

Instrumentos para el estudio de la Biblia
I

ASOCIACIÓN BÍBLICA ESPAÑOLA
(Institución San Jerónimo)

Enrique Farfán Navarro

**GRAMÁTICA
ELEMENTAL
DEL
HEBREO
BÍBLICO**

Verbo Divino

GRAMÁTICA ELEMENTAL

DEL

HEBREO BÍBLICO

INSTRUMENTOS PARA EL ESTUDIO DE LA BIBLIA

Serie publicada bajo los auspicios de la
Asociación Bíblica Española

GRAMÁTICA ELEMENTAL
DEL
HEBREO BÍBLICO

por

ENRIQUE FARFÁN NAVARRO

Dr. en Ciencias Bíblicas y Prof. de Lengua Hebrea
en la Pontificia Facultad de Teología
«San Vicente Ferrer» (Valencia)

SEGUNDA EDICIÓN

EDITORIAL VERBO DIVINO
Avda. de Pamplona, 41
31200 ESTELLA (Navarra)
1998

PRÓLOGO

Esta *Gramática Elemental* quiere ofrecer, de manera clara y simple, los rudimentos del Hebreo bíblico.

Se dirige principalmente a los estudiantes de Teología; y, en general, a cuantos desean iniciarse prontamente en el conocimiento del Hebreo, «la lengua santa» (como la llaman justamente los Rabinos) que ha llevado en su seno, y ha formado y dado al mundo, al Verbo eterno de Dios hecho letra.

En la *Gramática*, propiamente dicha:

- ▶ Los diversos temas se resuelven en unas pocas frases, cortas y sencillas, en las que aparece resaltado lo principal. Cuando la doctrina es más compleja, se distinguen sus varios elementos y se disponen sinópticamente. Resulta así una composición tipográfica despejada que debe facilitar la comprensión y la lectura.
- ▶ Abundan los cuadros sinópticos.
- ▶ La teoría se suele resumir en la página de la izquierda; en la página encarada, a la derecha, se proponen ejercicios de lo recién expuesto y de lo dicho en lecciones anteriores.
- ▶ Se sigue el orden de exposición acostumbrado. Para facilitar la consulta, evitando el constante recurso al Índice, se concentra lo relativo a cada cuestión en el lugar en que tal cuestión es resumida.
- ▶ La II Parte, aunque se ocupa principalmente de la Morfología, incorpora sin embargo aspectos de la Sintaxis. Los ejercicios de traducción, por su parte, contribuyen a que el alumno vaya familiarizándose con la construcción de la frase hebrea y los modos hebreos de expresión.
- ▶ La exposición procede «edificando» sobre lo ya conocido. He procurado ceñirme a las reglas fundamentales, evitando la maraña de excepciones y las cuestiones disputadas.
- ▶ Aparece alguna referencia sin embargo a las formas primitivas, que justifican las actuales formas irregulares, y permiten reconstruirlas racionalmente aplicando las leyes fonéticas.

Los ejercicios ayudan a asimilar la explicación teórica y garantizan el empeño personal:

- ▶ Consisten muy pronto en breves traducciones, del hebreo al

2.ª edición

© Editorial Verbo Divino, 1997
© Enrique Farfán Navarro, 1997

Printed in Spain

Impreso en España

ISBN: 84-8169-220-4
Depósito legal: BU-253. - 1998

Imprime: Aldecoa, S.L. - Burgos

español y viceversa. Para aliviar la tarea fomentando el interés, proponen retazos de narraciones bíblicas (acomodado su tenor a lo que se viene sabiendo) o frases de sabor bíblico.

- ▶ Casi todos proponen además algunas palabras del vocabulario hebreo más común. El aprendizaje de tal vocabulario, la tarea quizá más trabajosa, es absolutamente necesario. Con objeto de iniciar al alumno en el manejo del diccionario, se le remite al Vocabulario final.
- ▶ Añaden por fin alguna sentencia célebre del AT, que acaso guste saber.

Los dos Vocabularios permiten resolver todos los ejercicios. El vocabulario Hebreo-Español no sólo proporciona la equivalencia general de las voces registradas, sino que incluye todos los significados y formas que ofrecen aquellas en los ejercicios de la Gramática y en los textos de la Crestomatía.

Quiero mostrar mi gratitud a la Fundación Carda Pitarch (Valencia), cuya generosa ayuda ha contribuido a la confección de este libro, y a la Deutsche Bibelgesellschaft (Stuttgart) que me autorizó amablemente a reproducir en la Crestomatía algunas páginas de su *Biblia Hebraica Stuttgartensia*. Mi reconocimiento más cordial al Prof. Dr. D. Miguel Pérez Fernández, que ha revisado pacientemente el manuscrito y me ha ofrecido preciosas sugerencias; y, en fin, a varios excelentes alumnos, cuyas acertadas observaciones me han sido de mucha utilidad. Agradezco en particular la generosa colaboración de la Srta. Dña. Carolina Pascual Insa, que ha detectado no pocas erratas del manuscrito y me ayudó a componer la Crestomatía.

Valencia, 15 de Agosto de 1997

Enrique Farfán Navarro

INTRODUCCIÓN

La *lengua hebrea* pertenece al grupo de los idiomas llamados *semíticos* (usados por los descendientes de Sem, cf. Gen 10,21-31), que se dividen habitualmente en orientales y occidentales:

LENGUAS OCCIDENTALES		L. ORIENTALES	
(Norte)		(Sur)	
Cananeo (Canaán) 1400-200 a.C.	Arameo (Siria, etc.) 1000-100 a.C.	Arábigo (Arabia y Etiopía) 800 a.C.-d.C.	Acádico (Mesopotamia) 2500-2000 a.C.
<i>derivados</i>	<i>derivados</i>	<i>derivados</i>	<i>derivados</i>
Ugarítico 1400-1300 a.C.	Ar. Imperial 700-200 a.C.	Ár. preclásico 500 a.C.-d.C.	Asirio (norte, 2000-600 a.C.)
Fenicio y Púnico 1300 a.C.-200 d.C.	Nabateo y Palmirenses 100 a.C.-	Árabe clásico 400 d.C.-	Babilonio (sur, 2000-600 a.C.)
HEBREO 1200-200 a.C.	Siríaco 300 d.C.-	Etiópico 400 d.C.-	

El Hebreo —la lengua «de los labios de Canaán» (Is 19,18)— puede ser considerado por tanto un *dialecto* del cananeo primitivo. Tras la deportación de Babilonia (s. VI a.C.), el Arameo, aprendido en el exilio, fue substituyendo al Hebreo hasta convertirse en el idioma común de los Judíos; mientras que el Hebreo, la lengua sagrada de los Libros santos, quedó reservado para la liturgia.

La *escritura hebrea* más antigua utilizaba el alfabeto fenicio; pero, después del exilio, también el antiguo alfabeto fué substituido por la escritura «cuadrada» del Arameo. Los libros del AT, aunque escritos en su mayor parte con el antiguo alfabeto, han llegado a nosotros transcritos en la nueva escritura «cuadrada», el hebreo escrito que conocemos hoy. Entre los documentos de Qumrán (s. II a.C. - I d.C.), han aparecido sin embargo algunos textos, copiados todavía en alfabeto fenicio.

Siglas y abreviaturas

a.C.	antes de Cristo	p. ej.	por ejemplo
ab(s).	absoluto	part.	partícula
acus.	acusativo	pas.	pasiva/o
act.	activa/o	pers.	persona(s)
adj.	adjetivo	pf.	perfecto
adv.	adverbio	<i>Pi</i>	<i>Pi "ēl</i>
Ar.	Arameo	pl.	plural
Ár.	Arabe	pref.	prefija/o
art.	artículo	prep.	preposición
AT	Antiguo Testamento	pron.	pronombre
cf.	véase	Prov	Proverbios
c(onst).	constructo	ptc.	participio
coh.	cohortativo	<i>Pu</i>	<i>Pu "al</i>
conj.	conjunción	<i>Q</i>	<i>Qal</i>
d.C.	después de Cristo	Qoh	Qohelet
du.	dual	Re	Reyes
Dt	Deuteronomio	rel.	relativo
en p.	en pausa	s.	siglo, siguiente
est.	estado	Sal	Salmos
etc.	etcétera	Sam	Samuel
f(em).	femenina/o	s(ing).	singular
fut.	futuro	subst.	substantivo
Gen	Génesis	suf.	sufijo/sufijado
<i>Hi</i>	<i>Hif"l</i>	suj.	sujeto
<i>Hit</i>	<i>Hitpa "ēl</i>	sust.	substantivo
<i>Hitpô</i>	<i>Hitpôlēl</i>	<i>v.i.</i>	véase más abajo
<i>Ho</i>	<i>Hof'al</i>	yus.	yusivo
inf.	infinitivo	<	(lo anterior al signo) deriva de (lo siguiente)
ipf.	imperfecto	/	lectura alternativa
ipv.	imperativo	*	primitivamente (prehebreo)
Is	Isaías		
Jer	Jeremías		
Lam	Lamentaciones		
lit.	literalmente		
loc.	locativo		
m(asc).	masculino		
meton.	metonímicamente		
narr.	narrativo		
<i>Ni</i>	<i>Nif 'al</i>		
Nu	Números		
Os	Oseas		
p.	pausa		
p(ág).	página		

I PARTE

ESCRITURA Y FONÉTICA

ALFABETO HEBREO

signo	nombre	transcripción y pronunciación	valor numérico
א	'ālef	' (espíritu suave)	1
ב	bêt	b b [v]	2
ג	gîmel	g g (en gato)	3
ד	dālet	d d	4
ה	hē	h h aspirada	5
ו	wāw	w w inglesa	6
ז	zayin	z z francesa	7
ח	hêt	h j española	8
ט	têt	t t enfática	9
י	yôd	y y (en yema)	10
כ	kaf	k k [j española]	20
ל	lāmed	l l	30
מ	mêm	m m	40
נ	nûn	n n	50
ס	sāmek	s s	60
ע	'ayin	' (espíritu fuerte)	70
פ	pê	p / f p [f]	80
צ	sādê	s s enfática	90
ק	qôf	q q	100
ר	rêš	r r	200
ש	šîn	ś s	300
ת	šîn	ś sh inglesa	300
ת	tāw	t t [θ griega]	400

CAPÍTULO I. — SIGNOS GRÁFICOS

§ 1. — CONSONANTES

1. — El alfabeto hebreo consta *exclusivamente* de 22 consonantes.

Los Masoretas (ss. VI-VIII d. C.), mediante el *punto diacrítico*, hicieron dos consonantes (װ y ױ) de un solo signo primitivo (װ). Añadieron también a la escritura hebrea un complejo sistema de *vocales y acentos* para fijar exactamente su lectura (cf. §§ 2 y 5).

2. — El hebreo se escribe y se lee **de derecha a izquierda**; pero las letras comienzan a dibujarse por su parte superior izquierda.

3. — A *final* de palabra, cinco letras toman **otra figura**: ך ם ן ף ׿.

4. — Seis consonantes (כ ן ן ן ן ן), que agrupa la voz mnemotécnica *b^ogadk^efat*, tienen **doble pronunciación**:

Si incluyen un punto (dāgēs), tienen sonido **explosivo** (כּ = p); *si no lo incluyen*, tienen sonido **aspirado** (כ = f, ן = v).

El sonido explosivo u oclusivo es el original. La pronunciación fricativa apenas se conserva; aunque la mayoría pronuncia כּ como f. **Al pronunciar, baste pues distinguir entre כּ (p) y כ (f)**. Algunos pronuncian también diversamente ן (b) y ן (v), ן (k) y ן (j), ן (t) y ן (θ).

5. — ך ן ן y ם son **guturales**, sonidos muy peculiares de las lenguas semitas. No admiten el *dāgēs* (cf. § 4,3) y prefieren la vocal a.

La ן—lingual, y no gutural— es tratada con frecuencia **como si fuera gutural** (lleva *dāgēs* muy raramente, cf. § 4, 3).

6. — En el s. II a. C. comenzaron a ser usadas las consonantes con el **valor numérico** que registra la tabla.

Las *centenas* desde 500 a 900 se indican con las letras finales: 600 = ם, 700 = ן, etc.; o añadiendo a la ן (=400) las letras que indican centenas: 900 = תתק [400 + 400 + 100].

Los *millares*, poniendo dos puntos horizontales sobre la correspondiente unidad: ך = 2000.

En las *cifras de varios dígitos* se escribe el valor superior a la derecha de los demás: 12 = יב [2 + 10]; 15 = טו [6 + 9] (y no 5 + 10 = יה, abreviatura de יהוה, *Yahweh*); 531 = תקלא [1 + 30 + 100 + 400].

Ejercicios

- 1) Escribir el alfabeto hebreo varias veces, dedicando un renglón a cada letra. El rasgo capital es ך (de izquierda a derecha y hacia abajo).
- 2) Disponer en columnas paralelas las consonantes hebreas más parecidas, con su correspondiente transcripción:

ב	b	כ	k		
ג	g	נ	n		
ד	d	ר	r	ך	k
ה	h	ח	h		
ו	w	ז	z	ן	n
		ס	s	ם	m
ע	'	ש	s		
ש	ś	ש	ś		

- 3) Transcribir al español:

אב בן עם כל יד בנה מלך חי נגד שפט ענה בקש רום זכר

- 4) Transcribir al hebreo:

'kl 'mr bw' dbr hyh hlk yd' yld ys' yšb lqh mwt nś' ntn kl

'dm 'hd 'hr byn drk hr šb'h 'bd pnym šm qwl mlk twb gwy

§ 2. — VOCALES

1. — Los antiguos hebreos usaron algunas *consonantes* para indicar **sonidos vocálicos**:

א, para indicar las vocales *a* y *o*.

ה, a final de palabra, podía representar los sonidos *a*, *e*, *o*;

ו, las vocales *o*, *u*;

י, las vocales *e*, *i*.

א ה ו י no tienen en tal caso valor *consonántico*; y como determinan («engendran») la lectura, se llaman *matres lectionis*.

Cuando los Masoretas añadieron su sistema vocálico al texto consonántico, mantuvieron las antiguas «letras vocales», que ya **no se pronuncian** sin embargo: quedan *quiescentes* («descansan») en los nuevos signos vocálicos que las preceden: הוּוּ suena *susá* (no *susáh*); יוּוּ suena *susé* (no *suséy*).

2. — Las vocales hebreas son **largas** y **breves**; aparecen por lo general **debajo** de las consonantes (en la tabla se añaden a כ):

largas			breves		
nombre	signo	transcr.	nombre	signo	transcr.
<i>qāmes</i>	וּ	<i>ā</i>	<i>pataḥ</i>	וּ	<i>a</i>
<i>sērê</i>	וֵי וֵי	<i>ē ê</i>	<i>s'gôl</i>	וִי וִי	<i>e</i>
<i>hîreq</i>	וִי וִי	<i>î</i>	<i>hîreq</i>	וִי וִי	<i>i</i>
<i>hôlem</i>	וּ וּ	<i>ō</i>	<i>qāmes hātûf</i>	וּ וּ	<i>o</i>
<i>šûreq</i>	וּ	<i>û</i>	<i>qibbûs</i>	וּ	<i>u</i>

3. — Las vocales largas con *matre lectionis* (א, ה, ו, י) están **plene scriptae**; sin *matre lectionis*, se dicen **defective scriptae**.

Las vocales pueden ser largas o por **naturaleza** (por razón etimológica, en cuyo caso suelen aparecer *plene scriptae*) o por **posición** (por hallarse en sílaba tónica o abierta). Algunos llaman **medianas** a éstas últimas.

4. — *Qibbûs* y, sobre todo, *s'gôl*, que incluso aparece *plene scriptum* (ׁ), se consideran alguna vez vocales **largas**.

5. — En cuanto a la **colocación** de las vocales,

- ▶ El *qāmeš* final se escribe alguna vez dentro de su consonante: ךּ, ן.
- ▶ el *patah furtivum* (v.i. 6), aunque debajo de la consonante final, ligeramente a la derecha: ךּׁ, *rû'h* «viento»;
- ▶ el *hôlem*, cuando sigue **N final**, se coloca alguna vez sobre el trazo superior derecho del **N**: ךּׁ, *yābō'* «entrará».

El *hôlem* se indica a menudo con el punto diacrítico de ׁ y ׂ. Como toda consonante debe llevar su vocal (o su *s'wā*, cf. § 3), dicho punto diacrítico indicará *además* la vocal *o*, siempre que vaya inmediatamente precedido de una consonante (sin otra vocal): ׁׁ, *Mōšeh* «Moisés»; ׁׁ, *sōnē'* «el que odia».

6. — Las vocales **se pronuncian después** de su respectiva consonante; excepto el *patah furtivum*, que se anticipa para facilitar la pronunciación de algunas guturales *finales*: ךּׁ, *yārē'h* (no *yārēha*) «luna».

7. — El signo ׁ representa **dos sonidos**, *a* y *o* (cf. § 7):

en sílaba *tónica* o *abierta*, es *qāmeš* (= *ā* < **ǎ*);
en sílaba *átone* y *cerrada*, es *qāmeš hātûf* (= *o* < **ū*).

El signo ׁ es también *q āmeš hātûf* (= *o*),

- ▶ si va seguido de *qāmeš hātûf*: ׁׁ, *po'olkā* «tu obra»;
- ▶ en la primera consonante de ׁׁ, *godāšim* «santidades» y ׁׁ, *šorāšim* «raíces».

8. — Los signos ׁ y ׁ son:

vocales, si los precede *consonante* (ׁ, *qôl* «voz»; ׁ, *qûm* «levantarse»);

consonantes

(*wō* y *ww*), si los precede *vocal* (ׁ, *āwōn* «culpa»; ׁ, *siwwāh* [cf. § 4, 1b] «ordenó»).

Ejercicios

1) Transcribir al español:

אב	איש
אדם	אכל
אח	אמר
אחד	בוא
אחר	בָּרַךְ

2) Buscar las diez palabras en el Vocabulario y aprender su significado.

Puede ser útil dedicar una ficha a cada palabra, para ir anotando alrededor (a medida que se vayan conociendo) sinónimos y antónimos, otras voces fonéticamente similares o del mismo campo semántico, etc. Por ejemplo,

אח	hermano	אב	pereció
אם	madre	אכה	accedió
בן	hijo	אב	' <i>āb</i>
		padre	
בת	hija	איש	hombre, marido
		איש	señor, marido
משפחה	familia	ילד	engendró

§ 3. — Š^eWÁ SIMPLE Y COMPUESTO

1. — El š^ewâ **simple** (◌) se pone bajo las consonantes, desprovistas de vocal, **que deben ser pronunciadas**.

Las consonantes *finales* que no son *matres lectionis* , aunque no lleven š^ewâ, se pronuncian: מצוה, *mišwōt* «mandatos».

Las consonantes *quiescentes* no llevan ni vocal ni š^ewâ (porque no se pronuncian): סוסיו, *sūsāw* «los caballos de él» (el ם, sin š^ewâ, no suena; el ן final, sí). La ך final, si no lleva qāmeṣ (ך), lleva š^ewâ (ך).

2. — El š^ewâ simple puede ser **quiescente** y **móvil**:

El *quiescente* ▶ ni se pronuncia ni se transcribe.
▶ Lo lleva la consonante que **cierra** sílaba (cf. § 7): מִדְּבָר, *mid-bār* «desierto».

El *móvil* ▶ suena como *e* brevísima que se transcribe ^e.
▶ Lo lleva la consonante, desprovista de vocal, que **abre** sílaba o semisílaba (cf. § 7): בְּרִית, *b^rrit* «pacto»; יִקְטְלוּ, *yiq-ṭ^llū* «matarán»; אַתָּה, *'at-t^e* (< *'an-ti) «tú».

Es siempre *móvil* , por tanto:

- ▶ el š^ewâ que sigue a otro š^ewâ (יִשְׁלְחוּ, *yiš-l^hū* «enviarán»),
- ▶ el š^ewâ de una consonante duplicada (הַלְלִי, *hal-l^lū* «alabad»).

3. — El š^ewâ **compuesto** o **hātēf** resulta de añadir al š^ewâ simple una de las vocales breves - (a), ◌ (e), ◌ (o). Hay, por tanto, tres š^ewâs compuestos:

nombre	signo	sonido y transcripción
<i>hātēf pataḥ</i>	◌:	<i>a</i> brevísima ◌^a
<i>hātēf s^gôl</i>	◌:◌	<i>e</i> brevísima ◌^e
<i>hātēf qāmeṣ</i>	◌׃	<i>o</i> brevísima ◌^o

4. — El š^ewâ *móvil* y el š^ewâ *compuesto* son **semivocales**. Las consonantes *guturales* desprovistas de vocal **prefieren** el š^ewâ *compuesto* .

Ejercicios

1) Leer en voz alta:

dābār mūt māwet g^ddalyāh gādōl behārim bānim 'el 'ében 'ābi
 דָּבָר מוּת מְאוֹת גְּדוֹל בְּהָרִים בָּנִים אֵל אֶבֶן אָבִי
 tēlek ya' ^aseh šōbnāh tiqwāh pāqad hī' š^ffōt zēra' zōkēr
 תֵּלֵק יָא' אֶשֶׁה שׁוֹבְנָה תִּקְוָה פָּקַד הִיא שֹׁפֵט זֵרָע זֹכֵר
 šulhān 'āwen 'ūyin šōbē' mizbe^h rah^mmim h^mmōr 'met 'nī
 שֹׁלְחָן אָוֶן עֵינַי שׁוֹבֵעַ מִזְבֵּחַ רַחֲמִים חַמּוֹר מֵת עֲנִי

2) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria las palabras siguientes:

אֲדָנִי	אֲרָץ	הַלֵּךְ	יָצָא
אֱלֹהִים	בֵּין	יָדַע	יָשַׁב
אָנוּשׁ	הִיא	יָלַד	לָקַח

▶ Sal 119,19:

bā'ares 'ānōki gēr
 בְּאֶרֶץ אֲנֹכִי גֵר
 en-la-tierra yo forastero

§ 4. — *DĀGĒŠ* y *MAPPĪQ*

Ejercicios

1. — El *dāgēš* es un punto dentro de la consonante (בּ); se divide en *suave* y *fuerte*.

- a) El *dāgēš suave* (que llevan sólo las *b'gadh'fat*, cf. § 1, 4) indica sonido **explosivo**: פּה, *peh* (no *feh*) «boca».
- b) El *dāgēš fuerte* (que puede aparecer en cualquier consonante, menos en las guturales) **duplica** además la consonante: מַתָּן, *mattān* «don»; לַמּוֹד, *lammûd* «discípulo».

2. — El *dāgēš* de las *b'gadh'fat* puede ser **suave** y **fuerte**; es:

suave, si no precede inmediatamente sonido vocálico:
מִדְבָּר, *midbār* «desierto»;

fuerte, si precede inmediatamente sonido vocálico: גִּבּוֹר, *gibbôr* «fuerte» (en בּ *suave*, en בּ *fuerte*).

La *b'gadh'fat* no lleva *dāgēš* suave, si va inmediatamente precedida de sonido vocálico: סָפַר *sāfar* «contó»; שָׂרֵי פָרֹעַה *sārê far'ôh* «los ministros del Faraón».

3. — El *dāgēš* no aparece jamás en las *guturales* (cf. § 1, 5); muy rara vez aparece en la מֶרַחֵק (מֶרַחֵק), *morrat* «amargura», Prov 14,10).

Se omite también:

- en algunas consonantes *finales* que resultan de *asimilación* (cf. § 8, 3):
עַם, *'am* «pueblo» (de la raíz עָמַם; cf. § 19, 4b);
- a veces, en las consonantes duplicadas que sólo tienen *semivocal*:
וַיְהִי, *way'hî* (en vez de וַיְהִי, *wayy'hî*) «sucedió».

Algunos suponen en tales casos duplicación *virtual* o *implícita*.

4. — El *mappiq* tiene la misma forma del *dāgēš*; lo lleva la ה final consonántica (no *mater lectionis*) que debe ser **pronunciada**: סוּסָהּ («el caballo de ella») suena *susáj*; en cambio, סוּסָהּ («yegua») suena *susá*.

1) וַיְהִי בַיּוֹם שֶׁשָּׁפַט הַשָּׁפְטִים וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לָחֶם יְהוּדָה לְגוֹר בְּשָׂרֵי מוֹאָב הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי בָנָיו:

- a) Transcribir este primer versículo de Rut y leerlo en voz alta varias veces.
- b) Distinguir los *š'wās quiescentes* de los *móviles*.
- c) Distinguir los *dāgēš suaves* de los *fuertes*.
- d) ¿Cómo se lee בָּנָיו? (cf. § 3, 1).

2) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria las palabras siguientes:

בֵּית	מוֹת
בֵּן	נָשָׂא
דָּבָר	גָּתוֹן
דָּבָר	עָבַר
הָר	עָלָה

► Gen 1,1:

<i>hā'āreš</i>	<i>w'ēt</i>	<i>haššāmáyim</i>	<i>'et</i>	<i>*lōhîm</i>	<i>bārā'</i>	<i>b're'sît</i>
וְאֶת הָאָרֶץ:	וְאֶת הַשָּׁמַיִם	אֶת אֱלֹהִים	בָּרָא	בְּרֵאשִׁית		
la-tierra.	a-y	los-cielos	a	Dios	creó	En-el-principio

§ 5. — ACENTOS

1. — Todas las palabras tienen un acento **tónico principal**; las más largas pueden tener además acento(s) *secundario(s)*.

El acento *suele* estar en la **última** sílaba (*mil^{ra}* «abajo»), aunque a menudo recae en la **penúltima** (*mil^{el}* «arriba»); antes, nunca.

2. — Los acentos **gráficos**, que aparecen tanto *sobre* las consonantes como *debajo* de ellas (cf. paradigma XVII), **marcan** la sílaba tónica y **regulan** el canto o la lectura.

3. — Los acentos se dividen en:

disyuntivos (o *domini*), que *separan* las palabras entre sí, indicando las partes de la oración;

conjuntivos (o *servi*), que *unen* por el contrario las palabras, indicando su estrecha relación.

4. — He aquí algunos de los acentos más frecuentes:

sillûq (,) , *bajo* la sílaba tónica de la última voz del versículo, va seguido por el **sôf pāsûq** (:) que se pone a la *izquierda* de la última letra del versículo:
Equivalen a nuestro **punto**. דָּבָרְ:

'atnāh (^) , que *divide* el versículo en dos partes, se escribe *bajo* la última sílaba tónica de la primera parte del versículo: דָּבָרְ.
Equivale a **punto, coma o punto y coma**.

zāqēf gādōl (°) y **zāqēf qātōn** (°) , que *subdividen* las dos partes del versículo (como *r^{bi}* [°] y otros) , se escriben *sobre* la última sílaba tónica de un inciso o parte de la oración: דָּבָרְ.
Pueden equivaler a nuestra **coma**.

mūnah (_) y **mēr^{kā}** (·) , *bajo* la sílaba tónica, *unen* la palabra a la siguiente ligando su lectura: דָּבָרְ.

Ejercicios

1) וַיְמַוְחֻ נָם־שְׁנֵיהֶם מִחֲלוֹן וְכַלְיוֹן וְהַשָּׂאֵר הָאִשָּׁה מִשְׁנֵי יְלֵדֶיהָ וּמֵאִשָּׁה:

- Transcribir el versículo (Rut 1,5) y leerlo en voz alta alguna vez.
- ¿De qué especie son los *š^wās* y los *dāgēs* de las dos frases bíblicas citadas en esta página?
- Identificar los acentos de ambas (cf. § 5, 4).
- ¿Cómo se lee וּמֵאִשָּׁה? (cf. § 4, 4).

2) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria las palabras siguientes:

חִי עָמַד

טוֹב עָשָׂה

יָד צָוָה

יוֹם קוֹם

כֹּהֵן קָרָא

► Gen 1,5a:

וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וּלְחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה
noche. llamó y-a-la-tiniebla día a-la-luz Dios Y-llamó

§ 6. — MAQQĒF, MÉTEG, Q^{ÉRĒ} - K^{TĪB}

1. — Cuando dos o más palabras van unidas por el *maqqēf* (ֿ), solamente la **última** tiene el acento tónico principal: בֶּן־אָדָם, *ben-'ādām* «hijo de Adán»; אֶת־כֹּל־אֲשֶׁר־לוֹ, *'et-kol-'^ašer-lô* «a todo cuanto tenía él».

2. — El *méteg* (ֿ), bajo la consonante y a la izquierda de la vocal por lo común, no sólo marca el **acento secundario** de una voz, sino que indica generalmente el **final de sílaba**: יִרְאוּ, *yī-r'û* «temerán» (cf. יִרְאוּ, *yir-'û* «verán»).

3. — *Q^{érĕ}* («leído») y *k^{tīb}* («escrito») son dos participios arameos. Cuando los Masoretas creyeron encontrar algún error en el texto transmitido,

- ▶ pusieron sobre la errata un circulillo (o un asterisco),
- ▶ y al margen, las *consonantes* de la palabra corregida (*q^{érĕ}*, lo que debía ser leído).
- ▶ A las consonantes del texto (*k^{tīb}*, lo escrito) les añadieron sin embargo las *vocales* correspondientes al *q^{érĕ}*:

En Rut 3,3, por ej., encontramos וַיִּרְדֹּתִי; y al margen, וִירַדְתָּ. Es decir, las consonantes del margen y las vocales del texto recomiendan leer וַיִּרְדֹּתִי, *w^eyārādt^e* (forma normal de la 2ª pers. fem. del pf.) «y baja», en lugar del arcaico וַיִּרְדֹּתִי, *w^eyārādtī*.

Las correcciones más frecuentes no llevan circulillo ni nota marginal; quedan indicadas *exclusivamente por las vocales del texto*. En tales casos se habla de *q^{érĕ} perpetuum*: הִיא, por ej., ordena leer הִיא, *hī* «ella» (en vez de *hū* «él»).

El nombre **propio** de Dios, יְהוָה, no fuera a ser pronunciado, lleva las vocales de אֲדֹנָי (**dōnāy* «Señor»): יְהוָה; pero si va precedido de אֲדֹנָי, toma las de אֱלֹהִים (**lōhīm* «Dios»): אֲדֹנָי יְהוָה (aunque la ׀ tiene *šwâ* simple en ambos casos, en lugar de los *hātēf* del א). יְהוָה, léese pues **dōnāy*; y יְהוָה, **dōnāy *lōhīm*. Las ediciones modernas del AT traen respectivamente יְהוָה y יְהוָה (o יְהוָה); es decir, que omiten el *hōlem*. יְהוָה, según la antiquísima transcripción griega Ἰαβέ, sonaba originalmente *Yavé*.

Ejercicios

1) Transcribir y leer en voz alta Isaías 1,1:

חֲזוֹן יִשְׁעִיהוּ בֶן־אֲמוּן אֲשֶׁר חָזָה עַל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם
בִּימֵי עֲזִיָהוּ יוֹתָם אֲחֹז יְחֻקֶיהוּ מִלְכֵי יְהוּדָה:

2) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria las palabras siguientes:

כָּל	רָאָה
לֵב	שִׁים
מָאָה	שׁוֹב
מָיִם	שָׁלַח
מִלֵּךְ	שָׁמַע

▶ Sal 23,1:

מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה רֵעִי לֹא אֶחְסָר:
careceré. no mi-pastor: El Señor, de-David. Salmo

CAPÍTULO II. — FENÓMENOS FONÉTICOS

§ 7. — SÍLABAS

1. — La sílaba hebrea comienza por **consonante** (aunque ו [<] puede empezar palabra, cf. § 11).

2. — Las sílabas son:

abiertas, si terminan en *vocal* (o *mater lectionis*): לוי, *lē-wî* «Leví»; מצא, *mā-sā'* «encontró»;
cerradas, si terminan en *consonante* con *š^ewâ quiescente* (explícito o implícito: מדבר, *mid-bār* «desierto»), o en *consonante duplicada* (como la primera de קטל, *qit-tēl* «asesinó»).
 Estas últimas se llaman **agudas**.

3. — Las sílabas *abiertas* y las *cerradas tónicas* suelen llevar vocal **larga**: דָּבַר, *dā-bār*.

En el verbo, la sílaba *cerrada tónica* puede llevar vocal **breve**: קָטַל, *qā-tāl* «mató»; קָטַלְתִּי, *qā-tāl-tî* «maté».

4. — Las sílabas *cerradas átonas* llevan siempre vocal **breve** (como la primera y la última de וַיָּקָם, *way-yā-qom* «y se levantó»).

5. — La consonante con *semivocal* (*š^ewâ móvil* o *hātēf*, cf. § 3, 4) es considerada por algunos **semisílaba**: כְּלִי, *k^e-lî* «objeto».

Según otros, pertenece:

- ▶ a la sílaba siguiente, si *abre* sílaba: חֲמֹר, *h^amôr* (una sola sílaba) «asno», קָטַלָּה, *qā-tālāh* «mató ella»;
- ▶ a la anterior, si *cierra* sílaba: אַהֲרֹן, *'ah^a-rôn* «Aarón»; y en *final* de palabra: נֶרְדִּי, *nērd^e* (una sola sílaba) «nardo».

Ejercicios

1) Distinguir *qāmes* de *qāmes hātūf* (cf. § 2, 7):

קָטַלָּה וַיָּמַת שְׁמֵרַתִּי חֲכָמָה קְדָקֵד אֲמַרְנָא כָּל־הָאָרֶץ אֲזוּנִי
 לַיְלָה נַעֲמִי עֲרָפָה וַתִּקָּם וַתֵּשֶׁב יִצְאָה עֲרָמָה וְדָלוּ חֲקָכָם

2) Transcribir Is 1,2s, dividiendo con un guión las sílabas, y leer varias veces en voz alta los versículos:

2 שָׁמְעוּ שָׁמַיִם וְהָאָזְנוּ אָרֶץ כִּי יְהִיָּה דְבַר
 בָּנִים וְנִלְתִּי וְרוֹמַמְתִּי וְהֵם פָּשְׁעוּ בִּי:
 3 יָדַע שׁוֹר קָנְהוּ וַחֲמֹר אָבוֹס בְּעֵלָיו
 יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע עַמִּי לֹא הִתְבוּנָן:

3) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria las palabras siguientes:

נָפֶשׁ	אָהַב
עָבַד	אָסַף
עֵינַי	בָּנָה
עִיר	בִּקֵּשׁ
עַם	בִּרְךָ

▶ Sal 123,1:

אֲלֵיךָ נִשְׁאַחֵתִי אֶת־עֵינַי הַיֹּשְׁבִי בַשָּׁמַיִם:
 en el cielo! ¡oh habitante a-mis-ojos, levanto Hacia-ti

§ 8. — CAMBIOS CONSONÁNTICOS

Ejercicios

1. — **Elisión:** Algunas consonantes de la voz hebrea —sobre todo א ה ו י ך— *desaparecen* alguna vez, tanto a principio de palabra (**aféresis**), como al medio (**síncopa**) o al final (**apócope**):

- La **aféresis** es muy frecuente en los verbos que comienzan por ו, י o ך (y en לָקַח, *lāqah* «tomó»): דָּע, *da'* «conoce» (ipv. de יָדָע, *yāda'* «conoció»; cf. §§ 40-42).
- La **síncopa** de ו y י es ordinaria en los verbos ע"ו y ע"י: קָם, *qām* «se levantó» (pf. de קוּם, *qûm* «levantarse»; cf. § 43). Es común asimismo la síncopa del ה del artículo tras una preposición (cf. § 10, 4).
- También es regular la **apócope** de ה en formas verbales y nominales: יָגֵל, *yígel* (< יְגַלֶּה, *yigleh*) «revelará»; לְמַעַן, *l'má'an* (< לְמַעַנֶה, *l'ma'āneh*) «a causa de».

2. — **Metátesis:** Para evitar los sonidos *ts, tš, ts̄*, el ך de la preformativa *Hitpa"el* (cf. § 34) *se pospone* a la primera radical sibilante: הִשְׁתַּמֵּר, *hištammēr* (en vez de *hitšammēr*, que sería el *Hitpa"el* «normal» de שָׁמַר) «se guardó».

3. — **Asimilación:** Algunas consonantes —la ך sobre todo— *se funden* a veces con la letra siguiente. Esta letra,

- si admite el *dāgēš*, se duplica (יָתֵן, *yittēn* [< יִתְּנֶן, *yintēn*] «dará»);
 si no lo admite, abre la sílaba anterior, cuya vocal se prolonga (מֵאִישׁ, *mē'iš̄* [< מִן-אִישׁ, *min-īš̄*] «de hombre»).

También ה ל y ך *se asimilan* a la siguiente alguna vez:

- מָזָה, *mazzeh* (< מַה-זֶּה, *mah-zeh*) «¿qué [es] esto?»;
 יִקַּח, *yiqqah* (< יִלְקַח, *yilqah*), «tomará»;
 מִדְּבַר, *middabbēr* (< מִדְּבָר, *mitdabbēr*) «el que habla».

1)

נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכם:
 דברו על-לב ירושלם וקראו אליה
 כי מלאה צבאה כי נרצה עונה
 כי לקחה מיד יהוה כפלים בכל-חטאתיה:

- Transcribir este inicio del «Libro de la Consolación de Israel» (Is 40,1s), separando con un guión las sílabas:
- Distinguir los *šwās quiescentes* de los *móviles*, los *dāgēš suaves* de los *fuertes*; identificar los acentos.
- Leer en voz alta alguna vez ambos versículos.

2) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria las palabras siguientes:

זָכַר	פָּנִים
קוֹל	קוֹל
קָדַשׁ	קָדַשׁ
רָאשׁ	רָאשׁ
שָׁבַע	שָׁבַע

► Sal 8,4:

tus dedos; obra-de tus-cielos, Cuando-miro
 כִּי-אֶרְאֶה שָׁמַיְךָ מַעֲשֵׂי אֶצְבָּעֶיךָ
 יָרַח וְכוֹכְבֵים אֲשֶׁר כוֹנְנָתָה:
formaste. que y-estrellas luna

§ 9. — CAMBIOS VOCÁLICOS

1. — Las vocales de la palabra hebrea **cambian frecuentemente**, cuando —en el curso de la declinación y la conjugación— se altera la naturaleza de las sílabas.

Sin embargo, las vocales largas por *naturaleza* (cf. § 2, 3) y las vocales breves de las sílabas *agudas* (cf. § 7, 2) son por lo común **inmutables**.

2. — Cuando la sílaba cerrada *queda abierta* —o en la pausa que producen los principales acentos disyuntivos— la vocal breve **se alarga**:

pataḥ se hace *qāmes*;
hîreq qatôn (breve) se hace *sērê* (nunca *hîreq gadôl* o largo);
qāmes hātûf y *qibbûs* se hacen *hôlem* (nunca *qāmes* o *šûreq*):

עַל ('al «sobre»); sufijado: עָלַי, 'ā-lay «sobre mí».
 מַיִם (*māyîm* «agua»); en pausa: מַיִם, *māyîm*.
 מִן-אִישׁ (*min-îš*); elidida la ן: מְאִישׁ, *mē-îš* «de hombre».
 עֲזִי ('uzzi «mi fuerza»); con acento: עֹז ('ôz, «fuerza»).

3. — Cuando la sílaba cerrada tónica *pierde el acento*, la vocal larga **se abrevia**:

qāmes se hace *pataḥ*;
sērê se hace *s'gôl* o (en sílaba aguda, sobre todo) *hîreq*;
hôlem se hace *qāmes hātûf* o (en sílaba aguda, sobre todo) *qibbûs*:

יָד (*yād* «mano»); sin acento tónico: יַד, *yad* «la mano de».
 אֵת ('et «a»); sin acento tónico: אֶת, 'et.
 אֵם (*ēm* madre»); sufijado: אִמִּי, 'immî «madre mía».
 כֹּל (*kôl* «totalidad»); sin acento tónico: כָּל, *kol* «totalidad de».
 חֹק (*hōq* «mandato»); plural: חֻקִּים, *huqqîm* «mandatos».

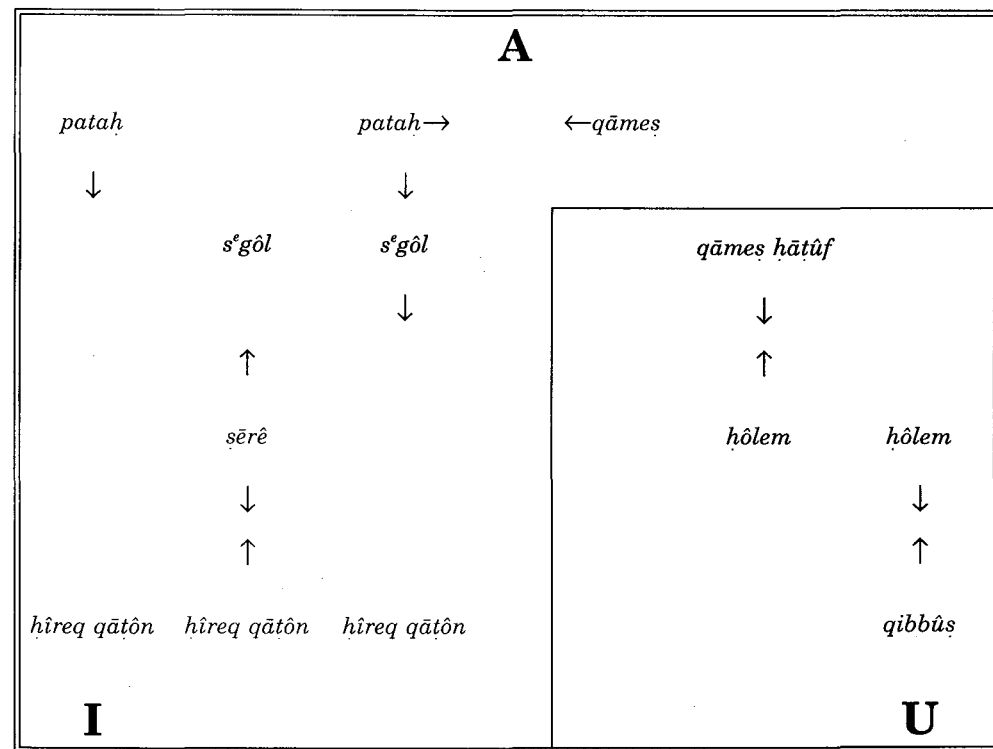
4. — A veces **se atenúan** algunas vocales breves cambiándose por otras más cerradas:

pataḥ se hace *s'gôl*, sobre todo ante *gutural con qāmes*;
pataḥ se hace *hîreq*, sobre todo en sílaba *aguda*;
s'gôl se hace *hîreq*:

/de él».

אָחִים ('ahîm «hermanos»); sufijado: אָחָיו, 'ehāw «los hermanos»
 בַּת (*bat* «hija»); sufijado: בִּתִּי, *bittî* «hija mía».
 צְדָקָה (*sedeq* «justicia»); sufijado: צְדָקָתוֹ, *sidqô* «la justicia de él».

5. — He aquí, en sinópsis, los **cambios más frecuentes**. Nótese que no existe intercambio entre la clase *u* y las clases *a*, *i*:

6. — Las vocales **se eliden** a veces, quedando reducidas a *š'wâ* o *hātēf*:

a) *Qāmes* y *sērê* se eliden en posición *antepretónica*:
 דָּבָר (*dābār* «palabra»); pl.: דְּבָרִים, *d'bārîm* «palabras»;
 עֲנַב ('ēnāb «uva»); pl.: עֲנָבִים, 'nābîm «uvas».

- b) El *šerê* se elide aun en posición *pretónica*, si la vocal antepretónica es inmutable:
שׁוֹפֵט (*šófēt* «juez»); pl.: שׁוֹפְטִים *šof'tim* «jueces».
- c) En la conjugación, la vocal de la radical segunda se elide en sílaba abierta: קָטַל (*qāṭal* «mató él») → קָטְלָה (*qāt'lāh* «mató ella»; en pausa, קָטְלָהּ, *qātālāh*).

7. — Las semivocales por el contrario pueden **convertirse en vocales**:

- El *šwâ* móvil, ante
- ▶ *šwâ*, se hace *hîreq*: לְבָרִית (< לְבָרִית >), *librît* «para el pacto».
 - ▶ sílaba acentuada, se convierte a menudo en *qāmes*: וְכֶסֶף (< וְכֶסֶף >), *wākésef* «y plata».
 - ▶ *hātēf*, se convierte en la vocal del *hātēf*: בְּאֵמֶת (< בְּאֵמֶת >), *be*met* «en verdad».

El *hātēf*, ante *šwâ*, se convierte en la vocal del *hātēf*: יַעֲמְדוּ (< יַעֲמְדוּ >), *ya'am'dû* «permanecerán».

Ejercicios

- 1) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria las palabras siguientes:

יָסַף	יָרַד	הוֹשִׁיעַ (ישׁע)	שָׁנָה	אָרוֹן
יָרָא	יָרַשׁ	שֵׁם	שָׁנִים	אֶהָל

- ▶ Sal 116,16:

לְמוֹסְרָי:	פָּתַחְתָּ	בֶּן-אֲמָתְךָ	אֲנִי-עַבְדְּךָ
mis-cadenas.	rompiste	hijo de-tu-sierva	Yo-tu-siervo

II PARTE

PARTES DE LA ORACIÓN

CAPÍTULO III. — PREFIJOS Y PRONOMBRES

§ 10. — EL ARTÍCULO Y EL ה INTERROGATIVO

1. — **El artículo** hebreo —que carece de género y número— es un *prefijo* del nombre; su **forma ordinaria** es un ה que tiende a duplicar la consonante que le sigue: הַדָּבָר, *haddābār* «la palabra»; הַסּוּסִים, *hassû-sîm* «los caballos».

2. — *Ante gutural* o ו —que no admiten *dāgēš*— presenta el artículo **diversas vocales** (cf. 6).

3. — אָרוֹן «arca», אֲרֶץ «tierra», הַר «monte», חַג «fiesta», עַם «pueblo» y בֶּרֶךְ «novillo», *si llevan artículo, cambian* su primera vocal por *qāmes*: הָאָרֶץ, הָחַג, etc.

4. — La ה del artículo **se sincopa** a menudo (cf. § 8, 1b) *detrás de las preposiciones inseparables* (cf. § 11), que toman la vocal de aquel: לְמֶלֶךְ (< לְהַמֶּלֶךְ >) «para el rey»; בְּאֶרֶץ (< בְּהָאֶרֶץ >) «en la tierra».

5. — **El ה interrogativo** aparece asimismo *prefijo* a la primera voz de la frase; su **forma ordinaria** es הֲ: הֲלֹא «¿acaso no?».

6. — También el ה interrogativo presenta **diversas vocalizaciones** que coinciden en parte con las del artículo; véanse en el cuadro siguiente:

ordinaria	ante			
	(ע) ר א	ה ה	ה ה ה ¹	שׁוֹ / הַתֵּף
הַסּוּס el caballo	הָעֶבֶר el siervo.	הַחֹשֶׁךְ la oscuridad	הַהָרִים los montes	ordinaria
ordinaria	ante			שׁוֹ / הַתֵּף
	gutural	gutural con „		
הֲ הֲלֹא ¿acaso no?	הֲ הֲאֵלֶיךָ ¿acaso iré?	הֲ הֲאֲנֹכִי ¿acaso yo?	הֲ הֲבִרְכָה ¿una bendición?	

¹ Aunque ante ה and שׁ acentuados el artículo es הֲ: הֲהָרִים «el monte», הֲעַם «el pueblo».

Ejercicios

- Identificar artículo y ה interrogativo: וַיִּרְאוּ הַמִּצְרִים אֶת-הָאֱשֵׁה:
וְלֹא שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֶל-הָעַם:
אָמַר הַפְּלִשְׁתִּי אֶל-דָּוִד הַכֶּלֶב אֲנֹכִי:
- Traducir al hebreo: *el padre, el hombre, el hermano, la tierra, la casa, el hijo, la palabra, el monte, la mano, el día, el corazón, las aguas, la ciudad, el alma, la fuente, el pueblo, la cabeza.*
- Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria:

כּוֹן	כָּתַח	מָלֵא	אֲרַבְעָה	בְּהֵמָה
כָּלָה	כָּתַב	אָלַף	אִשָּׁה	בֵּת

1. — **El ׀ copulativo** («y») y **las preposiciones** ך («en, con»), ך («como») y ך («a, de, para») aparecen siempre como *prefijos*. He aquí sus diversas **vocalizaciones**:

ordinaria	ante				
	šwā móvil	sílaba tónica	hātēf ¹	׀	labial (פ מ ב)
׀ וְדָוִד y David	׀ וְשָׁלֹמֹן y Salomón	׀ וְכֶסֶף y plata	׀ ׀ ׀ וְדִי y di	׀ וְיְהוּדָה y Judá	׀ וְמֶלֶךְ y rey
׀ ׀ ׀ בְּעִיר en ciudad	׀ בְּסוּדֹם en Sodoma	׀ לְזֹאת para esto	׀ ׀ ׀ כְּאֵרֵי como león	׀ בְּיְהוּדָה en Judá	ordinaria

¹ Ante *hātēf*, tanto el ׀ copulativo como las preposiciones toman la vocal del *hātēf*.

2. — **La preposición** מן («de, desde»), unida a veces por el *maqṣēf* a la palabra siguiente (מן־הָאָרֶץ «de la tierra»), otras muchas se convierte en *prefijo*. En tal caso, el ׀ de la preposición, o bien

- ▶ **se asimila:** מְבֵיתָ (< מְנִבֵיתָ >) «de casa» (cf. § 8, 3); o bien
- ▶ **se elide** —ante guturales (o ׀)— y el *hîreq*, en sílaba abierta, *se prolonga* casi siempre: מְאָרֶם (< מְנָאָרֶם >) «de Adán»; מְחוּץ (< מְנָחוּץ >) «de fuera».

Cuando sigue ׀, éste no se duplica (cf. § 4, 3) sino *quiescit*: מִיְהוּדָה «de Judá». Como el nombre divino יְהוָה se pronunciaba אֲדֹנָי (Cf. § 6, 3), «de Yavé» se escribe מִיְהוָה (como si מן se prefijara a אֲדֹנָי: מְאֲדֹנָי).

3. — **El prefijo** ׀ —muy raramente ׀, ׀, ׀— «que» (pronombre y conjunción) *tiende a duplicar* la letra siguiente: עַד שֶׁקָּמַחַת «hasta que surgiste»; ׀ שֶׁאֲנִי «que yo».

Ejercicios

- 1) Traducir: אָרֶם, הָאָרֶם, כְּאָרֶם, לְאָרֶם, מִן־אָרֶם, כְּהָאָרֶם כְּאָרֶם, לְהָאָרֶם לְאָרֶם, מִן־הָאָרֶם מְאָרֶם יְהוָה, לִיהוָה (—cf. § 6, 3) לְאֲדֹנָי, מִיְהוָה עֲשֵׂה אֱלֹהִים הָאֲשֶׁה מִן־הָאָרֶם:

- 2) Componer en hebreo:

*El varón y la mujer; el padre y el hijo.
David y Salomón; Israel y Judá.
Dios (está) en la tierra y en el cielo.
Grande (es) el Señor en toda la tierra.
Tomó el siervo agua de la fuente.*

- 3) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria:

זָהָב גוֹי הַכָּה (נכה) הַגִּיר (גיר) מֶלֶךְ
חָרָשׁ קָם גְּדוֹל נָטָה מְצָא

- ▶ Sal 148,1a:

הַלְלוּ אֶת־יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם
¡Alabad desde-los-cielos! al-Señor

§ 12. — PRONOMBRE PERSONAL

(Paradigma I)

1. — El pronombre personal tiene **dos formas**:a) una **separada**, indeclinable, que expresa el **nominativo**:

singular		persona	plural	
yo	אני o אנכי	1ª com.	אנחנו o נחנו nosotros, -as	
tú	אתה	2ª mas.	אתם vosotros	
tú	את	2ª fem.	אתן o אתנה * vosotras	
él	הוא	3ª mas.	הם o הםה ellos	
ella	היא	3ª fem.	הנה ellas	

* También existe la forma variante אתן

b) otra **sufijada**, que expresa los **casos oblicuos**:

acusativo, con el *verbo*: שכחתי «olvidóme»;
genitivo, con el *nombre*: אבי «padre de mí»;
dativo, con la *prep.* ל: להם «para ellos»;
ablativo (y acusativo), con otras *prep.*: בו «en él», עלי «sobre mí»,
 אתו «a él».

2. — Los **sufijos pronominales** del *nombre* (cf. § 17) y del *verbo* (cf. § 38) son **iguales**, a excepción del sufijo de 1ª *sg.* (También la *preposición* puede recibir sufijos, idénticos a los del nombre —cf. § 22).

Véanse en el esquema siguiente:

pers.	verbo		nombre	
sg. 1ª c.	a mí	ני	de mí	י
			(mío, mía)	
2ª m.	a ti	ך	de ti	ך
			(tuyo/a)	
f.	a ti	ך	de ti	ך
			(tuyo/a)	
3ª m.	a él	ו, והו	de él	ו, והו
			(suyo/a)	
f.	a ella	ה	de ella	ה, ה
			(suyo/a)	
pl. 1ª c.	a nosotros	נו	de nosotros/as	נו
			(nuestro/a)	
2ª m.	a vosotros	כם	de vosotros	כם
			(vuestro/a)	
f.	a vosotras	כן	de vosotras	כן
			(vuestro/a)	
3ª m.	a ellos	ם (הם)	de ellos	ם, הם
			(suyo/a)	
f.	a ellas	ן (הן)	de ellas	ן, הן
			(suyo/a)	

Cf. otras formas del sufijo pronominal en Paradigma I.

Los sufijos **verbales** de 3ª *pl.* presentan casi exclusivamente la forma abreviada: ם, ן.

3. — Los sufijos **כם, כן, הם** y **הן** (2ª y 3ª *pers. pl.*) se llaman **graves** porque *llevan el acento*; los restantes sufijos son **leves**.

§ 13. — PRONOMBRES DEMOSTRATIVO Y RELATIVO

1. — El pronombre **demonstrativo** es de suyo זֶה, זֹאת, אֵלֶּה. Para indicar el objeto lejano, se utilizan las 3as pers. del pronombre **personal**:

objeto				
cercano			lejano	
<i>este</i> (raramente <i>esto</i>)	זֶה	Sg. mas.	<i>aquel</i> (raram. <i>aquello</i>)	הוּא
<i>esta, esto</i>	זֹאת (זֶה)	fem.	<i>aquella, aquello</i>	הִיא
<i>estos</i>	אֵלֶּה (אֵל)	Pl. mas.	<i>aquellos</i>	הֵם, הֵנָּה
<i>estas</i>		fem.	<i>aquellas</i>	הֵנָּה

2. — También el artículo puede tener valor demostrativo: הַיּוֹם «este día» (= «hoy»); אִתְּךָ הָאִישׁ «tú (eres) ese hombre».

3. — La forma poética זֶּוּ indica objetos de **cualquier género y número**: שְׁתֵּי־זֶּוּ «estas dos cosas»; הַדּוֹר זֶּוּ «esta generación».

4. — Los pronombres **relativos** —indeclinables, sin género ni número— son אֲשֶׁר «(lo) que, quien/~es» y el prefijo שֶׁ, que tiende a duplicar la letra siguiente (cf. § 11, 3):

הָעָם אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם «el pueblo *que* (está) en Egipto»;
הָעֵמֶל שֶׁיַּעֲמַל «el trabajo *que* él hace con trabajo».

El relativo *puede omitirse*: בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם «en una tierra (*que*) no (es) de ellos».

5. — Los **casos oblicuos** del relativo se expresan por medio de *sufijos personales*, que se añaden a *otros* elementos de la frase, no al relativo:

גוֹי אֲשֶׁר לֹא־תִשְׁמַע לְשׁוֹנוֹ «un pueblo *que* no entenderás la lengua *de él*» (= «*cuya* lengua...»);
הָאִישׁ אֲשֶׁר נָתַחַי לוֹ כֶּסֶף «el hombre *que* di a él dinero» (= «el hombre *al que* di dinero»).

§ 14. — PRONOMBRES INTERROGATIVO E INDEFINIDO

1. — Los pronombres **interrogativos** —válidos también para cualquier género y número— son:

מִי «¿quién?», «¿quiénes?» (rara vez referido a *cosas*), y
מָה «¿qué?», «¿qué cosas?».

מָה, ante > א ו י, mantiene su vocal (מָה רָאוּ «¿qué han visto?»);
> ה, ה, ה, ע, aparece con frecuencia מָה עָשִׂיתָ «¿qué hiciste?»);
> resto, → o bien resulta מָה (generalmente מָה־) con *dāgēš* fuerte en la siguiente (מָה־זֹאת «¿qué [es] esto?»),
→ o bien resulta מַ prefijo por asimilación de ה: מַזֶּה («¿qué [es] esto?» —cf. § 8, 3).

2. — Los pronombres **indefinidos** tienen la **misma forma** de los interrogativos: מִי לִיהוָה אֵלַי «¡Quienquiera (sea) del Señor, a mí!».

A menudo se les añade מִי אֲשֶׁר: אֲשֶׁר «quienquiera que».

Ejercicios

1) Analizar y traducir:

אִתְּךָ הָאִלֹּהִים וְאֲנַחְנוּ עִמָּךְ:
זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה:
מִי אֶתָּא אֲנֹכִי רוּחַ:
מִי יִלְד־לִי אֶת־אֵלֶּה:

2) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria:

נָפַל	סוּר	עָנָה	חָרַב	כָּלִי
הִצִּיל (נצל)	עָבַד	חִמְשָׁה	יָם	כֶּסֶף

CAPÍTULO IV. — EL NOMBRE

§ 15. — EN GENERAL

1. — Los nombres hebreos —**bisílabos y triliteros**, por lo común— proceden frecuentemente de **raíces verbales**.

Se forman de varios modos; principalmente, por medio de:

- a) *nuevas vocales*: קֹדֶשׁ «santidad» (< קָדַשׁ «ser santo»);
 b) *preformativas*: מִזְבֵּחַ «altar» (< זָבַח «sacrificar»);
 c) *aformativas*: עֲבָדוּת «esclavitud» (< עָבַד «servir»).

2. — Los substantivos son de **dos géneros**: *masculino y femenino* (no existe el neutro); y aparecen en **tres números**: *singular, plural y dual*. He aquí sus **desinencias**:

	singular	plural	dual
masc.	— סוס caballo	ים סוסים (ין) caballos	ים סוסים dos caballos
fem.	ה (ת) סוּסָה yegua	ות סוסות yeguas	תים סוסתים dos yeguas

- ▶ Mientras que el masculino singular no tiene desinencia propia, el femenino singular suele terminar en ה, (o en ת).
- ▶ La desinencia pl. ין es más frecuente en el hebreo tardío.
- ▶ Para formar su plural, los masculinos terminados en י (como י עֵבֶר «hebreo»)
 - ▶ o bien duplican el י ante la desinencia pl. (עֵבֶרִים),
 - ▶ o bien añaden simplemente ם (עֵבֶרִים).
- ▶ La terminación dual (ים) lleva siempre el **acento en el pata h**

3. — El género de un nombre es ordinariamente **el mismo** en singular y en plural. Sin embargo,

- a) algunos *masculinos* presentan desinencia plural **femenina** (אָב «padre», pl. אִבוֹת); y algunos *femeninos* presentan desinencia plural **masculina** (שָׁנָה «año», pl. שָׁנִים).
- b) Unos pocos substantivos tienen **ambos plurales**; p. ej., שָׂדֵה «campo»: שָׂדֵי «la campiña» y שָׂדוֹת «labranzas (particulares)»; שָׁנָה «año»: שָׁנִים y שָׁנוֹת.

4. — Algunos substantivos tienen sólo **forma plural**: חַיִּים «vida», פָּנִים «rostro».

5. — El hebreo utiliza el **dual**, casi exclusivamente, para indicar **parejas**: עֵינַיִם, *enáyim* «ojos», יָדַיִם, *yadáyim* «manos»; שְׁנַיִם, *š'náyim* «dos».

6. — Hay **muchas formas** (o *tipos*) nominales. Se nombran con las tres radicales del verbo regular (קָטַל) y las vocales *primitivas* de los nombres: por ejemplo, דָּבָר (**dabar*) «palabra» es un tipo *qatal*; כָּבֵד (**kabid*) «pesado», un tipo *qatil*.

7. — Los nombres, según que *cambien* o *no cambien* —en el curso de su flexión (cf. § 18, 1)— las vocales de su forma singular, se llaman **variables** o **invariables** respectivamente (cf. Paradigma II).

8. — Hay nombres **irregulares** o de formación peculiar (cf. Paradigma III).

Ejercicios (¡cf. 4*-8*!)

- 1) Formar el pl. o el du. de *ojo, padre, tierra, campo, hermano, día, rey, pueblo, hijo, mano, palabra, mujer, alma, cabeza, ganado, señor*.
- 2) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria:

פָּקַד	רוּם	שָׁמַר	מִזְבֵּחַ	מִלְחָמָה
רָבָה	שָׁכַב	לָחַם	מִשְׁפָּט	מָקוּם

§ 16. — ESTADO ABSOLUTO Y CONSTRUCTO

1. — El nombre puede estar en estado **absoluto** o **constructo**:

- ▶ Se dice en estado **absoluto**, si *no lo determina otro sustantivo*: הַסּוּס הַגִּבּוֹר «el caballo (es) robusto».
- ▶ Se dice en estado **constructo** (est. c.), cuando va *lógica y fonéticamente unido* al nombre siguiente para expresar *posesión* o *pertenencia*: סוּס הַמֶּלֶךְ «el caballo del rey».

סוּס se halla en estado *constructo*; הַמֶּלֶךְ, en estado *absoluto*.
Ambos sustantivos componen una **cadena constructa**.

2. — El estado constructo **suele transformar** al nombre:

- a) El nombre en est. c. **pierde su acento** (al menos, el primario) y forma como una sola voz con el nombre siguiente: בַּת־צִיּוֹן («la hija de Sión») suena *batsîyón*.
- b) Algunas *desinencias* nominales (cf. § 15, 2) **cambian**:

הָ → תַּ : סוּסַת הַמֶּלֶךְ «la yegua del rey»;
 יָם → יַ : סוּסֵי הַמֶּלֶךְ «los caballos del rey»;
 יָמִים → יַיִ : סוּסֵי הַמֶּלֶךְ «dos caballos del rey»;
 תַּיִם → תַּיִ : סוּסְתֵי הַמֶּלֶךְ «dos yeguas del rey»;

- c) Las *vocales largas por posición* (cf. § 2, 3), perdida la posición privilegiada, **se abrevian** según las normas conocidas (cf. § 9): דְּבָר → דְּבַר «la palabra del rey».

El primer ׀ —en posición *antepretónica*— se reduce a š'wâ;
 el segundo ׀ —en sílaba *cerrada y átona*— se abrevia en *pata h*.

3. — Como el segundo nombre de la cadena constructa *determina* al primero, el nombre en est. c. **nunca lleva artículo**.

4. — El nombre puede construirse **sobre otro constructo**, pero el último nombre de la cadena ha de estar en est. abs.: יְמֵי שְׁנֵי חַיֵּי הַמֶּלֶךְ «los días de los años de la vida del rey».

Ejercicios

1) Traducir:

הָיָה מְשֻׁפֵּט בְּכָל־הָאָרֶץ:
 הוּא הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר אִישׁ־הָאֱלֹהִים:
 אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּלֶךְ בְּעֵינֵי כָל־הָעָם טוֹב:
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה:

(אֶל «a»)

אָמַר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כָּכֵל אֲשֶׁר שָׁמַע מִיְהוָה:

2) Traducir:

*Los árboles del campo; las aguas del mar.
 Los ojos de la hija del rey.
 Éstos (son) guerreros ("hijos de la guerra").
 El sacerdote bendijo al pueblo en nombre del Señor.
 El pueblo de la tierra guardó el pacto del Señor.*

3) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria:

שָׁפַט	אָבַר	בוֹשׂ	סָבִיב	עוֹלָם
שָׁתָה	הָאָמִין (אמן)	נָבִיא	עָלָה	עַץ

▶ Sal 23,6a:

אֵךְ טוֹב וְנֶחֱסַד יִרְדְּפוּנִי כָל־יְמֵי חַיֵּי
 mi-vida. todos-los-días-de me-seguirán y-cariño bien Sólo
 felicidad

§ 17. — SUFIJOS DEL NOMBRE
(Paradigmas I y II)

1. — Los sufijos del *nombre*, como expresan el *genitivo* del pronombre personal (cf. § 12),

- ▶ se añaden al **estado constructo** del nombre (aunque cf. § 19, 3);
- ▶ equivalen al **pronombre posesivo**: סוֹסֵיהֶן «los caballos de ellas» = «sus caballos».

2. — Los sufijos suelen unirse mediante *š^ewâ* o vocal.

El *š^ewâ* de unión nunca lleva el acento, pero **suena** siempre (סוֹסֵיהֶן, *sûs^ekā*).
La vocal de unión es **tónica** ante sufijos *leves*:

del nombre sg. (est. c. סוס)		sufijos		del nombre pl. (est. c. סוסי)	
		pers. sg.			
<i>mi caballo</i>	סוסי	1 ^a com.	<i>mis caballos</i>	סוסי	
<i>tu caballo</i>	סוסך	2 ^a mas.	<i>tus caballos</i>	סוסיך	
<i>tu caballo</i>	סוסך	2 ^a fem.	<i>tus caballos</i>	סוסיך	
<i>su caballo (de él)</i>	סוסו	3 ^a mas.	<i>sus caballos (de él)</i>	סוסי	
<i>su caballo (de ella)</i>	סוסה	3 ^a fem.	<i>sus caballos (de ella)</i>	סוסייה	
		pers. pl.			
<i>nuestro caballo</i>	סוסינו	1 ^a com.	<i>nuestros caballos</i>	סוסינו	
<i>vuestro caballo</i>	סוסכם	2 ^a mas.	<i>vuestros caballos</i>	סוסיכם	
<i>vuestro caballo</i>	סוסכן	2 ^a fem.	<i>vuestros caballos</i>	סוסיכן	
<i>su caballo (de ellos)</i>	סוסם	3 ^a mas.	<i>sus caballos (de ellos)</i>	סוסיהם	
<i>su caballo (de ellas)</i>	סוסן	3 ^a fem.	<i>sus caballos (de ellas)</i>	סוסייהן	

3. — El sufijo del nombre *plural*, desde la 2ª pers., va precedido de un ' **característico** que pertenece al constructo pl. y du. masc.

Lo adopta incluso el cons. pl. *fem.*: סוֹסוֹתֵיךְ «tus yeguas» (a semejanza de סוֹסֵיךְ «tus caballos» —cf. Paradigma II).

4. — Los sufijos **modifican** alguna vez la vocalización del nombre cons. (la vocal de unión substituye al *šerê* de la desinencia pl. '): סוֹסֵי י → סוֹסֵי, *sûsay* «mis caballos»; סוֹסֵי י → סוֹסֵי, *sûsāw* «sus caballos».

Ejercicios

1) Traducir:

אדם ובהמה ישע יהנה בידו:
טוב האיש אשר הלך בדרךך:
זכר דוד כל משפטי-פיך:
בעת ההיא אמר משה:
גלה יהנה לעבדו את-ידו:

2) Traducir: *Nuestros padres; vuestro (de vosotros) pueblo; su marido. Su Ley; vuestros (de vosotras) rostros; mi casa; tu siervo. El Señor escuchó la voz de su siervo. Dios bendijo tu casa, tu ganado y tus campos. Vuestro hermano observó Sus mandatos (del Señor).*

3) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria:

בַּמַּח בְּכַה גְּדַל עֲשָׂרִים פָּה
בֵּין גָּאֵל עֲשָׂרָה עַת צָבָא

▶ Qoh 1,2b:

הַבֵּל הַבָּלִים הַכָּל הַבָּל:
vanidad. todo vanidades, Vanidad-de
Vanidad suma,

§ 18. — DECLINACIÓN DEL NOMBRE

(Paradigma II)

1. — **No existe** en hebreo declinación propiamente dicha. Se llama en sentido amplio **flexión del nombre** al conjunto de las transformaciones que producen en él:

- ▶ *las desinencias* fem., dual y pl. (cf. § 15, 2);
- ▶ *el estado constructo* (cf. § 16, 2); y
- ▶ *la adición de sufijos* (cf. § 17).

2. — Los **casos oblicuos** del nombre se indican mediante *partículas* y por el mismo *contexto*:

caso	indicio
vocativo	artículo הַמֶּלֶךְ «¡Oh rey!», «¡Majestad!» — שְׁמַעוּ שָׁמַיִם «¡escuchad, cielos!»
acusativo	אַתָּה (אַתְּ) וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֶת־נָתָן «y envió el Señor a Natán» — וַיִּשְׁלַח יוֹאָב מְלָאָכִים «y envió Joab mensajeros»
genitivo	cadena cons. סוּס הַמֶּלֶךְ «el caballo del rey» ל מִזְמוֹר לְדָוִד «salmo de David»
dativo	ל נָתַן לָהֶם לֶחֶם: «dió a ellos pan»
ablativo	ל בְּרוּךְ לַיהוָה «bendecido por (de) Adonay» ב הִמְיִחוּ בְחֶרֶב «mataron a (con) espada»

3. — Existe un **acusativo adverbial** que indica la meta del movimiento; se forma con el sufijo *átono* הַ, llamado הַ *local* o *locativo*:

- (עֲזָה «Gaza») עֲזָתָה «hacia Gaza»;
- (יָמִים «días») מִיָּמִים יָמִימָה «de año en año».

Ejercicios

- 1) Traducir: יֵצֵא אִישׁ מִן־צָבָא הַפְּלִשְׁתִּים וְגִלְיָה שָׁמוּ מִנָּת:
עָמַד הָאִישׁ וּבְקוֹל־גְּרוֹל קָרָא:
הֲלֹא אָנֹכִי הַפְּלִשְׁתִּי וְאַתֶּם עֲבָדִים לְשָׂאוֹל:
שָׁמַע שָׂאוֹל וְכָל־יִשְׂרָאֵל אֶת־דְּבָרֵי הַפְּלִשְׁתִּי הָאֵלֶּה:
וַדָּוִד בֶּן־יִשִׁי הֲרַג אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי:
- 2) Traducir: *El siervo dió alimento a sus hijos.
Salió Moisés de su tienda y él caminó hacia la montaña.
El profeta anunció el mandato de Dios a toda la ciudad.
Hirió el Señor al impío con la palabra de su boca.
Aquel (es) el hombre de Gaza que tiene (= "que para él")
dos mujeres.*

3) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria:

נֹר	דָּרַשׁ	הֲרַג	רוּחַ	שָׂר
גָּלָה	הִלְלַל	רָב	שָׂרָה	שְׁלֹשָׁה

- ▶ Sal 110,1a: נָאִם יְהוָה לְאַרְנֵי שֵׁב לְיְמִינִי
a mi diestra. siéntate a mi señor: Señor Oráculo-del

§ 19. — NOMBRES SEGOLADOS

1. — Casi una *cuarta parte* de los nombres hebreos son **segolados**. Así se llaman los nombres, primitivamente monosílabos y terminados en dos consonantes, que tomaron (por lo común) un *s^gôl* en la segunda radical para facilitar su pronunciación.

Algunos otros tomaron en la segunda radical *patah* o *hîreq*; y unos pocos **no adoptaron** vocal auxiliar, como חָטָא «pecado», נָרְדָּה «nardo».

En general es **segolado** todo nombre bisílabo cuya segunda vocal es breve.

2. — Los segolados **ordinarios** son tipos *qatl*, *qitl*, *qutl*, que resultan respectivamente, con la vocal auxiliar, מֶלֶךְ (*מֵלֶךְ) «rey», סֵפֶר (*סִפֶּר) «libro», קֶרֶשׁ (*קִרְשׁ) «santidad».

La vocal primitiva, en sílaba *tónica y abierta*, **se prolonga** (cf. § 9, 2); pero el *patah* del tipo *qatl*, por influencia de la vocal auxiliar, resulta *s^gôl*.

Cuando la segunda radical del tipo *qatl* es *gutural*, el *patah* primitivo **se mantiene** por lo común: נָעַר «muchacho» (excep.: לֶחֶם «pan», רֶחֶם «útero»). Si las radicales 2^a o 3ª son *guturales*, la vocal auxiliar es *a* frecuentemente.

3. — En cuanto a la **flexión** de los segolados (cf. Paradigma II), nótese que:

- ▶ *el estado constructo singular* es **idéntico** a su estado absoluto;
- ▶ *las desinencias de pl.* **cambian** la 1ª vocal del nombre en *s^gwâ* (o *hâtēf*), la 2^a en *qāmes*: מֶלֶךְ → מְלָכִים («reyes»); חֹדֶשׁ → חֳדָשִׁים («meses»);
- ▶ *los sufijos* se añaden generalmente a la **forma primitiva**: מֶלֶכִי «mi rey»; סֵפֶרֵיכֶם «vuestros libros».

Los sufijos *leves* de los masc. pl. (como también ocurre en la flexión de otros nombres) se añaden al **tema del pl. abs.**: מְלָכֵי (pl. abs. מְלָכִים) «mis reyes»; דְּבָרַי (pl. abs. דְּבָרִים) «mis palabras».

4. — Existen **otros segolados** de características peculiares:

- a) **de 2ª radical ' o ʾ**, como מוֹת (*מוֹתָ) «muerte», מוֹתָה (*מוֹתָהּ) «muerte».
 - ▶ La vocal *primitiva* se mantiene ante ' , se prolonga ante ʾ.
 - ▶ La vocal *auxiliar* es *hîreq* bajo ' , *s^gôl* bajo ʾ.
 - ▶ En est. c. y ante desinencias y sufijos, la forma primitiva **se contrae**: ' → ' (מוֹתָ → מוֹתָהּ), ʾ → ʾ (מוֹתָהּ → מוֹתָהּ) «la muerte de él».
- b) **de 2^a y 3^a radical asimiladas**, como חֻקִּים (*חֻקִּים) «precepto», עַמִּים (*עַמִּים) «pueblo».
 - ▶ Las desinencias y sufijos hacen aparecer (*dāgēš fuerte*) la duplicación antes implícita (cf. § 4,3): עַמִּי «su pueblo»;
 - ▶ y la vocal larga, en sílaba cerrada y átona, **se abrevia**: חֻקִּי «mi mandato».
- c) **de 3^a radical ' ,** como פְּרִי (*פְּרִי) «fruto», חֲלִי (*חֲלִי) «enfermedad».

Toman en la primera radical *s^gwâ* (o *hâtēf*), en la segunda *hîreq*.

Ejercicios

1) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria:

	זָבַח	חָנָה	שָׁמַא	אָדָמָה	שָׁעַר
(חלל)	חָחַל	חָשַׁב	אָבָן	שָׁמַיִם	חָנוּךְ

▶ Is 22,13b: אֶכּוֹל וְשָׂתוּ כִּי מָחָר נִמּוּת: moriremos. mañana que y-beber Comer «¡Comamos y bebamos, que mañana moriremos!»

§ 20. — ADJETIVOS

1. — La **flexión** del adjetivo es *igual* a la del sustantivo:

גָּדוֹל «grande»: גְּדוּלָה (fem. sg.)
גְּדוּלִים (pl. masc.),
גְּדוּלוֹת (pl. fem.), etc.

2. — El adjetivo puede ser **atributo** o **predicado**:

a) El **atributo** ▶ va *detrás* del sustantivo;
▶ *concuerta* con él en género y número;
▶ lleva *artículo*, si también el subst. está determinado: הָעִיר הַגְּדוֹלָה «la gran ciudad»; יָרֵךְ הַחֲזָקָה «tu mano poderosa».

- ▶ Si el sustantivo está *constructo*, el atributo **sigue al genitivo**: מַעֲשֵׂה יְהוָה הַגְּדוֹל «la obra del Señor grande (la gran obra del Señor)».
- ▶ Con sustantivos que *sólo tienen plural* (§ 14,4) y *colectivos*, el atributo aparece **tanto en sg. como en pl.**: אֱלֹהִים צְדִיקִים «Dios justo»; עַם רַבִּים «pueblo numerosos (numeroso)».
- ▶ Con sustantivos de género diverso, el atributo va en **masculino**: חֻקִּים וּמִצְוֹת טוֹבִים «preceptos y leyes buenos».

b) El **predicado** ▶ aparece *tanto delante como detrás* del sustantivo,: טוֹב הָעֶבֶד, o bien, הָעֶבֶד טוֹב «el siervo (es) bueno»;
▶ *concuerta* también en género y número;
▶ va siempre *sin artículo*.

3. — El **comparativo** se expresa *anteponiendo la preposición מִן* al término de comparación: חָכֵם מִן הַמֶּלֶךְ «más sabio que el rey».

4. — El **superlativo** se indica con:

- ▶ el *artículo*: דָּוִד הוּא הַקָּטָן «David era el (más) pequeño»;
- ▶ la *cadena constructa*: קָטָן בְּנָיו «el (más) pequeño de sus /hijos»;
- ▶ el *adverbio* מְאֹד «mucho», a veces repetido:

חֵיל גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד «una multitud muy, muy grande (*grandísima*)».

La excelencia del **sustantivo** se indica también:

- ▶ *repitiéndolo*: שְׁלוֹם שְׁלוֹם «paz, paz» (= paz *suma*);
- ▶ *refiriéndolo* en absoluto a los demás de su género: שִׁיר הַשִּׁירִים «el cantar de los cantares» (= *el mejor* cantar);
- ▶ calificándolo de *divino*: אֲרוֹן אֱלֹהִים «cedros de Dios» (= divinos, majestuosos).

5. — El adjetivo —*muy escaso* en hebreo— **se suple** mediante:

- ▶ *un sustantivo*, bien en aposición (אֱלֹהִים אֱמֶת «Dios leal» [lit., «Dios lealtad»]),
bien como predicado (הַשְּׁלוֹם בָּאֵרֶץ «¿(Es) pacífica [no, «paz»] tu llegada?»);
- ▶ la *cadena constructa*: בֵּית הַמֶּלֶךְ «el palacio real»;
- ▶ *preposición y sustantivo*: כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ «porque es eterna (lit., «para siempre») su misericordia».

Ejercicios

1) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria:

אֲדִיר	אֲחֵרוֹן	זָקֵן	חֲזָק	יָשָׁר
צְדִיק	קָדוֹשׁ	קָטָן	רֵאשׁוֹן	רַע

2) Traducir: מְקוֹם הַקָּדֵשׁ, דְּבַרֵי צָדִק, כְּלֵי זָהָב, אִישׁ דְּבָרִים, צְדִיק
יְהוָה, קָדֵשׁ הַמְּקוֹם הַזֶּה, לֶחֶם הַשָּׁמַיִם אֲכַל אִישׁ:

3) Traducir: *Un gran pueblo; aguas abundantes; árboles grandes. Rectos (son) los caminos del varón justo. Liberó nuestro Dios a Israel con su mano poderosa.*

▶ Qoh 7,1a: טוֹב שֵׁם מְשֻׁמֵּן טוֹב
bueno. que-perfume renombre Mejor

§ 21. — NUMERALES
(Paradigma IV)

A) Números cardinales

1. — **Del 1 al 10**, tienen masculino y femenino, estado absoluto y constructo (cf. pág. sg.):

- ▶ **אָחַד** (fem. אַחַת) «uno» y **שְׁנַיִם** (fem. שְׁתַּיִם) «dos» **concordan** en género con el objeto numerado:
פֶּר אָחַד «un novillo»; שְׁתַּיִם נָשִׁים «dos mujeres».
- ▶ **A partir del 3**, las formas **femeninas numeran nombres masculinos**, y viceversa:
שְׁלֹשָׁה בָּנִים «tres hijos»; שְׁלֹשׁ בָּנוֹת «tres hijas».

2. — Los números **del 11 al 19** se forman **anteponiendo las unidades a otras dos formas del número 10**: עָשָׂר (masc.) y עֶשְׂרֵה (fem.). Pero, **del 13 al 19**,

- ▶ *si el nombre numerado es masculino*, se usa la forma *fem.* de la unidad (est. abs.) + עָשָׂר (שְׁשָׁה עָשָׂר אָנָשִׁים «dieciséis hombres»);
- ▶ *si el nombre numerado es femenino*, se usa la forma *masc.* de la unidad (est. cst.) + עֶשְׂרֵה (שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה נָשִׁים «dieciséis mujeres»).

11 y 12 se dicen de *dos modos* (cf. pág. sg.).

3. — Las decenas **de 20 a 90** son **plurales masc. indeclinables** (cf. pág. sg.):

- ▶ **20**, עֶשְׂרִים, es el pl. de עָשָׂר (10); las decenas restantes, el **pl. de las unidades**: אַרְבָּעִים = 4, אַרְבָּעִים = 40; etc.
- ▶ Las unidades se ponen **antes o después** de estas decenas, y van **unidas por ו**: חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים o bien חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים «sesenta y cinco».

Del 1 al 10

	con nombres masculinos		con nombres femeninos	
	est. abs.	est. cst.	est. abs.	est. cst.
1	אָחַד	אֶחָד	אַחַת אָחַת en p.	אַחַת
2	שְׁנַיִם	שְׁנֵי	שְׁתַּיִם	שְׁתֵּי
3	שְׁלֹשָׁה	שְׁלוֹשָׁה	שְׁלוֹשׁ	שְׁלוֹשׁ
4	אַרְבָּעָה	אַרְבַּעַת	אַרְבַּע	אַרְבַּע
5	חֲמִישָׁה	חֲמִשָּׁה	חֲמִשׁ	חֲמִשׁ
6	שֵׁשׁ	שֵׁשֶׁת	שֵׁשׁ	שֵׁשׁ
7	שִׁבְעָה	שִׁבְעַת	שִׁבַּע	שִׁבַּע (שְׁבַע)
8	שְׁמֹנֶה	שְׁמֹנֶת	שְׁמוֹנָה	שְׁמוֹנָה
9	תְּשֻׁעָה	תְּשֻׁעַת	תְּשֻׁעַ	תְּשֻׁעַ (תְּשֻׁעַ)
10	עֶשְׂרֵה	עֶשְׂרֵת	עָשָׂר	עָשָׂר

Del 11 al 19; del 20 al 90

	con masculino		con femenino		ambos géneros	
	est. abs.	est. cst.	est. abs.	est. cst.	est. abs.	est. cst.
11	עָשָׂר אָחַד	עֶשְׂרֵה אָחַד	עָשָׂר אַחַת	עֶשְׂרֵה אַחַת	20 עֶשְׂרִים	
	עָשָׂר עֶשְׂרֵי	עֶשְׂרֵה עֶשְׂרֵי	עָשָׂר עֶשְׂרֵי	עֶשְׂרֵה עֶשְׂרֵי	30 שְׁלֹשִׁים	
12	עָשָׂר שְׁנַיִם	עֶשְׂרֵה שְׁנַיִם	עָשָׂר שְׁתַּיִם	עֶשְׂרֵה שְׁתַּיִם	40 אַרְבָּעִים	
	עָשָׂר שְׁנֵי	עֶשְׂרֵה שְׁנֵי	עָשָׂר שְׁתֵּי	עֶשְׂרֵה שְׁתֵּי	50 חֲמִשִּׁים	
13	עָשָׂר שְׁלֹשָׁה	עֶשְׂרֵה שְׁלֹשָׁה	עָשָׂר שְׁלוֹשׁ	עֶשְׂרֵה שְׁלוֹשׁ	60 שְׁשִׁים	
14	עָשָׂר אַרְבָּעָה	עֶשְׂרֵה אַרְבָּעָה	עָשָׂר אַרְבַּע	עֶשְׂרֵה אַרְבַּע	70 שִׁבְעִים	
15	עָשָׂר חֲמִישָׁה	עֶשְׂרֵה חֲמִישָׁה	עָשָׂר חֲמִשׁ	עֶשְׂרֵה חֲמִשׁ	80 שְׁמֹנִים	
16	עָשָׂר שֵׁשׁ	עֶשְׂרֵה שֵׁשׁ	עָשָׂר שֵׁשׁ	עֶשְׂרֵה שֵׁשׁ	90 תְּשֻׁעִים	
17	עָשָׂר שִׁבְעָה	עֶשְׂרֵה שִׁבְעָה	עָשָׂר שִׁבַּע	עֶשְׂרֵה שִׁבַּע		
18	עָשָׂר שְׁמֹנֶה	עֶשְׂרֵה שְׁמֹנֶה	עָשָׂר שְׁמוֹנָה	עֶשְׂרֵה שְׁמוֹנָה		
19	עָשָׂר תְּשֻׁעָה	עֶשְׂרֵה תְּשֻׁעָה	עָשָׂר תְּשֻׁעַ	עֶשְׂרֵה תְּשֻׁעַ		

4. — **A partir de 100:** 100 es מאָה; su dual, מאַהַים, es 200.

- ▶ Las demás **centenas** se forman *anteponiendo unidades* (*masc. cst.*, porque מאָה es *fem.*) a מאָה: שלש מאָה «una terna de cientos (trescientos)».
 - ▶ 1000 es אַלף; su dual, אַלפֿים, es 2000. Los **millares** restantes se forman *anteponiendo unidades* (*fem. cst.*, porque אַלפֿים es *masc.*) a אַלפֿים: שלש אַלפֿים «una terna de miles (tresmil)».
 - ▶ 10000 es עשרת אלפים, o bien, רבוא = רבו = רבו; 20000, שתי רבות = רבתיים = עשרים אלף.
- Las demás **decenas de millares** se forman *anteponiendo decenas* a אַלף, *unidades* a רבות (cf. pág. sg.).

5. — El nombre numerado aparece alguna vez **en singular**: אַרבעים שנה «cuarenta año (años)».

A veces el nombre numerado **se repite**: tras las unidades, en pl.; tras las decenas, en sg.: שבע נשים וארבעים אשה «siete mujeres y cuarenta mujer (cuarenta y siete mujeres)».

B) Números ordinales

6. — Sólo existe el **ordinal** de los diez primeros números (a partir del 11, los *cardinales sirven de ordinales*):

ordinal	masculino	femenino
primero	ראשון	ראשונה
segundo	שני	שנית
tercero	שלישי	שלישית
cuarto	רביעי	רביעית
quinto	חמישי (חמישי)	חמישית
sexto	ששי	ששית
séptimo	שביעי	שביעית
octavo	שמיני	שמינית
noveno	תשיעי	תשיעית
décimo	עשירי	עשירית

A partir de 100

para ambos géneros

100 (cst. מאָה)	מאה	1000	אלף	10000	עשרת אלפים
200	מאתים	2000	אלפים		רבבה, רבו(א)
300	שלש מאות	3000	שלשת אלפים	20000	עשרים אלף
400	ארבע מאות	4000	ארבעת אלפים		שתי רבות
etc.		etc.		30000	שלשים אלף
					שלש רבות
				etc.	
				100000	מאה (מאת) אלף
				etc.	

Ejercicios

1) Traducir: חיה אדם תשע מאות שנה ושלשים שנה: ילד מתושלח (Matusalén) בנים ובנות רבים: החמשים צדיקים בתוך העיר: ולא מצא יהנה עשרה צדיקים: ימי חייהם שבעים שנה:

2) Traducir: *Hizo Dios la luz el día primero. Matusalén fué el más anciano de nuestros padres: Vivió novecientos sesenta y nueve años. Reinó David en Israel cuarenta años; treinta y tres de ellos, en Jerusalén.*

3) Aprender de memoria:

חיל	זרע	סבב	נוס	נגע
חסד	תפאח	גבול	נסע	נגש

▶ Gen 1,31b: ויהי ערב ויהי בקר יום הששי: sexto. el día y-hubo-mañana: Hubo-tarde

§ 22. — ADVERBIOS, PREPOSICIONES, CONJUNCIONES

1. — Hacen el oficio de **adverbio** *partículas* de origen incierto, como לֹא «no», שָׁם «allí»; e incluso *palabras* que propiamente son nombres o pronombres, como טוֹב «bien», הֵן «aquí».

2. — Además de las **preposiciones** *prefijas* (cf. § 11), existen otras muchas que aparecen *separadas*, como עם «con», לְמַעַן «por, a causa de». Originariamente eran todas nombres.

3. — Adverbios y preposiciones pueden tomar *los mismos sufijos pronominales* del nombre (cf. § 12, 2). Nótese al respecto que:

- ▶ el **adverbio** suele tomar un *energicum* entre la vocal de conjunción y el sufijo: עוֹרְרָנִי «aun yo» (cf. Tabla siguiente);
- ▶ אֵת «a» resulta אֵת (y a veces אֶת ante sufijos *graves*);
- ▶ אֵת (<אנת>) «con», al recibir sufijos, resulta אֵת;
- ▶ כֹּמו «como» añade generalmente los sufijos a su forma poética כְּמוֹ;
- ▶ מֵן «de, desde» *se duplica* por lo común, y resulta מֵן מֵן o מֵן מֵן;
- ▶ עם (<עמם>) «con», al recibir sufijos, resulta עם;
- ▶ אַחֵר («detrás de»), אֶל («a, hacia»), עַד «hasta» y עַל «sobre», cuyas formas primitivas (terminadas en ך) semejan un plural constructo, reciben los sufijos del nombre *plural*.

4. — Entre las **conjunciones** más frecuentes, אם «si» (condicional), גַּם «junto, también», כִּי «(por)que», לְמַעַן «para (que)».

Ejercicios

Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria:

אָמָה	אֵל	כָּסָה	נוֹתֵר (יחר)	תּוֹרוֹ (ידה)
אָךְ	אֵם	אֵיל	כְּבֹד	יָטֵב

	אֵת a	אֵת con	כֹּ en, con	כֹּמו como	לְ a, para	מֵן de(sde)
Sg.						
1ª c.	אֵתִי	אֵתִי	בִּי	כְּמוֹנִי	לִי	מֵמִנִּי
2ª m.	אֵתְךָ (תֶּ)	אֵתְךָ (תֶּ)	בְּךָ (בְּ)	כְּמוֹךָ	לְךָ (לְ)	מֵמֶךָ
f.	אֵתְךָ	אֵתְךָ	בְּךָ		לְךָ	מֵמֶךָ
3ª m.	אֵתּוֹ	אֵתּוֹ	בּוֹ	כְּמוֹהוּ	לוֹ, לָמוֹ	מֵמֵנוֹ
f.	אֵתָהּ	אֵתָהּ	בָּהּ	כְּמוֹהָ	לָהּ	מֵמֶנָּה
Pl.						
1ª c.	אֵתָנוּ	אֵתָנוּ	בָּנוּ	כְּמוֹנוּ	לָנוּ	מֵמֵנוּ
2ª m.	אֵתְכֶם	אֵתְכֶם	בְּכֶם	כְּכֶם	לְכֶם	מֵכֶם
f.					לְכֶן	מֵכֶן
3ª m.	אֵתְהֶם, אֵתְהֶם	אֵתְהֶם	בְּהֶם, בָּהֶם	כְּהֶם	לְהֶם, לָמוֹ	מֵהֶם
f.	אֵתָנָן, אֵתָנָן	אֵתָנָן	בְּהֶן, בָּהֶן	כְּהֶנָּה	לְהֶן, לָהֶנָּה	מֵהֶנָּה
	עִם con	אַחֵר detrás de	אֶל a, hacia	עַד hasta	עַל sobre	הֵנָּה he aquí
Sg.						
1ª c.	עִמִּי, עִמָּדִי	אַחֵרִי	אֵלַי (לִּ)	עַדִּי	עָלַי	הֵנִנִּי (נִ)
2ª m.	עִמָּךְ (מֶ)	אַחֵרְךָ	אֵלֶיךָ	עַדְךָ	עָלֶיךָ	הֵנֶךָ (נֶ)
f.	עִמָּךְ	אַחֵרְךָ	אֵלֶיךָ (לִּ)		עָלֶיךָ (לִּ)	הֵנֶךָ
3ª m.	עִמּוֹ	אַחֵרָיו	אֵלָיו	עַדָּיו	עָלָיו	הֵנּוֹ
f.	עִמָּהּ	אַחֵרֶיהָ	אֵלֶיהָ	עַדֶּיהָ	עָלֶיהָ	
Pl.						
1ª c.	עִמָּנוּ	אַחֵרֵינוּ	אֵלֵינוּ		עָלֵינוּ	הֵנֵנוּ
2ª m.	עִמָּכֶם	אַחֵרֵיכֶם	אֵלֵיכֶם	עַדֵיכֶם	עָלֵיכֶם	הֵנֵכֶם
f.		אַחֵרֵיכֶן				
3ª m.	עִמָּהֶם, עִמָּהֶם	אַחֵרֵיהֶם	אֵלֵיהֶם		עָלֵיהֶם	הֵנֵהֶם
f.		אַחֵרֵיהֶן	אֵלֵיהֶן		עָלֵיהֶן	

CAPÍTULO V : EL VERBO EN GENERAL

§ 23. — DIVISIÓN, CONJUGACIONES, VOCES

1. — Los verbos hebreos —**trilíteros** por lo común— *se dividen* en **activos**, si expresan una *acción*, **estativos**, si indican *estado* o *cualidad*;

fuertes (regulares), si *mantienen sus tres radicales* en el curso de la conjugación;
débiles (irregulares), si alguna de sus letras *se asimila*, *se elide* (cf. § 8) o *quiescit* (cf. § 2).

2. — El verbo hebreo comprende varios **בְּנֵינִים** («construcciones»), llamados comúnmente **formas** o **conjugaciones**:

Una conjugación *simple*, llamada **Qal** (קל «ligero»), y varias otras *derivadas* o *aumentadas* (cf. 4 y 5).

3. — Como el **antiguo modelo** verbal era **פָּעַל** («hacer»),

- ▶ las formas *derivadas* **se nombran** con las respectivas formas de **פָּעַל**: *Nif'al*, *Pi"el*, etc. (cf. 5);
- ▶ las tres radicales de **פָּעַל** (פ, ע y ל) **indican** respectivamente la radical 1ª, 2ª y 3ª de los verbos *débiles*:

- Así, son **פ"א** los verbos que empiezan por א, como **אָכַל**;
פ"י los verbos que empiezan por י, como **יָשַׁב**;
פ"ן los que comienzan por נ, como **נָפַל**;
ע"ו los de 2ª radical ו, como **בוֹשׁ**, **קוּם**;
ע"י los de 2ª radical י, como **בִּין**;
ע"ע los que *repiten* la 2ª radical, como **סָבַב**.
ל"א los que terminan en א, como **מָלֵא**;
ל"ה los que terminan en ה, como **מָלֵה**;

4. — Las diversas formas verbales expresan **acciones diversas**:

- ▶ La forma *simple* expresa una acción **simple**:
שָׁבַר «rompió», **הָיָה** «vivió»;
- ▶ las *derivadas* expresan una acción **intensiva** (**שָׁבַר** «trituró») o **causativa** (**הָחִיָּה** «vivificó, hizo vivir»).

5. — Alguna de las tres acciones puede estar en voz activa, pasiva o reflexiva; de lo que resultan las **siete formas** siguientes:

acciones	voces		
	activa	pasiva	reflexiva
simple	<i>Qal</i> קָטַל mató	—	<i>Nif'al</i> נִקְטַל se suicidó, fué muerto
	<i>Pi"el</i> קָטַל mató ferozmente	<i>Pu"al</i> קָטַל fue asesinado cruelmente	<i>Hitpa"el</i> הִתְקַטַּל se suicidó atrozmente
causativa	<i>Hif'il</i> הִקְטִיל hizo matar	<i>Hof'al</i> הֻקְטַל fue movido a matar	—

Cf. Joüon, § 40 a.

Existe un pasivo de *Qal* cuyo perfecto (cf. § 24,1) coincide con el *Pu"al*, y cuyo imperfecto coincide con el de *Hof'al*.

Muy pocos verbos tienen todas las conjugaciones; los diccionarios registran las que tiene cada verbo y sus distintos significados.

Ejercicios

כָּפַר (כפר)	לָבַשׁ	נָלַחַם (לחם)	לָכַד	נָבֵא
אָרוֹן	בָּנָה	בָּקַר	בָּרִית	בָּשַׂר

1. — Los «tiempos» del verbo hebreo se llaman **perfecto** e **imperfecto** (cf. §§ 25s). Más que el *tiempo*, indican el *aspecto* de la acción:

- El **pf.** ▶ **expresa** una acción *terminada*, un hecho *ocurrido*;
 ▶ **corresponde** a *nuestros* perfecto, pluscuamperf., imperfecto, presente (sobre todo, en los verbos *estativos*) y hasta al futuro (que así se indica *certísimo*).
- El **ipf.** ▶ **expresa** una acción *por realizar* o *por terminar*, un hecho *futuro*;
 ▶ **corresponde** sobre todo a *nuestro* futuro; pero también, a *nuestros* presente (si se considera que la acción suele repetirse) e imperfecto (si se considera el proceso, la duración, de la acción);
 ▶ incluye a menudo las nociones «poder, deber, querer»: האכל *«podrás comer»*; אֵלֶיךָ *«iré»*, «quiero ir».

Ambos tipos de acción pueden tener lugar, por tanto, en el pasado, en el presente o en el futuro. **El contexto determina el tiempo** de la acción.

2. — Dos *formas especiales* del imperfecto son el **cohortativo** y el **yusivo** (cf. § 27), que responden en parte a nuestro *subjuntivo*.

3. — El verbo hebreo tiene también **imperativo**, **infinitivo** y **participio** (cf. §§ 26.29), con el mismo valor modal, aproximadamente, que presentan aquellos en nuestra lengua:

El **ipv.** no existe en las conjugaciones *pasivas*.

El **inf.** puede ser *absoluto* y *constructo* (cf. § 29).

El **ptc.** es *activo* en las conjugaciones *activas* y *reflexivas*; *pasivo*, en las *pasivas*.

4. — El verbo **se nombra** por la *tercera persona m. sg.* de *Qal* (שָׁמַר) «guardó él», כָּבֵד «él es pesado»; menos los verbos עָוִי y עָוִיׁן que se indican por el *infinitivo constructo* (קָוִים «levantarse»; שָׂים «poner»).

1) Traducir: אָהַב שְׁמֹשׁוֹן אִשָּׁה וְשָׂמָה דְּלִילָה: (Sansón)
 בַּיּוֹם הַהוּא פָּקַד שְׁמֹשׁוֹן אֶת־אִשְׁתּוֹ:
 נָתַן עִם הָעִיר לְאִשָּׁה אֶלֶף וּמֵאָה כֶּסֶף:
 מָצָא שְׁמֹשׁוֹן לְחַי־חֲמוֹר בְּשָׂרָה:
 הָרַג שְׁמֹשׁוֹן בְּלַח־יְחֲמוֹר אֲשֶׁר לָקַח מִהָאָרֶץ אֶלֶף אִישׁ:
 (חִי mejilla, quijada)

2) Traducir: *Bajó Moisés del monte santo y él rompió las tablas de la Ley que (llevaba) en sus manos.
 Llamó Dios a Samuel en la noche.
 Contestó Samuel al Señor: «Heme aquí».
 El anciano profeta fue al palacio real.
 David (re)conoció que su pecado (era) muy grande.*

3) Vocabulario:

סָפַר	פָּנָה	קָבַר	כָּף	לָבַב
עָזַב	קָבַץ	קָבוֹד	לָיְלָה	נָא

▶ Is 52,7a:

מִהֲנָאוּ עַל־הַהָרִים רַגְלֵי מְבַשֵּׂר מְשֻׁמֵּיעַ שְׁלוֹם...
 paz..! que-anuncia mensajero los-pies-del sobre-los-montes ¡Qué-hermosos

A. EL VERBO FUERTE

(Paradigma V)

§ 25. — EL PERFECTO QAL

1. — El **perfecto Qal** del verbo *activo* es de la forma *qatal (la *a* primera, en sílaba abierta, resulta *qāmes*): קָטַל «mató», נָתַן «dió».

2. — El perfecto (de cualquier conjugación) **se conjuga añadiendo a su 3ª persona masculina singular aformativas** (o **aformativos**).

Tales aformativas, en su mayor parte, son **residuos de los pronombres personales separados** (cf § 12, 1): הָ (<אתה >), נוּ (<אֲנִי >), etc.:

singular		persona	plural	
הָ	קָטַל	3ª masc.	וְ	קָטְלוּ
הָ	קָטְלָהּ	3ª fem.		
הָ	קָטַלְתָּ	2ª masc.	הֶם	קָטְלֵהֶם
הָ	קָטַלְתְּ	2ª fem.	הֵן	קָטְלֵיהֶן
הָ	קָטַלְתִּי	1ª com.	נוּ	קָטְלֵנוּ

3. — Al ser añadidas las aformativas a קָטַל,

a) El **acento** pasa de la 2ª sílaba a la 3ª sólo con las aformativas

- ▶ que comienzan por *vocal* (3ª f. y 3ª pl.);
- ▶ que son *graves* (2ªs pers. pl.).

b) Las **vocales** se *eliden* (cf. § 9, 6) en determinados casos:

patah, en sílaba abierta, → *šwâ* (3ª f. y 3ª pl.);
qāmes antepretónico → *šwâ* (2ªs pers. pl.).

Ejercicios

1) Conjugar el pf. Qal de שָׁמַר:

- a) añadiendo primero a esa 3ª pers. masc. las aformativas destacadas en la Tabla (cf. § 25, 2);
- b) colocando luego un acento sobre la sílaba tónica (cf. § 25, 3 a);
- c) teniendo finalmente en cuenta los cambios vocálicos que produce el desplazamiento del acento (cf. § 25, 3 b).

2) Traducir: לָעֵת הָעֶרֶב רָאָה דָּוִד אִשָּׁה טוֹבָה מְאֹד:
 וְהָאִשָּׁה אִשְׁתּוֹ אֲוִרְיָה (Urias) הִיא וְדָוִד קָרָא אֶת־אִשְׁתּוֹ:
 שָׁכַב אֲוִרְיָה עִם־עַבְדֵי אֲדָנָיו וְלֹא יָרַד אֶל־בֵּיתוֹ:
 נָתַן יוֹאָב (Joab) אֶת־אֲוִרְיָה אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יָדַע כִּי אֲנָשֵׁי־חַיִל שָׁם:
 וְאֲנָשֵׁי הָעִיר קָטְלוּ אֶת־אֲוִרְיָה אֲשֶׁר בָּטַח בְּאֲדָנָיו:

3) Traducir:

*Los hijos de Noé (נֹחַ) vistieron a su padre.
 Sé que la misericordia del Señor es eterna.
 Os ha bendecido Yavé, porque guardásteis todo lo que mandó el Señor.
 La anciana Débora (דְּבוֹרָה) juzgó rectamente a su pueblo.
 ¿Habéis escrito el salmo de David en vuestro libro?*

4) Vocabulario:

קָדַשׁ	קָרַב	רוּץ	מוֹעֵד	מְלֶאךָ
קָפַר	קָרַף	מָטָה	מַחְנֶה	מִנְחָה

▶ Nu 6,25: יָאֵר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ...
 sobre-tí... su-rostro el-Señor Haga-brillar

§ 26. — IMPERFECTO E IMPERATIVO QAL

1. — El **imperfecto** del verbo *activo* es de la forma **yaqtul* (a, en sílaba cerrada, → i; u, en sílaba acentuada, → o): יִקְטֹל «él matará».

2. — El ipf. *Qal* se **conjuga** añadiendo al tema verbal, קָטַל (inf. cons., § 29), **preformativas** (o **preformantes**) y algunas **aformativas**:

singular		persona		plural	
יִקְטֹל	יְ	3 ^a masc.	וְ	יִקְטְלוּ	וְ
תִּקְטֹל	תְ	3 ^a fem.	נָה	תִּקְטְלֶנָה	תְ
תִּקְטֹל	תְ	2 ^a masc.	וְ	תִּקְטְלוּ	תְ
תִּקְטְלִי	תְ	2 ^a fem.	נָה	תִּקְטְלֶנָה	תְ
אִקְטֹל	אֲ	1 ^a com.		נִקְטֹל	נְ

- ▶ A las aformativas terminadas en vocal se les añade alguna vez un ׀ llamado *paragógico* (= «añadido», aunque pertenece a las formas primitivas): תִּשְׁמְרוּן «guardaréis».
- ▶ Las aformativas que empiezan por *vocal* **atraen el acento**.
- ▶ La vocal *ō* (< **u* breve) **se elide** en sílaba abierta, se mantiene en pausa: יִקְטֹלוּ, יִקְטְלוּ.

3. — El **imperativo** *Qal* es idéntico a las segundas personas del imperfecto sin la preformativa תְ (קָטַל → קְטַל):

singular		persona		plural	
קְטַל	קְטַלָּה	2 ^a masc.		קְטַלוּ	
קְטַלִּי		2 ^a fem.		קְטַלְנָה	

Ejercicios

1) Conjugar el ipf. *Qal* de מָשַׁל («dominar»):

- añadiendo primero a su tema de ipf. (מָשַׁל) las preformativas y aformativas destacadas en la Tabla (cf. 2);
- colocando luego un acento sobre la sílaba tónica (cf. 2 nota);
- teniendo en cuenta finalmente los cambios vocálicos que produce el desplazamiento del acento (cf. 2 nota).

2) Traducir: צְוֶה יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם מִכָּל עֵץ־הַגֶּן תֹּאכַל:
אָמַר הָאָדָם אֶל־הָאֱלֹהִים שְׁמַעְתִּי אֶת־קוֹלְךָ בְּגֶן:
(גֶּן *jardín*)
כִּי עָשִׂיתָ (עָשָׂה 2^a m s pf) זֹאת אֲרוּר אַתָּה מִכָּל־הַבְּהֵמַת הַשָּׂדֶה:
(אֲרוּר *maldito*) אַתָּה הַמֵּלֶךְ אָמַרְתָּ לְאַמְתֶּךָ בְּגֶן יִמְלֶךְ אַחֲרָי:
עֲלוּתֵיכֶם סָפוּ (יִסַּף *ipv. de*) עַל־זִבְחֵיכֶם וְאָכְלוּ בְּשֹׂר:
אַתָּה תִּשְׁפֹּט אֶת־עַמִּי בְּצַדִּיק וּבְמִשְׁפָּט:

3) Traducir: *Los señores enviaron por ("al") agua a sus siervos. Vuestras hijas recordarán por siempre mi lugar santo. En el tiempo convenido visitará ella a los hermanos de su padre, que residen en la montaña de Judá. El Señor me guardará de (מֵן) la muerte, porque anduve en sus caminos. Recordad el pacto que «corté» con vosotros.*

4) Vocabulario:

רָעָה	שָׁנָא	שָׁאַל	מִשְׁפָּחָה	נַחֲלָה
שָׂמַח	שָׂרַף	מַעֲשֵׂה	נָאֵם	נָעַר

▶ Job 7,7: זָכַר כִּי־רוּחַ חַיִּי לֹא־תָשׁוּב עֵינַי לְרֹאוֹת טוֹב:
a-ver

§ 27. — COHORTATIVO Y YUSIVO

1. — El cohortativo:

- ▶ Expresa un **deseo de la 1ª pers.** (sg. y pl.).
- ▶ Resulta de **añadir** la aformante הָ, a las 1ª s personas del ipf.: אֲשַׁמְרֶה «quiero (voy a) observar, observe yo»; נִשְׁמְרֶה «observemos».

Como dicha aformante toma el acento, la *ō* anterior (אֲשַׁמְרֶה, נִשְׁמְרֶה), en sílaba átona y abierta, → מֶ (cf. § 26, 2 nota).

- ▶ Va seguido con frecuencia (como el ipv.) de la partícula **deprecativa** נָּ: נִשְׁמְרֶה־נָּ «observemos, por favor», «permítasenos observar» (en נָּ, *dāgēš euphonicum*).

2. — El yusivo:

- ▶ Expresa un **deseo respecto de 3ªs (y aun 2ªs) pers.** (sg. y pl.): *observe él, observen ellos*.
- ▶ Es **idéntico** al ipf., pero **abrevia** su forma cuando es posible: יִגְלוֹ (ipf.) «revelará» → יִגְלֵ (yus.) «revele»; יִקְוֶ (ipf.) «se levantará» → יִקְוֵ (yus.) «levántese».

No cabe abreviación en el ipf. Qal del verbo fuerte, de forma que Ipf. y yus. son idénticos (sólo el contexto determina, por tanto, si יִשְׁפֹּט significa «juzgará» o «juzgue»). Pero cabe la abreviación en Hi: יִקְטִיל (ipf.) «hará matar», יִקְטֵל (yus.) «haga matar».

- ▶ **Impera negativamente** a 2ªs pers. mediante אַל («no»): אַל תִּקְטְלוּ «no matéis (ahora, esta vez)». (El ipv., en cambio, impera **positivamente**: שְׁמַר «observa»).

La prohibición **absoluta**, propia de la ley, usa לֹא + ipf., fórmula que parece más solemne: לֹא תִרְצַח «no matarás (*nunca*)».

3. — Coh. y yus., precedidos de וְ y otro modo volitivo (coh., yus., o ipv.), **significan finalidad o consecución**:

וָשׁוּבוּ אֵלַי וְאִשׁוּבָה אֲלֵיכֶם «volvéos a mí y me volveré a vosotros»;
 יִתְּנוּ־לִי מָקוֹם וְאִשְׁכָּה שָׁם «dénme un lugar para habitar allí».

Ejercicios

1) Traducir: נִכְרַתָּה בְּרִית אֶתָּה וְעַבְדְּךָ כִּי אֲחִים מִשְׁפַּחְתִּי וּמִשְׁפַּחְתְּךָ: זְכֹרָה עִמָּךְ יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי צְדָקָנוּ כִּי אֲנַחְנוּ בְּטַחוּ בְיָדְךָ הַחֲזֹקָה: יִשְׁפֹּט יְהוָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ כִּי לֹא עָשִׂיתָ מִשְׁפָּט עִם־אֲמֹתַי: אַחֲרֵי הַיָּמִים הָהֵם אֶכְתָּבָה אֶת־תּוֹרֹתַי עַל־לִבָּם: יִזְכֹּר־נָא הַמֶּלֶךְ הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל־אֲמֹתָיו:

2) Traducir: *Dijo Dios: Domine el hombre en toda la tierra, en los mares y en cuanto contienen (= "y en cuanto [hay] en ellos"). Guardaré en mi corazón todos los preceptos de tu boca. Que el rey juzgue a tu Pueblo con justicia. No recordéis a dioses que no conocieron vuestros padres. No derrames en la tierra la sangre de tu hermano.*

3) Vocabulario:

שָׂאֵר	נִשְׁחַת (שחח)	שָׁבַר	צָאֵן	רָגַל
נִשְׁבַּע (שבע)	שָׁחָה	עוֹן	קָרַב	רָע

▶ Sal 146,1.2a: הַלְלֵי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה: אֶהְלֵלָה יְהוָה בְּחַיֵּי en-mi-vida; al-Señor Alabe-yo al-Señor! alma-mía, ¡Alaba, mientras-viva;

§ 28. — TIEMPOS INVERSOS
(1 conversivo o consecutivo)

1. — Un \aleph *prefijo* a las formas de pf. e ipf. **invierte** el valor temporal predominante de dichos tiempos: El pf. adquiere así valor de *futuro*; el ipf., valor de *pretérito*.

2. — El \aleph conversivo del **perfecto**:

- ▶ *Se vocaliza* como el \aleph copulativo (cf. § 11):
וְקָטַל «y matará» (no «y mató»); וְשָׁמַרְתֶּם «y guardaréis».
- ▶ *Desplaza el acento* a la última sílaba de la forma verbal:
וְקָטַלְתִּי «maté» → וְקָטַלְתִּי «y mataré».
Aunque no en la 1ª pl., siempre *mil'el*: *w'qātálnû*.

3. — El \aleph conversivo del **imperfecto**:

- ▶ *Se vocaliza* (·)] וְיִקְטַל «y mató» (no «y matará»);
Ante la gutural de la 1ª pers. sg., (·)] →] וְיִקְטַל «y maté».
Si la preformante lleva *s'wâ*, **no se duplica**: וְיָהִי (de הָיָה) «y ocurrió».
- ▶ *Tiende a retraer el acento* (no es posible en וְיִקְטַל):
(יִקְוֶם «se levantará») → וְיִקְוֶם «y se levantó».
La última vocal, en sílaba cerrada y átona, se abrevia: *wayyáqom*.
- ▶ *Se une a la forma abreviada del ipf.* (= *yus.*), siempre que exista: el ipf. inverso de וְיִקְטַל no es וְיִקְטַל, sino וְיִקְטַל «y él hizo matar».

4. — El tiempo inverso indica una acción **posterior y consiguiente** a la expresada por el verbo anterior: הָלַךְ נָתַן אֶל-דָּוִד וַיֹּאמֶר לוֹ «Fue Natán a David y le dijo (para decirle)».

- ▶ Aunque hasta un libro puede comenzar con un tiempo inverso: וַיְהִי (ipf. inv de הָיָה) «y sucedió», «érase una vez».
- ▶ El *wayyiqtol* de 1ª pers. presenta alguna vez un ה, *paragógico* (igual al del coh.) que no altera en absoluto su sentido: וַאֲקַטְלָה.

5. — A *cualquier* pf. inverso se le llama *w'qātaltî*; a *cualquier* ipf. inverso, *wayyiqtol*.

Ejercicios

1) Traducir: זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל-יִרְמְיָהוּ (Jeremías) מֵאֵת יְהוָה: עָמַד בְּשַׁעַר בַּיִת יְהוָה וְקָרְאתָ שָׁם אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה: וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם שְׁמְעוּ דְבַר-יְהוָה כֹּל-יְהוּדָה אֲשֶׁר תַּעֲבְרוּ בְּשַׁעֲרֵי הָאֵלֶּה: אַחֲרַי קָרָא הַנְּבִיא אֶת-דְּבָרֵי יְהוָה בְּאָזְנֵי כָל-הָעָם: שָׁמַע הַמֶּלֶךְ כָּל-אֲשֶׁר כָּתַב בְּרוּךְ (Baruc) בְּסֵפֶר מִפִּי יִרְמְיָהוּ וַיִּשְׂרַף אֶת-סֵפֶר יִרְמְיָהוּ:
מִן-אֵת < מֵאֵת ¹

2) Traducir: *Tomó Baruc un libro y escribió en él al dictado* ("de la boca") *de Jeremías. Amó Dios a su siervo Abrahán y «cortó» un pacto de paz con su descendencia. Recordaréis los mandatos de vuestro Dios y guardaréis su ley todos los días de vuestra vida. Escuché vuestra voz y recordé que vosotros (sois) mis hijos, el pueblo de mi heredad.*

3) Vocabulario:

רָשַׁע	אֹר	שָׁלַם	שָׁכַח
שָׁלוֹם	אָחוּת	שָׁפַךְ	שָׁכַן
תּוֹרָה	זָבַח	שָׂרַת	הִשְׁלִיךְ (שֶׁלַךְ)

▶ Dt 6,4s: שָׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד: וְאַהֲבִיתָ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְבְּךָ וּבְכָל-נַפְשֶׁךָ וּבְכָל-מְאֵדְךָ:

§ 29. — INFINITIVO Y PARTICIPIO QAL

1. — El **infinitivo** puede ser **absoluto** y **constructo**. Su forma, en la conj. *Qal* del verbo regular *activo*, es respectivamente קטל y קטול.

2. — El inf. **absoluto** no recibe **sufijos**. He aquí su *valor sintáctico*:

- ▶ Cuando *precede* a otra forma del mismo verbo, **refuerza** su significado: מוֹת תָּמוּת «ciertamente morirás».
- ▶ Cuando *sigue* a otra forma del mismo verbo, indica además que la acción **perdura**: בָּכוּ בָּכוּ «llorad largamente (o amargamente)».
- ▶ **Substituye** al ipv. (y al ipf.) *al comienzo* de la frase: הִלֹּךְ וְדַבַּרְתָּ «Ve [no «ir»] y dirás».

3. — El inf. **constructo**, mucho *más frecuente*, admite **sufijos**: בְּיוֹם אֲכָלְךָ «en el día de *tu comer* (= el día en que comas)».

- ▶ Su vocal suele ser la **segunda** vocal del ipf. en todas las conjugaciones (cf. Paradigma V).
- ▶ precedido de ל, *puede expresar el gerundio*: דִּבֶּר הַנָּעַר לְאָמֵר (< לְאָמַר, lit. «para decir») «habló el muchacho diciendo» (cf. § 39, 3).

El sentido se obtiene del **contexto**: לַעֲשׂוֹת (inf. cs. de עָשָׂה + ל) puede significar «para hacer», «al hacer», «haciendo» y simplemente «hacer».

4. — El **participio** es un **nombre verbal**, que admite flexión y sufijos (cf. Tabla en pág. 63). Puede ser **activo** y **pasivo** (cf. § 24, 3).

5. — En la conjugación *Qal* del verbo regular *activo*, el ptc.

- ▶ **activo** lleva las vocales .. → קטל
- ▶ **pasivo** lleva las vocales ו ו → קטול

6. — El ptc. **substituye** a los tiempos verbales, para indicar que la acción *perdura* (en la esfera temporal que determine el contexto): הַנְּגִי שָׁמֵר «heme vigilante (= he aquí que *estoy* [/estuve/estará] *observando*)».

Ptc. <i>Qal</i>	singular	plural
activo	<i>masc.</i> dominador משל (que domina)	dominadores משלים (que dominan)
	<i>fem.</i> dominadora משלת (menos frec.) משלה	dominadoras משלות
pasivo	<i>masc.</i> dominado משול	dominados משולים
	<i>fem.</i> dominada משולה	dominadas משולות

Ejercicios

1) Traducir: שָׁמֵר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת:

שָׁם (שׁוּם) יְהוָה אֶת־הָאָדָם בְּגוֹן־עֵדֶן לְעַבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ:
הִנְהֵעָם יוֹרֵד מִהַרְקִים:
וְהִנֵּה שְׂכֹבֹת בְּתוֹךְ הַבַּיִת:
הִנֵּכֶם הַלְכִים אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ:

2) Traducir: *La anciana mujer estaba sentada a la puerta de su casa.
El Señor habita en los cielos, que hizo con sus manos.
Una voz clama en el desierto: Construid Sus caminos.*

3) Vocabulario:

אָבָה	אָסַר	בָּחַר	אָחַר	בָּקַר
אָחַז	אָרַר	אָזַן	בָּכוֹר	גָּבוֹר

▶ Qoh 1,4:

דוֹר הַלֵּךְ וְדוֹר בָּא וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עֹמְדָה:
permanece. siempre mas-la-tierra viene, y-generación (se)va Generación

§ 30. — VERBOS ESTATIVOS

1. — Los verbos **estativos** (cf. § 23, 1), «adjetivos conjugados», presentan **dos perfectos** en *Qal*:

- ▶ uno, *más frecuente*, de la forma **qatil* (en posición privilegiada, ambas vocales breves se prolongan): **כָּבֵד** «él es pesado» (**Verbos en e**);
- ▶ otro, *menos frecuente*, de la forma **qatul* (en posición privilegiada, ambas vocales breves se prolongan): **קָטַן** «él es pequeño» (**Verbos en o** —cf. paradigma V).

2. — El **imperfecto Qal** de los estativos (tanto *en e* como *en o*) lleva **pataḥ** en su segunda sílaba: **יִכְבֵּד**, **יִקְטַן** (lo mismo que sus **inf. c.** e **ipv.** —cf. paradigma V).

3. — He aquí la diferente vocalización de activos y estativos:

Tiempos y modos	V. activos	V. estativos
pf.	קָטַל a ā —	כָּבֵד ē ā קָטַן ō ā
ipf.	יִקְטַל ō i	יִכְבֵּד / יִקְטַן a i
ipv.	קָטַל ō e	כָּבֵד / קָטַן a e
inf. abs.	קָטַל ô ā	
const.	קָטַל ō e	כָּבֵד / קָטַן a e
ptc. act.	קָטַל ē ō	(= pf.) כָּבֵד / קָטַן
pas.	קָטַל û ā	—

4. — Los estativos **adoptan** alguna vez la vocalización de los **activos**: **שָׁכַן** (שָׁכַן) «habitó», **יִשְׁכֵּן** «habitará».

Ejercicios

1) Traducir: **וְעָלִי (Eli) הִכְתִּין יֵשֵׁב עַל-הַכִּסֵּא עַל-שַׁעַר בֵּית יְהוָה:**
זָקֵן הָאִישׁ וְכָבֵד וְהוּא שָׁפֵט אֶת-עַמּוֹ אַרְבָּעִים שָׁנָה:
כָּבְדוּ גַם עֵינָיו וְלֹא יוּכַל לִרְאוֹת:
זָכַר יְהוָה אֶת-חַנּוּהַ (Ana) וַתֵּלֶד (ילד ipf.) בֶּן וַתִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ שְׁמוּאֵל:
וַיִּגְדַּל הַנְּעָר שְׁמוּאֵל וַיְהִי עַמּוּ:
וַיִּשְׁכַּב שְׁמוּאֵל בְּמִקְמוֹ עַד הַבֹּקֶר:
 (בקר mañana)

2) Traducir: *Habló Dios a Samuel, pero (1) el muchacho no conocía [ptc.] al Señor.*
Subió Ana con su hijo, el que había pedido al Señor, a la casa del Señor de los Ejércitos en Silo (שִׁלֹה).
Escuchaba Samuel (+ "en") la voz del Señor y juzgó a su pueblo muchos años.
Y dijeron los ancianos del pueblo a Samuel: Tú has envejecido; ¿quién nos gobernará ("gob. sobre nosotros") después de ti?
Eres pequeño a los ojos de Dios, porque no observas sus mandatos.

3) Vocabulario:

בָּלַע	בָּקַע	בָּרַח	חֹמָה	חָכַם
בָּעַר	בָּדָא	דֹּר	חוּץ	חֲכָמָה

▶ 1 Sam 3,9a: **דַּבֵּר יְהוָה כִּי שָׁמַע עֲבָדְךָ**
 tu-siervo. escucha que Señor, Habla,

1. — El *Ni* es la **voz reflexiva** de la acción *simple* (cf. § 23, 5); y alguna vez, la **pasiva** de *Qal*: נִסְתָּר (pf. *Ni* de סָתַר) puede significar «él se escondió» y «él es [está] escondido».

Alguna vez expresa **permisión** (*Ni tolerativum*): נִדְרַשׁ «dejóse preguntar [consultar/buscar]», que viene a ser lo mismo que «atendió».

2. — **Característica** de esta conjugación es un **נ** inicial que,

- ▶ en el **pf.** (de la forma **naqtal*), resulta **נ**;
- ▶ tras preformante (**ipf.**, **ipv.**, e **inf.**), *se asimila duplicando la 1ª radical*: יִקְטַל (< יִקְטַל < **yanqatil*).

3. — **Ipv.** e **inf. cons.** llevan **preformante** הַ: הַ + tema de ipf.

<i>Ni</i>	Pf.	Ipf.	Ipv.	Inf.	Ptc.
Sg. 3 m	נִקְטַל	יִקְטַל		ab הַקְטַל	m נִקְטַל
f	נִקְטְלָה	תִּקְטַל		נִקְטַל	f נִקְטְלָה
2 m	נִקְטַלְתָּ	תִּקְטַל	הַקְטַל		נִקְטַלְתָּ
f	נִקְטַלְתְּ	תִּקְטַלִּי	הַקְטַלִּי	cs הַקְטַל	(más frec.)
1 c	נִקְטַלְתִּי	אִקְטַל			
Pl. 3 m	נִקְטְלוּ	יִקְטְלוּ			m נִקְטְלִים
f	«	תִּקְטְלֶנָּה			f נִקְטְלוּת
2 m	נִקְטַלְתֶּם	תִּקְטְלוּ	הַקְטְלוּ		
f	נִקְטַלְתֶּן	תִּקְטְלֶנָּה	הַקְטְלֶנָּה		
1 c	נִקְטַלְנוּ	נִקְטַל			

Notas: ▶ La vocalización **nominal** del ptc. distingue al ptc. sg. de las 3ª pers. sg. del pf.

- ▶ Sólo el contexto decide si נִקְטְלָה es 3ª f. sg. del **pf. Ni** («se suicidó») o 1ª pl. del **coh. Q** («matemos»).

Ejercicios

- 1) Traducir: וְלֹא יִקְרָא עוֹד שְׁמֶךָ אֲבָרְהָם: וְהָיָה שְׁמֶךָ אֲבָרְהָם:
 וַיִּכְרְחוּן הַמַּיִם הַיְרֵדִים עַל יַם־הַמֶּלַח:
 הַלֵּךְ שְׁלֹמֹה נִבְעָנָה לְזִבְחַ שָׁם עֲלוֹת עַל הַמִּזְבֵּחַ:
 בְּנִבְעוֹן נִרְאָה יְהוָה אֶל־שְׁלֹמֹה בְּחִלּוֹם הַלַּיְלָה:
 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה עֲבַדְךָ בְּחַוֶּךָ עִמָּךְ אֲשֶׁר בְּחַרְתָּ
 עִם כָּב אֲשֶׁר לֹא יִסְפֵּר מְרַב:
 וְלֵךְ יִקְרָא דְרוּשָׁה עִיר לֹא נִעְזְבָה:

- 2) Traducir: *Por la palabra de Dios fueron creados los cielos y la tierra.*
Oyó el hombre la voz del Señor, y se escondió entre ("en medio de") los árboles del jardín.
Y dijo la mujer a ellos: Escondéos en las montañas durante el día, y andaréis vuestro camino en la oscuridad de la noche.
Cuando Israel vuelva ("En el volver de Israel", cf. § 29,3) a su Señor, no se recordarán más (עוֹר) los nombres de otros dioses.
Vuestras obras están escritas en el libro de la vida.

3) Vocabulario:

חֶק	חָצַר	זָעַק	עָנָה	דָּבַק
חִקָּה	חָצִי	חָמָה	זָנָה	הִפְךָ

- ▶ Sal 104,30: תִּשְׁלַח רוּחְךָ יִבְרָאוּן וַתַּחַדֵּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה:
 la-tierra. la-faz-de y-renuevas son-creados; tu-espíritu: Envías

1. — El *Pi* es la **voz activa** de la acción *intensiva* (cf. § 23, 5).

La **intensidad** puede ser de orden *cuantitativo* o *cualitativo*:

שָׁלַח (Q «envió») שָׁלַח (Pi) «envió repetidamente»;

שָׁבַר (Q «rompió») שָׁבַר (Pi) «destrozó, hizo polvo».

2. — **Característica** del *Pi* (y de toda la acción intensiva) es la **duplicación** de la *segunda* radical.

3. — El **perfecto** es de la forma **qattal* (a, en sílaba aguda, → i), pero su 3ª sg. m., a semejanza del ipf., *suele* llevar *ē* en la segunda sílaba. No es infrecuente, sin embargo, la forma קָטַל.

<i>Pi</i>	Pf.	Ipf.	Ipv.	Inf.	Ptc.
Sg. 3 m	קָטַל קָטַל	יִקְטֹל		ab קָטַל	m מְקַטֵּל
f	קָטְלָה	תִּקְטֹל		קָטַל	f מְקַטֵּלֶת
2 m	קָטַלְתָּ	תִּקְטֹל	קָטַל		(מְקַטֵּלָה)
f	קָטַלְתְּ	תִּקְטֹלִי	קָטַלִּי	cs קָטַל	
1 c	קָטַלְתִּי	אֶקְטֹל			
Pl. 3 m	קָטְלוּ	יִקְטֹלוּ			m מְקַטִּילִים
f	«	תִּקְטֹלְנָה			f מְקַטִּילוֹת
2 m	קָטַלְתֶּם	תִּקְטֹלוּ	קָטְלוּ		
f	קָטַלְתֶּן	תִּקְטֹלְנָה	קָטְלְנָה		
1 c	קָטַלְנוּ	נִקְטֹל			

Si la 2ª radical lleva *s'wá*, puede aparecer sin *dāgēs*: בָּקְשׁוּ «(re)buscaron».

4. — El **participio** (como en las restantes conjugaciones derivadas, excepto *Ni*) se compone de la **preformante** נַ y el tema de ipf.

5. — El *Pi* tiene con frecuencia el sentido **causativo** (o **declarativo-estimativo**) propio del *Hi* (cf. § 35, 2):

לָמַד (Q «aprendió») לָמַד (Pi) «(hizo aprender) enseñó»;
צָדַק (Q «es justo») צָדַק (Pi) «declaró justo (inocente)», o
/bien, «justificó».

Ejercicios

1) Traducir:

וַיִּשְׁמַע פַּרְעֹה (Faraón) אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה וַיִּבְקֹשׁ לְהַרְגַּ אֶת־מֹשֶׁה:
וַיַּדְבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר אֶל־תִּקְרַב
כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָתָּה עֹמֵד עָלָיו אֲדַמָּת־קָרְשׁ הוּא:
אֲהַרֵּן אֶחָיִךְ יִדְעֵתִי כִּי־דָבַר יָדַבַּר הוּא:
אֲבוֹתַיִנו סָפְרוּ־לָנוּ הַגְּדוּלוֹת אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה:

2) Traducir:

Oyó Moisés al ángel de Dios que le hablaba [ptc.] desde en medio del fuego.
La ley del Señor fué escrita sobre tablas (לוּחַ sg. f.) de piedra, pero Moisés destrozó las tablas en su ira.
Ordenó Moisés al pueblo diciendo: Observarás cuidadosamente [inf. + ipf.] los mandatos del Señor tu Dios.
Quiero contar sobre tu nombre a mis hermanos, honrarte en medio de tu templo.
Y ocurrirá aquel día, que ("y") reunirá el Señor a todas las ovejas de su heredad.

3) Vocabulario:

יֵשׁ	יָיִן	חֹלָה	חֹל	זָרַע
יָתַר	יָמִין	יָחַד	חֹזֶה	חָרַל

§ 33. — LA CONJUGACIÓN PU^{AL}

1. — El *Pu* es la **voz pasiva** de la acción *intensiva* (cf. § 23, 5), es decir, el pasivo de *Pi*: קָטַל «ha sido asesinado».

2. — **Característica** del *Pu* (y de toda la acción *intensiva*) es la **duplicación** de la 2ª radical.

3. — La *primera* radical lleva casi **siempre qibbûs** (muy raramente, *qāmes hātûf*); la vocal primitiva de las conjugaciones pasivas.

<i>Pu</i>	<i>Pf.</i>	<i>Ipf.</i>	<i>Ipv.</i>	<i>Inf.</i>	<i>Ptc.</i>
<i>Sg.</i> 3 m	קָטַל	יִקָּטַל		ab קָטַל	m מִקָּטַל
f	קָטְלָה	תִּקָּטַל		cs (קָטַל)	f מִקָּטַלְת
2 m	קָטַלְתָּ	תִּקָּטַל	—		(מִקָּטַלְתָּ)
f	קָטַלְתְּ	תִּקָּטַלִי			
1 c	קָטַלְתִּי	אִקָּטַל			
<i>Pl.</i> 3 m	קָטְלוּ	יִקָּטְלוּ			masc
f	«	תִּקָּטְלֶנָּה			מִקָּטְלֶנָּה
2 m	קָטַלְתֶּם	תִּקָּטְלוּ	—		fem
f	קָטַלְתֶּן	תִּקָּטְלֶנָּה			מִקָּטְלֶנָּה
1 c	קָטַלְתֶּנּוּ	נִקָּטַל			

Nota: ▶ Las formas del pf. *Pu* sólo se distinguen de las del pf. *Pi* por la vocal del ק.

▶ Si la 2^a radical lleva *šwâ*, puede aparecer sin *dāgēš*.

Ejercicios

1) Traducir: כָּבַד אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אִמְךָ וְאֲנִי אֲכַבְּדְךָ כָּל־יְמֵי חַיֶּיךָ:
גְּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ:
שִׁמְעֵ אֵת הַחֲכָמִים וְשׁוֹמֵר חֲכָמָתוֹ יִכְבֵּד:

יִקְפְּצוּ מַלְכִים פִּיהֶם כִּי אֲשֶׁר לֹא־סִפֵּר לָהֶם רְאוּ (רָאָה):
בְּיָמִים הָהֵם וּבַעֲתָ הַהִיא תִּבְקַשׁ חַטָּאת יִשְׂרָאֵל וְלֹא תִמְצָא:

2) Traducir: *David era buscado [ipf. Pu] por los montes, pero los hombres de Saúl (שאול) no pudieron capturarlo. Tuvo Salomón ("Para Sal.") gran (re)nombre en Israel, y fué muy honrado [Pu] él por su pueblo.*

Parió una hija la mujer de Oseas (הושע), y dijo Dios al profeta: Llámala ("Llama el nombre de ella") «No compadecida» [con ptc. o con pf. Pu: nunca (ha sido) compadecida].

Como un niño es consolado por su madre, así seréis consolados en Jerusalén.

(Pi רחם)
compadecer

(Pi נחם)
consolar

3) Vocabulario:

חֶלֶק	חֶפֶץ	הַחֲרִים (חרם)	כָּח	כֶּסֶף
חֵנוּן	חֲרָה	כָּבֵשׁ	כָּנָה	כָּרָם

▶ Sal 137,1: עַל נְהַרֹת בָּבֶל שָׁם יִשְׁבְּנוּ גַם בְּכִינוּ
בְּזָכְרֵנוּ אֶת־צִיּוֹן:

§ 34. — LA CONJUGACIÓN HITPA "EL

1. — *Hit* es la **voz reflexiva** de la acción *intensiva* (cf. § 23, 5):
התקדש «se santificó» (se santificó) *Pi* «santificó»); pero, como el *Ni*, puede tener
sentido puramente **pasivo**: תהלהל «será alabada».

Puede expresar **simulación**: התחלה «se hace el enfermo», «se finge enfermo» (לה)
Q «está enfermo»); התחזק «muéstrate fuerte» (חזק Q «es fuerte»).

2. — **Característica** del *Hit* (aparte la duplicación de la 2ª radical,
propia de la acción intensiva) es la **preformante** הֵה que *se antepone* a las
radicales (cf. en tabla siguiente pf., ipv. e inf.).

3. — En **ipf.** y **ptc.** el הֵה de la preformante הֵה **se elide**: יהתקדש →
יתקדש.

<i>Hit</i>	Pf.	Ipf.	Ipv.	Inf.	Ptc.
Sg. 3 m	הֵהִתְקַטַּל	יִתְקַטַּל		(abs. y cst.) m	מֵהֵתְקַטַּל
f	הֵהִתְקַטְּלָה	תִּתְקַטַּל		הֵהִתְקַטַּל	f מֵהֵתְקַטְּלָה
2 m	הֵהִתְקַטַּלְתָּ	תִּתְקַטַּל	הֵהִתְקַטַּל		(מֵהֵתְקַטְּלָה)
f	הֵהִתְקַטַּלְתְּ	תִּתְקַטְּלִי	הֵהִתְקַטְּלִי		
1 c	הֵהִתְקַטַּלְתִּי	אֶתְקַטַּל			
Pl. 3 m	הֵהִתְקַטְּלוּ	יִתְקַטְּלוּ			masc.
f	«	תִּתְקַטְּלֶנָּה			מֵהֵתְקַטְּלוּ
2 m	הֵהִתְקַטַּלְתֶּם	תִּתְקַטְּלוּ	הֵהִתְקַטְּלוּ		fem.
f	הֵהִתְקַטַּלְתֶּן	תִּתְקַטְּלֶנָּה	הֵהִתְקַטְּלֶנָּה		מֵהֵתְקַטְּלוּ
1 c	הֵהִתְקַטַּלְנוּ	נִתְקַטַּל			

Nótese:

- > La flexión del **pf. Hit** es muy semejante a la del pf. Q + הֵה.
- > **Ipv.** e **inf. Hit** se componen de הֵה + el tema del ipf. *Pi* (קַטַּל).
- > **Ipf.** y **ptc. Hit** son idénticos a ipf. y ptc. *Pi*, intercalado el הֵה reflexivo entre las preformativas y el tema de ipf. (יֵה → יֵה —cf. Tabla V).

4. — El הֵה de la preformativa הֵה **intercambia posición y vocal**
(*metátesis*, cf. § 8, 2) con la primera radical del verbo, si ésta es *sibilante*
(ש ש צ): הֵשֵׁתָמֵר, *hištammēr* (no, *hiššammēr*) «se guardó».

Si la 1ª radical es צ (*enfática*), el הֵה deviene ט (*enfática*): הֵצַטַּדַּק «se justificó»
(probó, o simuló, su inocencia —pf. *Hi* de צָרַק «es justo»).

5. — El הֵה de la preformativa הֵה **se asimila** a la primera radical
del verbo, si ésta es *dental* (ת ט ז ר): מִדְּבַר *middabbēr* (no, *mittabbēr*) «el
que habla» (ptc. *Hit* de רָבַר, con el mismo sentido del ptc. *Pi*).

Ejercicios

1) Traducir: כִּי שָׁמַרְתִּי דְרָכַי יְהוָה וְאֲשַׁתְּמֵר מֵעוֹנֵי:
וַיִּתְפַּלֵּל הַצַּדִּיק לֵאמֹר הַטָּה יְהוָה אֲזַנְדָּ וְשָׁמַע:
דְּבַר יְהוָה אֶת־הַמְּלֶאךָ הַמְדַבֵּר בִּי דְבָרִים טוֹבִים
דְּבָרִים נְחֻמִּים:
(נחמים, consuelo)

2) Traducir: *Mejor el que sirve y come, que quien se hace el importan-*
te [ptc. Hit] y no tiene pan ("y no pan para él").
Y al pueblo (le) ordenó Moisés diciendo: Servirás al
Señor tu Dios y te guardarás de todo mal.
Se reunió todo Israel, desde el (más) grande al ("y hasta
el") (más) pequeño, para escuchar el oráculo de Dios.

3) Vocabulario:

מְלָאכָה	מְנַרְשׁ	הוֹכִיחַ (יכח)	טָהַר	חָרַשׁ
מְמַלְכָה	מָוֶת	לָשׁוֹן	יָבֵשׁ	חָתַת

► Sal 78,65:

וַיִּקַּץ כִּישׁוֹן אֲדֹנָי כַּגִּבּוֹר מִתְרוֹנֵן מֵיַיִן:
por-el-vino. rendido como-un-héroe Adonay; como-un-dormido Y-despertó

1. — El *Hi* es la voz **activa** de la acción *causativa* (cf. § 23, 5).
2. — El sentido fundamental del *Hi* es **causativo**: הַקְטִיל «hizo matar»; הַגְדִּיל «hizo grande (engrandeció)».

Próximo a este sentido es el **declarativo-estimativo**: הִצְדִּיק «hizo [declaró] justo», «justificó»; הִרְשִׁיעַ «declaró culpable» (רָשַׁע «pecó»).

3. — La **característica** del *Hi* es doble:

- ▶ una **preformativa** ה (ה, ה) que *se elide* detrás de preformatante (en Ipf. y Ptc.): *y^ohaqtıl → יַקְטִיל; *m^ohaqtıl → מַקְטִיל.
- ▶ la **vocal plene scripta** י, de la *segunda* sílaba.

4. — El **pf.** es de la forma *haqtal:

- ▶ la *a* 1^a, en sílaba cerrada, → *i* (en el verbo regular).
- ▶ La *a* 2^a → *i* en las 3as pers. a semejanza del ipf.

<i>Hi</i>	Pf.	Ipf.	Ipv.	Yus.	Ptc.
Sg. 3 m	הַקְטִיל	יַקְטִיל		יַקְטִל	מַקְטִיל m
f	הַקְטִילָה	תַּקְטִיל			מַקְטִילַת f
2 m	הַקְטִילְתָּ	תַּקְטִיל	הַקְטִיל		מַקְטִילָה
f	הַקְטִילְתְּ	תַּקְטִילִי	הַקְטִילִי		
1 c	הַקְטִילְתִּי	אֶקְטִיל			
Pl. 3 m	הַקְטִילוּ	יַקְטִילוּ		Inf.	masc
f		תַּקְטִילְנָה		ab הַקְטִיל	מַקְטִילִים
2 m	הַקְטִילְתֶּם	תַּקְטִילוּ	הַקְטִילוּ		fem
f	הַקְטִילְתֶּן	תַּקְטִילְנָה	הַקְטִילְנָה	cs הַקְטִיל	מַקְטִילֹת
1 c	הַקְטִילְנוּ	נִקְטִיל			

Ejercicios

- 1) Traducir: כִּי־בָחַר יְהוָה בְּצִיוֹן כַּהֲנִיָּה יִלְבִּישׁ יֵשׁוּעַ:
וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה יְהוָה אֱלֹהֵי אֲתָהּ הַמַּלְכָּה אֶת־עַבְדְּךָ תַּחַת דָּוִד אָבִי:
הִלְכוּ שְׂתִים נָשִׁים אֶל־הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲמִדְנָה לְפָנָיו:
וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הָאֶחָת אֶרְנִי אָנִי וְהָאִשָּׁה הַזֹּאת יֵשֶׁבֶת בְּבֵית אָחִי:
וַיָּמַת בֶּן־הָאִשָּׁה הַזֹּאת לִילָה אֲשֶׁר שָׁכְבָה עִלָּיו:
(מוֹחַ ipf. abbrev. יָמַח)
וְהָאִשָּׁה הַזֹּאת לָקְחָה אֶת־בְּנִי בְּתוֹךְ הַלַּיְלָה וַתִּשְׁפֹּיב אֹתוֹ בְּחִיקָה (חִיקַס seno)
וְאֶת־בְּנֵהּ הִמַּת הַשְּׂפִיבָה בְּחִיקָי:
- 2) Traducir: Colocó David en su trono a su hijo Salomón y le hizo reinar sobre la casa de Israel.
La mujer ocultó al pequeño hijo del rey en casa de ella y lo salvó de [מִן] quienes lo buscaban para matarlo.
He aquí que ocultaré mi rostro de [מִן] vosotros, y gentes que no conocéis tomarán vuestras ciudades y destruirán mi lugar santo.
Reuniéronse todos los sacerdotes que ministraban ante el Señor, para alabar y engrandecer su santo nombre.
He aquí que el Señor va a entregaros [ptc.] esta tierra y os hará dominar a todas las naciones que la habitan.

- 3) Vocabulario:

מְרָאָה	מַעַל	כָּבֵס	יָצַר	יַעַץ
מִשְׁכָּן	מִצְוָה	מִסְפָּר	יָרָה	יָצַק

- ▶ Sal 27,8b.9a: אֶת־פְּנֵיךָ יְהוָה אֲבַקֵּשׁ: אֶל־תִּסְתֵּר פְּנֵיךָ מִמֶּנִּי

1. — El *Ho* es la voz **pasiva** de la acción *causativa* (cf. § 23, 5)., es decir, el pasivo de *Hi*: «ha sido movido a matar».

2. — **Característica** del *Ho* es una **preformativa** ה (ה, *ho*) que se *elide* detrás de preformante (en ipf. y ptc.): **y^hhuq^htal* → *yuq^htal* → *yoq^htal* יִקְטַל.

Nota: La preformativa ה, aunque común a tres conjugaciones, se presenta en cada caso de un modo *distinto*:

- ▶ La preformativa ה del *Ni* (ה) precede a una 1ª rad. **duplicada**.
- ▶ La preformativa ה del *Hi* (ה, ה) precede a una 1ª rad. **no duplicada**.
- ▶ La preformativa ה del *Ho* (ה) lleva **otra vocal**.

3. — A diferencia del *Pu* (cf. § 33, 3), el *Ho* lleva normalmente *qāmes hātūf* en su 1ª sílaba (**huq^htal* → *hoq^htal*); aunque a veces aparece la *u* primitiva, sobre todo, en sílaba aguda: הִנָּדַר (*Ho* de נָגַד) «fue anunciado».

	<i>Pu</i>	<i>Pf.</i>	<i>Ipf.</i>	<i>Ipv.</i>	<i>Inf.</i>	<i>Ptc.</i>
<i>Sg.</i> 3 m		הִקְטַל	יִקְטַל		ab הִקְטַל	m מִקְטַל
f		הִקְטַלָּה	תִּקְטַל		cs (הִקְטַל)	מִקְטַל
2 m		תִּקְטַלְתָּ	תִּקְטַל	—		(más frec.)
f		תִּקְטַלְתְּ	תִּקְטַלִּי			etc.
1 c		תִּקְטַלְתִּי	אִקְטַל			
<i>Pl.</i> 3 m		הִקְטִילוּ	יִקְטִילוּ			
f		«	תִּקְטִלְנָה			
2 m		תִּקְטִלְתֶּם	תִּקְטִילוּ	—		
f		תִּקְטִלְתֶּן	תִּקְטִלְנָה			
1 c		תִּקְטִלְנוּ	נִקְטַל			

Ejercicios

1) Traducir: מי לא ידע בכל אלה כי יר-יהוה עשה זאת:
יקריבו בני אהרן הכהנים את-הזבח לפני יהוה
ושפכו את-הדם על-המזבח:
על-שבר בת-עמי השברתי:
הרהך כל-בשר המות כי השחית כל-בשר את-דרךכו:

(שֶׁבַר *fractura, derrota*)

2) Traducir: *Y se (le) anunció a David diciendo: He aquí que se han reunido tus enemigos para poner a Absalón (אֲבִשָׁלוֹם) en tu trono y hacerlo reinar en tu lugar. Cuando escuchéis (= "En el escuchar vuestro") el fragor de la batalla, huid al monte, porque la ciudad será destruida. No escapará el malvado en el día de mi juicio, dice el Señor.*

Pero yo reposo en paz, Adonay, porque mi vida está escondida en tu mano.

Háznos oír tu voz desde los cielos, para que todas las gentes te alaben y tu nombre sea engrandecido en toda la tierra.

3) Vocabulario:

עָבֹדָה	נָהַר	מָאֵס	לִוּן	כָּעַס
עָרָה	נָחַל	נָגַב	לָמַד	כָּשַׁל

▶ Sal 31,6: בְּיַדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי פָרִיתָהּ אוֹתִי יְהוָה אֵל אֱמֶת:
has adquirido

§ 37. — EL VERBO FUERTE CON GUTURALES

(Paradigmas VI y VII)

1. — Estos verbos se llaman *de primera, de segunda o de tercera gutural*, según que sea gutural la 1ª, la 2ª o la 3ª de sus radicales (Los verbos נ"ל y ה"ל no son de 3ª gutural, sino débiles —cf. §§ 46s).

2. — Se conjugan como el verbo firme, pero presentan a veces una *vocalización distinta*, debida a la naturaleza peculiar de las guturales, que:

- a) no se duplican, por lo que *alargan* la vocal anterior;
- b) **prefieren hātēf** a šwā simple;
- c) casi **exigen patah** (o, al menos, e abierta, s^egól), incluso en la letra anterior (cf. § 1, 5; § 3, 4).

3. — Véanse las **diferencias** más notables respecto del verbo firme sin guturales (a, b, c, refieren a los apartados del n° anterior):

Tiempos	קטל	1ª gut.	2ª gut.	3ª gut.
Pf.	קָטַלְתָּ Pi קָטַל		a) בִּרְךָ Pi c) בִּרְךָ Pi	b) שָׁלַחְתָּ
	קָטַלְתֶּם	b) עֲמַרְתֶּם		
Inf.	קָטַל Ni הִקְטִיל	b) עֲמַד b) אָמַר a) Ni הִעֲמִיד		c) שָׁלַח
Ipv.	קָטַל Ni הִקְטִיל	a) Ni הִעֲמִיד	c) שָׁחַט	
Ipf.	יִקְטַל Ni יִקְטֹל	bc) יִעֲמַד bc) יִחַזֵּק a) Ni יִעֲמִיד	c) יִשְׁחַט	c) יִשְׁלַח
Ptc.	קָטַל			c) שָׁלַח

4. — Las guturales ה ה ו ע, no obstante lo dicho, presentan otras veces **la misma vocalización** del verbo regular sin guturales:

- en toda la acción intensiva (Pi, Pu e Hit) de los verbos **de 2ª gutural**, sufren *duplicación virtual* (cf. § 4, 3), de manera que la vocal anterior no se alarga: שָׁחַח «corrompió, mató» (como קָטַל);
- en los verbos **de 3ª gutural**, no cambian el šwā quiescente por hātēf la mayor parte de las veces: שָׁלַחְנו «enviamos» (cf. paradigma VII).

Ejercicios

1) Traducir: יהוה אלהי העבריים נראה אלינו ועתה נלכה נא והלך בדרך שלשת ימים במדבר ונזבחה ליהוה אלהינו: ויאמר משה הנה לא-יאמינו לי אחי ולא ישמעו בקלי כי יאמרו לא-נראה אליך יהוה: ויאמר אליו יהוה מזה בדרך ויאמר משה: וישלך אהרן את-מפתחו לפני פרעה ולפני עבדיו ויהי לנחש: (יהוה ל) *convertirse en* (נחש serpiente)

2) Traducir: ¿Quién te ha puesto como juez sobre nosotros? ¿Acaso piensas (ptc. de אמר) tú matarme, como mataste al egipcio (מצרי)? Huyó Moisés a Madián (מדין) y él residió allí. Moisés pastoreaba (ptc.) el rebaño del padre de su mujer, sacerdote de Madián.

3) Vocabulario:

פַּעַם	עָצָם	מָשַׁח	מָכַר	מָרַד
פָּר	עָרַב	עָפַר	מָלַט	מָהַר

► Sal 22,2: אֱלֹהִים אֱלֹהֵי לָמָּה עָזַבְתָּנִי: me-has-abandonado? ¿por-qué Dios-mío!, ¡Dios-mío

§ 38. — EL VERBO FUERTE CON SUFIJOS

(Paradigma VIII)

1. — Las formas sufijadas del pronombre personal **se añaden** también al *verbo* (cf. § 12, 1b), para expresar el **objeto directo** de éste.

2. — Los sufijos **se añaden** al verbo:

- a) **directamente**, si la forma verbal termina en *vocal* (dicha vocal resulta siempre *tónica*):
קטלנוך (<ך + קטלנו) «matámoste» (cf. 3a).
- b) **mediante vocal o š°wâ**, si la forma verbal termina en *consonante*:
- ▶ Los sufijos sin ך se unen mediante *vocal tónica* (en el pf. a [, _]; en los demás casos, e [_ _]).
 - ▶ Los sufijos con ך (*tónicos* por lo común) mediante *š°wâ móvil*.

3. — Con la adición de sufijos, **cambian**:

- a) *las vocales mudables* de la forma verbal, según las normas conocidas (cf. § 9): קטלהו (<הו + קטל) «lo mató»; יקטלך (<ך + קטל), *yiqtolkā* «te matará»;
- b) *algunas aformativas* (que tornan a su forma primitiva):

ה	→ ת	קטלתני (<ני + קטלה) «me mató»;
ת	→ תי	קטלתיהו (<הו + קטלת) «lo mataste» (קטלתיהו puede significar también «lo maté» [<הו + קטלתי] —decide el contexto);
תן y תם	→ תו	קטלתםו (<הו + קטלתםו) «lo matásteis» (vosotros o vosotras);
נה	→ ו	תקטלנהו (<הו + קטלנה) «lo mataréis» (fem.) / «lo matarán» (fem.). (תקטלנהו puede significar también «lo mataréis» [masc. <הו + תקטלו] —decide el contexto).

c) y hasta *los mismos sufijos*, alguna vez:

הו	→ ו	(tras תי): קטלתיו (<קטלתיהו) «lo maté»;
	→ ו	(tras ת, asimilando ה a la letra anterior): קטלתהו (<קטלתהו) «lo mató ella»;
ה	→ ה	קטלתהה (<קטלתהה) «la mataste».

4. — **Casos especiales:**

- a) El **ipv.** de la forma קטל, ante sufijos, resulta קטל qotl:
קטלני «mátame», קטלה «mátala».
- b) El **inf. const.** de la forma קטל, ante sufijos:
- ▶ *nominales*, resulta קטל qotl: שמרי «mi observar», פקדך «tu visitar», קטלכם «vuestro matar»;
 - ▶ *verbales*, resulta קטל o קטל (q°tol, ante ך, כן, כם): שמרני «observarme», פקדך «visitarte», קטלכם «mataros».

Los sufijos, en algún caso, pueden representar tanto el *sujeto* como el *objeto*: שמרו puede significar «su observar» y «observarlo».

c) A veces **se intercala** un ן *energicum* entre el verbo y el sufijo, sobre todo, en las formas *pausales del ipf.*

- Dicho ן
- ▶ suele asimilarse a la letra siguiente: קטלני;
 - ▶ suele ir precedido de s°gól: יברכנהו «lo bendecirá».

Ejercicios

Vocabulario:	משל	הביט (נבט)	נח	נחל
נטע	פרי	פתח	צדק/צדקה	צפון

▶ Is 54,7:

ברנע קטן עזבתך וברחמים גדלים אקבצך;

B. VERBOS DÉBILES

§ 39. — VERBOS פ"א (Paradigma IX)

1. — Los verbos débiles se **conjugan a semejanza de los verbos fuertes**, aunque alguna de sus letras *se asimila, se elide o quiescit* (pierde su carácter consonántico —cf. § 23, 1).

2. — **Cinco verbos פ"א** — אָכַל «comió», אָמַר «dijo», אָבַד «perció», אָכַל «comió», אָמַר «dijo», אָבַד «perció» y אָבַד «quiso» y אָבַד «coció» — son propiamente **débiles**, porque su 1ª radical (א) *quiescit* en el ipf. y, alguna vez, *se elide*.

3. — **Se conjugan éstos como los de 1ª gutural**, pero en el ipf. Q:

► La 1ª vocal suele ser un *hõlem* en que *descansa* el א.

En la 1ª sg., ambos א (preformativa y 1ª radical) **se contraen** en uno: אָכַל «comeré».

► la 2ª vocal suele ser un *patah* (en pausa, *ṣērê*).

- En אָבַד y אָבַד, la 2ª vocal es *sḡól*, como en los ל"ה (cf. § 47).
- El *wayyiqtol* de אָמַר **atenúa** el *patah* en *sḡól*: וַיֹּאמֶר «y dijo ella» (pero en pausa lleva *patah*: וַיֹּאמֶר «y dijo él»).

4. — Su **infinitivo** es también **regular**, aunque la **semivocal del inf. cs. Q** es ׀ (en lugar de ׀). Con preposición ל, resulta לֶאֱכֹל «para comer»; pero en אָמַר, לֶאמֹר «para decir», «diciendo».

5. — Otros tres verbos פ"א — אָהַב «amó», אָחַז «cogió» y אָסַף «reunió» — **alternan** la flexión regular (de 1ª gutural) con la propia de los פ"א:

אָהַב (cf. יִחַזֵּק) «querrá» y אָהַבִּים «los querré»;
אָסַף (cf. יַעֲמֹד) «reunirá» y וַיֹּסֶף «y reunió» (con *elisión* del א).

Ejercicios

1) Traducir: וַעֲתָה לְכוּ וְנִהְרָגְנוּ וְאָמַרְנוּ חַיָּה רַעָה אֲכַלְתֶּהּ: וַיִּסָּף יְהוָה קְרָא עוֹד שְׂמוֹאֵל וְהוּא הִלֵּךְ אֶל-עַלְי וַיֹּאמֶר הֲנִי כִי-קְרָאתָ לִי וַיֹּאמֶר לֹא-קְרָאתִי בְּנִי שׁוֹב שָׁכַב: הִנֵּה הִפְקַדְתִּיךָ הַיּוֹם עַל-הַגּוֹיִם וְעַל-הַמַּמְלָכוֹת לְהִאֲבִיד וּלְנַשׁוּעַ: אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ אֲדֹנָי יְהוָה מִכָּל-הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִּי לְךָ לְעָם: כִּי-קָנִאתָ בֵּיתְךָ אֲכַלְתֶּנִּי:

2) Traducir: *Marchó Josué (יְהוֹשֻׁעַ) y todo el ejército con él hacia Ay (עַי), y tomaron la ciudad por la mañana y la prendieron (+ "con") fuego y exterminaron a todos sus habitantes. Y ocurrirá aquel día, clamaréis a mí y no escucharé (+ "en") vuestra voz; porque héme hablándoos (una y otra vez [ptc. Hit]) por mis profetas, y no queréis escuchar (= y no "escucháis" [ipf]). Tú nos has recordado, Señor, en el día de nuestra angustia, y nos has librado de la mano de nuestros enemigos.*

3) Vocabulario:

נָצַר	סָתַר	עָזַר	רָב	רָכַב
סָנַר	עוֹר	צָר	רָחַב	רָעַב

► 2Re 7,2b:

הִנֵּקָה רְאָה בְּעֵינֶיךָ וּמַשֶּׁם לֹא תֹאכַל:
comerás. no y-de-ello con-tus ojos (lo) verás Mira,-tú
«¡Lo verás, pero no lo catarás!»

§ 40. — VERBOS פ"ן
(Paradigma X)

1. — La 1ª radical de los פ"ן, si cierra sílaba (tras preformativa o prep.), se asimila a la siguiente: El ipf. de נָפַל «caer» es יָפַל (<יִנְפַל>, como יִקְטַל).

No se asimila sin embargo en algún caso, sobre todo, si la siguiente es gutural: יִנְחַל (forma regular, como יִשְׁחַט) «heredará»; לִנְפַל «para caer».

2. — Algunos פ"ן (los demás tienen ipf. e ipv. Q regulares):

- ▶ llevan *patah* en la 2ª sílaba del ipf. e ipv. Qal;
- ▶ eliden la ך en el ipv. e inf. c. Q (aféresis, cf. § 8, 1a);
- ▶ añaden ך al inf. c. que resulta *segolado*: וָשָׁח «acercarse».

3. — En las conjugaciones **derivadas** no existe más fenómeno particular que la **asimilación** del ך: הַנִּישׁ *Ni* (<הַנִּישׁ>), הַנִּישׁ *Hi* (<הַנִּישׁ>), הַנִּישׁ *Ho* (<הַנִּישׁ>: en sílaba aguda, ך → ך̣).

4. — El verbo נָתַן «dar» merece particular atención:

- ▶ También su ך final, si cierra sílaba (ante aformativa), se asimila a la siguiente: נָתַתָּ (<נָתַתָּ>) «diste».
- ▶ Lleva *šerê* en el tema de ipf.:

ipf.: יִתֵּן (<יִתֵּן>) «dará»,

ipv.: תֵּן (<תֵּן>) «da»,

inf.: תַּת (**tint*: *tin+t*) «dar»; תַּתִּי «mi (acción de) dar».

5. — El antónimo לָקַח «tomar», menos en *Ni* (נִלְקַח) y *Hit* (הִתְלַקַּח), pierde su 1ª radical (ל) como los פ"ן: El ל,

- ▶ si cierra sílaba, se asimila: יִלְקַח (<יִלְקַח>) «cogerá»;
- ▶ en el ipv. se elide: קַח (<לְקַח>) «coge».

También su inf. cs. tiene forma *segolada*: קַחַח.

Ejercicios

1) Traducir: וַתִּקַּח הָאִשָּׁה מִפְּרִי הָעֵץ וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם לְאִשְׁתָּהּ:
וַיִּקַּח יוֹסֵף אֶת־אֶפְרַיִם וְאֶת־מְנַשֶּׁה וַיִּגַּשׁ אֹתָם אֶל־יִשְׂרָאֵל:
וַיַּעַשׂוּ (עשה) בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּיַד־מֶרְדֵּךְ שֶׁבַע שָׁנִים:
וַיִּקְחֵנִי יְהוָה מֵאֲחֵרֵי הַצָּאן וַיִּשְׁלַחֵנִי אֶל עַמּוּ יִשְׂרָאֵל:

2) Traducir: *Hizo caer el Señor fuego del cielo sobre los habitantes de la ciudad perversa. Y le fue anunciado a David (+ "diciendo"): He aquí que han caído Saúl y su hijo en la batalla. Líbrame, Señor, de la mano de mis perseguidores, de los que buscan mi vida. Cuando oyó ("Según el oír de") José estas palabras, dijo a sus hermanos: «acercáos». Y ellos se acercaron a él. El pan de hoy dáenos hoy, y líbranos del mal.*

3) Vocabulario:

עָנָה (עָנָה)	נָפַל (פֹּלָא)	שָׁבַט	שָׁלַל
עָרַךְ	פּוּץ	שָׁבַת	שָׁמַן

▶ Sal 12,8: אֶת־הַיְהוָה תִּשְׁמְרֶם תִּצְרְנוּ מִן־הַדּוֹר זֶה לְעוֹלָם:

§ 41. — VERBOS פ"י (*פ"י)
(Paradigma XI)

1. — La 1ª radical de los *actuales* פ"י era **primitivamente** ' sólo en siete verbos, todos ellos *estativos*:

יבש «estar seco», ינק «chupar», ישר «ser recto»;
יטב «ser bueno» y יקץ «despertarse» (que no tienen pf. Q);
ילל «lamentarse» y ימן «estar a la derecha» (sólo tienen *Hi*).

La 1ª radical de los restantes פ"י era **primitivamente** ׀ (cf. § 42).

2. — Los פ"י primigenios **mantienen el ' en todas las formas o conjugaciones.**

3. — **En Qal,** ▶ el pf. es completamente *regular*;
▶ el ipf. presenta el ' *quiescente* (y el *patah* de los *estativos* —cf. ייטב: ייטב «será bueno»).

4. — **En Hi,** ▶ el pf. (**haytīb*, como **haqtīl* —cf. § 35, 4), por contracción de *ay* en *ē* (como ocurre en בֵּית, el cs. de בֵּית «casa»), es היטיב.

El pf. *Hi* de יבש es sin embargo הוביש «resecó», como si fuera פ"י (cf. § 42, 2).

▶ el ipf. (**y^hhaytīb*, como **y^hhaqtīl* —cf. § 35, 3), por elisión del ה intervocálico (→ *yaytīb*) y contracción de *ay* en *ē*, es ייטיב.
▶ el ptc., en virtud del mismo proceso (**m^hhaytīb* → *maytīb* → *mēytīb*), es מיטיב.

5. — **En las demás conjugaciones** (raramente atestadas), estos 7 verbos presentan formas, bien *regulares*, bien *propias* de los פ"י.

Ejercicios

1) Traducir:

כִּי שָׁמְעֵנוּ אֶת אֲשֶׁר-הוֹבִישׁ יְהוָה אֶת־מִי הִירְדָן מִפְּנֵיכֶם עַד־עֲבָרְכֶם
כַּאֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְיָם־סוּף אֲשֶׁר-הוֹבִישׁ מִפְּנֵינוּ עַד־עֲבָרָנוּ:
וַיָּגֵדוּ עֲבָדֵי שָׂאוּל לְדָוִד אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּישַׁר הַדָּבָר בְּעֵינֵי דָוִד:
וַיִּקַּץ שְׁלֹמֹה וְהִנֵּה חֲלוֹם וַיָּבֹוא יְרוּשָׁלַם וַיַּעֲמֵד לִפְנֵי אֲרוֹן בְּרִית־אֲדֹנָי:
וַיַּעֲקוּ הָאָדָם וְהִלְלֵל כָּל יוֹשֵׁב הָאָרֶץ:

2) Traducir:

*Se acercaron a José sus hermanos y le hablaron diciendo: He aquí que esta tierra es óptima para nuestros ganados; y ahora, si hemos encontrado gracia en tus ojos, permítenos plantar (= "plantemos, por favor") en ella árboles de fruto y viñas y olivares, para que nuestras mujeres y nuestros hijos puedan residir (= "residan") aquí junto con nosotros.
¡Escuchad por favor mis palabras, jefes de Israel! El Señor me tomó de tras el ganado y me dijo: Hijo de Adán, profetiza el mal contra mi pueblo, porque han transgredido mi alianza.*

3) Vocabulario:

הַתְּפִלָּל (פֶּלֶל)	פָּרַשׁ	צָעַק	שָׁקַר	תָּמִיד
	פָּרַר	צָלַח	תּוֹעֵבָה	אָוֶן

▶ Prov 11,5a:

צָדִיקַת תָּמִים תִּישַׁר דְּרָכָו

§ 42. — VERBOS פ"י (*ו*)
(Paradigma XII)

1. — Conjugación Qal:

- a) Los פ"י *ו* **estativos** se conjugan, en general, como los פ"י *ו*.
b) Los פ"י *ו* **activos**

- ▶ presentan un **pf. regular** (*ו* **suplantado por ו**); pero en **ipf., inf. c. e ipv.**, el *ו* **se elide** (aféresis):

el **ipf.** *prolonga* su 1ª vocal (en sílaba abierta); y *presenta otro sērê* en la 2ª sílaba, הַשָּׁב «habitará(s)» (con gutural, אָרַע «conoceré»);

el **ipv.** tiene la misma vocal del ipf., שָׁב «siéntate»; el **inf. c.** *añade ה* y resulta *segolado*, שָׁבַח (cf. פ"ן).

2. — En las conjugaciones **derivadas**, el ו primitivo,

- a) o bien **se convierte en vocal**, por *contracción*, como en:

- ▶ **Ni**, **pf.** (**nawšab*, como **naqtal*, cf. § 31, 2), por *contracción* de *aw* en *ô* (cf. מוֹת, el cs. de מוֹת «muerte»), נוֹשָׁב «fue habitado»;
- ▶ **Hi** (*aw* → *ô*),
pf. (**hawšab*, como **haqtal*, cf. § 35,4) הוֹשִׁיב;
inf. e ipv. (**hawšeb*) הוֹשֵׁב;
ipf. (**y^ehawšib*, como **y^ehaqtil*, cf. § 35,3), sin ה intervocálico (→ *yawšib*), יוֹשִׁיב;
- ▶ **Ho** (*uw* → *û*),
pf. (**huwšab*, como **huqtal*, cf. § 36,3) הוֹשֵׁב;
inf. (**huwšab*) הוֹשֵׁב;
ipf. (**y^ehuwšab* → *yuwšab* → *yûšab*) יוֹשֵׁב;

- b) o bien **conserva su valor consonántico**, como ocurre en **ipf., inf. e ipv.** **Ni**, cuyas formas son plenamente *regulares*: יוֹשָׁב (como יִקָּטַל «será habitado»).

3. — Los verbos פ"י (*ו*) **con 2ª radical צ** (פ"יצ), suelen conjugarse como los פ"י (cf. § 40), pues ו **se asimila a צ**: אֶצַק (< אֶיצַק) «derramaré».

4. — A semejanza de algunos פ"י primigenios, que a veces se conjugan como si fueran פ"ו *ו* (cf. § 41, 4), también algunos פ"ו primigenios (por ej., יִרָשׁ) **adoptan formas** que son **propias** de los פ"י.

5. — הלך «andar» (regular en *Ni*, *Pi* e *Hit*) **se conjuga** por lo común como פ"ו *ו* en *Qal* e *Hi*:

- ▶ El ה se elide en **inf. c.** (לָלַחַת), **ipv.** (לָלַחַ) e **ipf.** (אֶלְלַחַ) *Q.*
▶ En *Hi*, הוֹלִיךָ, הוֹלִיךָ, הוֹלִיךָ, etc.

Ejercicios

1) Traducir: צָוָה יְהוָה אֶת-אַבְרָם צֵא מֵאַרְצְךָ וּמְבִית אָבִיךָ אֶל-הָאָרֶץ
אֲשֶׁר אֲמַרְךָ: וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי יְהוָה
וַיִּקַּח אֶת-שָׂרֵי אִשְׁתּוֹ וְאֶת-לוֹט בֶּן-אָחִיו וַיֵּצְאוּ מִחָרָן לְלַכְתֵּי אֶרֶץ כְּנָעַן:
וַיֹּאמֶר עָלַי לְשִׁמוּאֵל לֵךְ שָׁכֵב וְהָיָה אִם-יִקְרָא אֵלֶיךָ
וְאָמַרְתָּ דִּבֶּר יְהוָה כִּי שָׁמַע עַבְדְּךָ וַיֵּלֶךְ שִׁמוּאֵל וַיִּשְׁכַּב בְּמִקְוֵי:
וַיֵּצֵא יִשְׂרָאֵל לְמַלְחָמָה וַיַּחֲנוּ בְּנֵי מִחְנֵה הַפְּלִשְׁתִּים:
אֶל-תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב כִּי אֶצַּק-מַיִם עַל-צִמָּא אֶצַּק רוּחִי עַל-זֶרְעֶךָ:

2) Traducir: *Y salió Lot a ellos y pidióles: «Por favor, no derraméis la sangre de estos hombres que han entrado esta noche a mi casa». Mas ellos no quisieron escucharle, y ardió la ira de Yavé contra los habitantes de la ciudad. Camine yo [Hit], Señor, a la luz de tu rostro.*

3) Vocabulario:

אֲחֵרִית	אוֹת	קָלַל	צָפָה	הַכִּיר (נכר)
אֵלוֹהַ	אֲחֻזָּה	אוֹצַר	צָרַר	הִצִּיב (נצב)

▶ Sal 116,9: אֲתַהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים:

§ 43. — VERBOS ע"ו
(Paradigma XIII)

1. — Exceptuados algunos ע"ו *regulares* (como נָוַע «agonizar»), el ו de estos verbos, o se **elide** (*síncopa* —cf. § 8, 1b), o se hace **vocal**.

2. — **Conjugación Qal:**

► En el **pf.**, el ו se **elide**: El pf. de קוּם (**qawam*, como **qatal*, cf. § 25, 1), resulta קָם «se levantó»;

Algo parecido ocurre en los ע"ו **estativos**: El pf. de מוּת «morir» es מָוַת (verbo en *e*, cf. § 30), el de בּוֹשׁ «avergonzarse» resulta בּוֹשׁ (verbo en *o*).

► En el **ipf.**, el ו → וּ: el ipf. de קוּם (**yaqwum*, como **yaqtul*, cf. § 26, 1) resulta קוּם «se levantará».

/levante»;

► El ו, en sílaba *cerrada y tónica*, → וּ: קוּמוּ «levantáos», קָם «se en sílaba *cerrada y átona*, → וּ: וַיָּקוּם *wayyāqom* «y se levantó» (con 3ª gutural, וַיִּסָּר «y se apartó», de סוּר).

► La aformativa וַ se **une**, por lo común, mediante la vocal *acentuada* וּ: וַיָּקוּמוּ «se levantarán».

3. — En toda la **conjugación Nifal** el ו → וּ:

► El **pf.** de קוּם (**naqwam*, como **naqtal*, cf. § 31, 2) resulta קוּם (*wa* → *o*).

► Dicho ו, ante sílaba *acentuada*, → וּ: וַיָּקוּמוּ.

► Las aformativas que empiezan por *consonante*, se **unen**, por lo común, mediante la vocal *acentuada* וּ: וַיָּקוּמוּ.

► **Ipf., ipv., inf. y ptc.** mantienen el ו en sílaba abierta.

4. — En **Hif'il** y **Hofal** el ו radical **desaparece**:

► El **pf.** *Hi* de קוּם es קָם (<הקטיל, como הקוים); como el *Ni*, adopta la vocal de unión וּ ante las aformativas que empiezan por *consonante*: וַיָּקוּם «hiciste levantar(se)».

► El **pf.** *Ho* de קוּם es הוּקָם (<הקנום, como **huqtal* —cf. § 36, 3), con *û* larga, como en los *וּיָ.

5. — Las conjugaciones **intensivas**, no pudiendo duplicar una 2ª radical inexistente (*sincopada* o *convertida en vocal*), *repiten la 3ª radical*. En lugar de los acostumbrados *Pi'el*, *Pu'al*, *Hitpa'el*, resultan así las formas *Pôlêl* (קוּמָם), *Pôlal* (קוּמָם) y *Hitpôlêl* (התקוּמָם).

§ 44. — VERBOS ע"י
(Paradigma XIII)

1. — Los ע"י se **conjugan** en general como los ע"ו: El י de estos verbos, o se **elide** (*síncopa* —cf. § 8, 1b), o se hace **vocal**.

2. — En **inf. c., ipv. e ipf. Qal** (idéntico al ipf. *Hi*) **llevan י** en vez de ו: יבִין «comprenderá».

3. — En las conjugaciones **intensivas**, presentan asimismo las formas *Pôlêl*, *Pôlal* y *Hitpôlêl*: התבִין «comprendió (consiguió para sí comprensión)»; y, rara vez, las formas *pilpêl* y *polpal* que *repiten 1ª y 3ª radical*: כָּלֵל «contuvo», כָּלֵל «estáfue contenido», de כָּל «medir».

Ejercicios

1) Traducir: וישמע את־דברי בני־לבן לאמר לקח יעקב את כל־אשר לאבינו ומאשר לאבינו עשה את כל־הפטר הזה: ויאמר יהנה אל־יעקב שוב אל־ארץ אבותיך ואהיה עמך: וישלח יעקב ויקרא לרחל וללאה השדה אל־צאנו: ויאמר להן אסגנה ירעתן כי בכל־כחי עברתי את־אביכן:

2) Vocabulario:

קנה	קרע	רחם	רחץ	רחק
אלמנה	אמה	אמונה	אמר	היכל

§ 45. — VERBOS ע"ע
(Paradigma XIV)

1. — **Dos características generales** de estos verbos:

- ▶ Las radicales 2ª y 3ª, iguales, **suelen contraerse en una**, que lleva *dāgēš fuerte* si no es gutural o final (cf. § 4, 3): קל (< קלל >) «es ligero»; קלה (< קלהה >) «es ligera».
- ▶ Esas formas contractas, ante aformativas que empiezan por *consonante*, toman una vocal de unión **acentuada**:
en el **pf.**, ו (סבֹּוֹהִי) «me volví»;
en **ipf.** e **ipv.**, י (סִבִּינָה) «se volverán».

Solamente las aformativas וִי וְיָ llevan el acento.

2. — En la **conjugación Qal**,

- ▶ las 3as **pers. del pf.** tienen dos formas: una, *disociada* (סִבֵּב, סִבְּבָה, pl סִבְּבוּ); otra, *contracta* (סִבֵּב, סִבְּבָה, pl סִבְּבוּ).
- ▶ El **ipf.** tiene dos flexiones: una, *contracta* (יִסֵּב, etc.); otra, con la 1ª radical *duplicada* (יִסֵּב, etc.), como los פִּיִּן.

Esta 2ª flexión, de influencia aramea, aparece también en *Hi* y *Ho*.

- ▶ El **ipf. activo** (**yaqtul* [cf. § 26, 1]: **a* → *ā* en sílaba abierta) es יִסֵּב.
El **ipf. estativo** (**yikbad* [cf. § 30, 2]: **i* → *ē* en sílaba abierta) es יִקֵּב.

3. — En la **conjugación Ni**,

- ▶ El **pf.** (**naqtal*, cf. § 31, 2) *alarga* la vocal de **na* en sílaba abierta: נִסַּב.
- ▶ El **ipf.** (**yanqatil* [cf. § 31, 2], por contracción, *yansabb* → *yassabb* → *yissabb*) es יִסֵּב.

4. — En la **conjugación Hi**,

- ▶ El **pf.** (**haqtal*, *hiqtal* [cf. § 35, 4], por contracción, *hisibb*) *alarga* ambas *ies* en posición privilegiada: הִסִּב.
- ▶ El **ipf.** (**yhaqtal*, *yaqtal* [cf. § 35, 3], por contracción, *yasibb*) *alarga* ambas vocales en posición privilegiada (**a* → *ā*, **i* → *ē* [no → *î*, en sílaba virtualmente aguda]): יִסֵּב.

En los estativos, y si la geminada es gutural, la 2ª vocal del *Hi* suele ser *patah*: הִמַּר «amargó» (מָרַר), הִקַּל «alivió» (קָלַל), יִרַע «obrará mal» (רָעָע).

5. — En lugar de los acostumbrados *Pi'el*, *Pu'al*, *Hitpa'el*, aparecen las formas *Pô'el* (סִוֵּב), *Pô'al* (סִוֵּב) y *Hitpô'el* (הִסִּוֵּב), que **no contraen** 2ª y 3ª radical, y llevan un ו́ tras la 1ª radical.

Aunque también es frecuente un *Pi'el* regular: הִלַּל «alabó».

Ejercicios

1) Traducir: וַיְהִי דְבַר-יְהוָה אֶל-אֱלִיָּהוּ לֵאמֹר: קוּמ רַד לְקִרְיַת אַחֲזָב מִלְּךָ-יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּשִׁמְרוֹן הַנָּה בְּכַרְם נְבוֹת אֲשֶׁר-יָרַד שָׁם לְרִשְׁתּוֹ: וּדְבַרְתָּ אֵלָיו לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה הֲרַצְחָתָּ וְגַם-יִרְשַׁתָּ כֹּה אָמַר יְהוָה בְּמָקוֹם אֲשֶׁר לָקַדוּ הַכְּלָבִים אֶת-דָּמָם נְבוֹת יִלְקוּ הַכְּלָבִים אֶת-דַּמָּךְ וְגַם-אֶתָּה:

2) Traducir: *Oyó Moisés que el Faraón buscaba (= "estaba buscando", pte) su vida, y huyó de (+ "ante") él hacia el desierto y escapó así de su ira.*

3) Vocabulario:

רִיב	רָכַב	רָנַן	רָעָע (ע)	רָפָא
אָפַד	אָרַז	אָרַח	אָרַי, אָרַיָּה	אָרַךְ

▶ Lam 5,21a:

הֲשִׁיבֵנו יְהוָה אֱלֹהֵיךָ וְנִשׁוּבָה

§ 46. — VERBOS ל"ל
(Paradigma XV)

1. — El ל"ל de estos verbos **quiescit** (pierde su carácter consonántico) cuando *termina* sílaba, que así resulta abierta y con vocal **larga**: מְצַא (y no מְצֵא, como קָטַל); מְצַאֲתִי (y no מְצַאֵתִי, como קָטַלְתִּי).

2. — Dicha sílaba abierta, ante las aformativas que empiezan por *consonante*, **lleva**:

- ▶ *qāmes* en el pf. *Qal* de los *activos* (מְצַאֲתוֹן);
- ▶ *sērê* en el pf. *Qal* de los *estativos* (מְלֵאֲתוֹ) y en el pf. de todas las conj. derivadas (נִמְצַאֲתוֹ);
- ▶ *s'gôl* en todos los ipfs. e ipvs. (הַמְצַאֲנָה, הַמְצַאֲנִי).

3. — Ante las aformativas que empiezan por *vocal*, el ל"ל radical es **consonante**; y las formas resultan **regulares**: מְלֵאוּ (como קָטְלוּ) «están llenos», יִמְצְאוּ (como יִקְטְלוּ) «harán/dejarán encontrar».

4. — En la **conjugación Qal**,

- ▶ hay **dos pfs.**: el *activo* (**qatal*, cf. § 25, 1) resulta מְצַא; el *estativo* (**qatil*, cf. § 30, 1), מְלֵא;
- ▶ el *ipf.* lleva *qāmes* en la 2ª sílaba (cf. יִשְׁלַח, *a* → *ā* en sílaba abierta): יִמְצֵא «encontrará».

5. — Como el ל"ל no se pronuncia,

- ▶ alguna vez **no se escribe**: וַתִּשְׁנֶנָּה (en vez de וַתִּשְׁנָנָה) «y levantaron ellas»;
- ▶ los ל"ל se conjugan a veces **como los ל"ה** (cf. § 47), e incluso cambian el ל"ל por ה: אֶרְפֶּה (en lugar de אֶרְפֵּא) «sanaré».

Ejercicios

1) Traducir: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶם-אֶמְצָא בְסֹדֶם חֲמִשִּׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר וַנִּשְׂאֲתִי לְכָל-הַמָּקוֹם בְּעִבּוֹרָם: וַתֹּאמֶר רוּת אֶל-נְעָמִי אֵל-אֲשֶׁר תִּלְכִּי אֵלַי וּבְאִשֶׁר תִּלְיִנִי אֶלְיָן בְּאֲשֶׁר תִּמְוֹתֵי אִמּוֹת וְשֵׁם אֶקְבֹּר: וַתִּלְכְּנָה שְׁתֵּיהֶן עַד-בְּאֵנָה (99) בֵּית לָחֶם וַיְהִי כִּבְאֵנָה בֵּית לָחֶם וַתֹּאמְרֶנָּה הַזֹּאת נְעָמִי: וַתֹּאמֶר אֲלֵיהֶן אֵל-תִּקְרְאֶנָּה לִי נְעָמִי קְרָאֵן לִי מִרְה כִּי-הֵמָּר שָׂדֵי לִי מָאֹד: וְשִׁמוּאֵל שָׁכַב בְּהִיכַל יְהוָה אֲשֶׁר-שָׁם אַרְוֹן אֱלֹהִים: וַיִּקְרָא יְהוָה אֶל-שִׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר הֲנִי: וַיִּרְץ אֶל-עָלִי וַיֹּאמֶר הֲנִי כִּי-קְרָאתָ לִי וַיֹּאמֶר לֹא-קְרָאתִי שׁוֹב שָׁכַב וַיִּלְךְ וַיִּשְׁכַּב:

2) Traducir: *Y se apareció (Ni ראה) el ángel del Señor a la mujer y le dijo: «He aquí que concebirás y darás a luz un hijo». Y temió mucho la mujer y corrió hacia su marido y le contó (+ "según") cuanto le había dicho el ángel. Y dio a luz la mujer un hijo y le puso de nombre (= "y llamó su nombre") Sansón. Y confesó David ante el anciano profeta: «He pecado contra el Señor». Y respondióle el profeta: «El Señor perdona tu pecado; no morirás.*

3) Vocabulario:

רָצָה	שָׁבַע	שָׁכַל	שָׁבַת	שָׁרַד
בּוֹר	בָּטָן	בָּמָה	בְּרוֹל	בְּרָכָה

▶ Os 6,1a: לְכוּ וְנִשְׁוֹבָה אֶל-יְהוָה כִּי הוּא טָרַף וַיִּרְפָּאֵנוּ

§ 47. — VERBOS ל"ה
(Paradigma XVI)

1. — El ה de estos verbos no es propiamente consonante, sino *mater lectionis*; **substituye** casi siempre a la **primitiva radical** (que era י, rara vez, ו), cuando la forma verbal no tiene aformativa.

2. — Las formas *sin aformativa terminan en:*

- ▶ הַּ en todos los pfs. (cf. paradigma XVI);
- ▶ הֵּ en todos los ipfs. y ptc. (menos el ptc. pas. Q¹);
- ▶ הֵּ en todos los ipvs.;
- ▶ הֵּ (o הֵּ) en los inf. abs.²

¹ גְּלוּי (como קָטוּל) «revelado», donde reaparece la letra original י.

² Todos los inf. cs. terminan en הֵּ.

3. — En las formas *con aformativa que empieza por consonante*, en lugar del ה, **reaparece el primitivo י que descansa en:**

- ▶ *hîreq* (יֵּ) en el pf. *Qal* (cf. paradigma XVI);
- ▶ *šêrê* (יֵּ [o יֵּ]) en el pf. de las conj. derivadas;
- ▶ *s^egôl* (יֵּ) en ipfs. e ipvs.

4. — En las formas *con aformativa que empieza por vocal*, **se eliden el ה y la vocal anterior:** גְּלוּ (< gāl^ehû) «revelaron».

Pero ante הֵּ (aformativa de 3^a f. sg.), el ה precedente → הֵּ הֵּ «reveló».

5. — También *ante sufijos se eliden el ה y la vocal anterior:* גְּלוּנִי «revelóme»; אֲגַלְהוּ (< אֲגַלְהוּ + הֵּ) «de revelaré».

6. — **Yusivo** (*wayyiqṭōl*) e **imperativo** tienen con frecuencia una **forma abreviada**, «apocopada», que resulta de la apócope (cf. § 8, 1c) del הֵּ (o הֵּ) final.

Si tras la apócope del הֵּ (o הֵּ) quedan *las dos radicales sin vocal* (lo que sucede solamente en *Q* e *Hi* —cf. paradigma XVI),

- ▶ la 1ª radical **suele tomar un s^egôl** (un *patah*, si fuera gutural): יְגַלְ < יְגַלְ < יְגַלְהָ (pero יַעַל < יַעַל < יַעַלְהָ);
- ▶ la vocal de la preformativa **se prolonga** alguna vez: הִתְחַע < הִתְחַע < הִתְחַעָה) «y erró».

Ejercicios

1) Traducir: הַפְּרַד בְּכָל-אֶרֶץ מִצְרַיִם אֶת כָּל-אֲשֶׁר בְּשָׂרָה מֵאָדָם וְעַד-בְּהֵמָה וְאֶת כָּל-עֶשֶׂב הַשָּׂדֶה הַכֹּהֵן (99) הַפְּרַד: וַיִּשְׁכְּמוּ בַבֶּקֶר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעַלּוּ אֶל-רֹאשֵׁי-הָהָר לֵאמֹר הֲנִנוּ וְעַלִּינוּ אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר-אָמַר יְהוָה כִּי חָטְאוּנוּ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לָמָּה זֶה אַתֶּם עֹבְרִים אֶת-פִּי יְהוָה: אֶל-תַּעַלּוּ כִּי אֵין יְהוָה בְּקֶרְבְּכֶם וְלֹא תִגְנַפוּ לִפְנֵי אֵיבֹיכֶם: כָּל-גּוֹיִם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יְבוֹאוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵיךָ אֲדֹנָי וַיִּכְבְּדוּ לְשִׁמְךָ:

2) Traducir: *Y se apareció (Ni ראה) el Señor a Moisés y le dijo: «Bien he visto (= "viendo he visto", inf. + pf.) la opresión de mi pueblo en Egipto, y he bajado para librarlos de la mano de los egipcios y para hacerlos subir desde esta tierra a la tierra buena.*

3) Vocabulario:

שָׁחַט	שָׁר	שִׁית	הַשְׁכִּים (שָׁכַם)	הִשְׁקָה (שָׁקָה)
גָּאוֹן	גְּבוּרָה	גָּבַעַה	גָּבַר	גּוֹרָל

▶ Jer 20,7a: פְּתִיתֵנִי יְהוָה וְאַפְתָּ חֲזַקְתֵּנִי וְתוֹכַל y-prevaleciste. me-forzaste y-fui-seducido, Señor, Me-sedujiste

1. — Verbos ל"א y פ"י a la vez (como ירא, יצא):

	ירא	יצא	Qal	Hifil
Pf sg. 3 m 2 m	יָרָא יָצָאתָ	יָרָא יָצָאתָ	יָרָא יָצָאתָ	הוֹצִיא הוֹצִיאתָ
Inf abs. constr.	יִצְ(ו)א צֵאת (< צאת)	יִרְ(ו)א רְצֵאת	הוֹצֵא הוֹצִיא	הוֹצֵא הוֹצִיא
Ipv	צֵא	יִרְא	הוֹצֵא	הוֹצֵא
Ipf apoc.	יָצָא	יִרְ(ו)א	יוֹצֵא יוֹצֵא	יוֹצֵא יוֹצֵא
Ptc masc. fem.	יֹצֵא(ו) יֹצֵאת(ו)	יֹרֵא	מוֹצֵא מוֹצֵאתָ	מוֹצֵא מוֹצֵאתָ

2. — Verbos ל"א y פ"ן a la vez (como נשא):

	נשא	Qal	Nifal	Hifil
Pf	נָשָׂא	נָשָׂא	נִשְׂא	הִשָּׂא
Inf abs. constr.	נִשְׂ(ו)א נִשְׂא	נִשְׂ(ו)א נִשְׂא		הִשָּׂא הִשָּׂא
Ipv	שֵׂא	שֵׂא	הִנְשֵׂא	הִשָּׂא
Ipf	יִשָּׂא	יִשָּׂא	יִנְשֵׂא	יִשָּׂא
Ptc masc. fem.	נֹשֵׂא נֹשֵׂאת	נֹשֵׂא נֹשֵׂאת	נִשְׂא נִשְׂאת	מִשָּׂא מִשָּׂאת

3. — Verbos ל"ה y פ"ן a la vez (como נטה, נכה):

	נכה	Qal	Hifil	Hofal
Pf sg. 3 m 3 f	נָכָה נָכְתָה	נָטָה נָטְתָה	הִנָּה הִנְתָּה	הִנָּה הִנְתָּה
Inf abs. constr.	נָכָה נָכוֹת	נָטָה נָטוֹת	הִנָּה הִנְוֹת	הִנָּה הִנְוֹת
Ipv		נָטָה	הִנָּה	הִנָּה
Ipf apoc.		יָטָה יָט	יָנָה יָנ	יָנָה יָנ
Ptc		נֹטָה	מִנָּה	מִנָּה

4. — Verbos ל"א y ע"ו a la vez (como בוא):

	בוא	Qal	Hifil	Hofal
Pf sg. 3 m 2 m	בָּא בָּאתָ	בָּא בָּאתָ	הִבִּיא הִבִּיאתָ	הוֹבִיא הוֹבִיאתָ
Inf abs. constr.	בָּא בָּא	בָּא בָּא	הִבִּיא הִבִּיאתָ	(הוֹבִיא)
Ipv		בָּ(ו)א	הִבִּיא	
Ipf apoc.		יְבִ(ו)א	יְבִיא יְבִיא	יְוִבִיא
Ptc		בָּא	מְבִיא	מוֹבִיא

III PARTE

**PARADIGMAS, CRESTOMATÍA,
VOCABULARIOS**

I. PRONOMBRES PERSONAL (§§ 12. 17. 38)

separado (nominativo)	sufijo de verbo (acusativo)			sufijo del nombre (genitivo = Pron. posesivo)			
	singular	puro	unido al perf. impf.	unido con ׀ enérgico	puro	unido al nombre singular nombre plural	
1ª c. אֲנִי, en p. אֲנִי yo אֲנִי, en p. אֲנִי	אֲנִי	אֵלַי	אֵלַי	אֵלַי a mí	אֵלַי	אֵלַי mío, mía	אֵלַי, en p. אֵלַי míos/as
2ª m. אַתָּה, en p. אַתָּה tú f. אַתְּ, en p. אַתְּ	אַתָּה	אַתָּה (כָּה), אַתְּ (כָּה)	אַתָּה	אַתָּה (כָּה) a tí	אַתָּה	אַתָּה, en p. אַתָּה tuyo/a אַתְּ (כָּה) tuyo/a	אַתָּה tuyos/as אַתְּ, en p. אַתְּ «
3ª m. הוּא él f. הִיא ella	הוּא	הוּא < וְהוּא (הּ) הִיא (הּ)	הוּא	הוּא a él הִיא a ella	הוּא	הוּא < וְהוּא (הּ) suyo/a (de él) הִיא (הּ) suyo/a (de ella)	הוּא suyos/as (de él) הִיא suyos/as (de ella)
plural							
1ª c. אֲנַחְנוּ (נְחַנּוּ) nosotros, nosotras	אֲנַחְנוּ	אֵלֵינוּ	אֵלֵינוּ	אֵלֵינוּ a nosotros, a nosotras	אֵלֵינוּ	אֵלֵינוּ nuestro/a (de nosotros/as)	אֵלֵינוּ nuestros/as (de nosotros/as)
2ª m. אַתֶּם vosotros f. אַתֶּנּוּ, אַתֶּן vosotras	אַתֶּם	כֶּם	כֶּם	— a vosotros	כֶּם	כֶּם vuestro/a (de vosotros)	כֶּם vuestros/as (de vosotros)
		כֶּן	כֶּן	— a vosotras	כֶּן	כֶּן vuestro/a (de vosotras)	כֶּן vuestros/as (de vosotras)
3ª m. הֵם, הֵמָּה ellos f. הֵנָּה ellas	הֵם	הֵם < וְהֵם מֹן (poét.)	הֵם	— a ellos — a ellos	הֵם	הֵם < וְהֵם suyo/a (de ellos) — «	הֵם suyos/as (de ellos) — «
		הֵן < וְהֵן (הֶן)	הֵן	— a ellas	הֵן	הֵן < וְהֵן suyo/a (de ellas)	הֵן suyos/as (de ellas)

II. FLEXIÓN DEL

invariable

masculino singular		masculino plural	
<i>est. c.:</i> סוס	pers. sg.	<i>est. c.:</i> סוסי	
<i>mi caballo</i> סוסי	1 ^a com.	<i>mis caballos</i> סוסי	
<i>tu caballo</i> סוסך	2 ^a mas.	<i>tus caballos</i> סוסיך	
<i>tu caballo</i> סוסך	2 ^a fem.	<i>tus caballos</i> סוסיך	
<i>su caballo</i> סוסו	3 ^a mas.	<i>sus caballos</i> סוסי	
<i>su caballo</i> סוסה	3 ^a fem.	<i>sus caballos</i> סוסיה	
	pers. pl.		
<i>nuestro caballo</i> סוסנו	1 ^a com.	<i>nuestros caballos</i> סוסינו	
<i>vuestro caballo</i> סוסכם	2 ^a mas.	<i>vuestros caballos</i> סוסיכם	
<i>vuestro caballo</i> סוסכן	2 ^a fem.	<i>vuestros caballos</i> סוסיכן	
<i>su caballo</i> סוסם	3 ^a mas.	<i>sus caballos</i> סוסיהם	
<i>su caballo</i> סוסן	3 ^a fem.	<i>sus caballos</i> סוסיהן	
femenino singular		femenino plural	
<i>est. c.:</i> סוסת	pers. sg.	<i>est. c.:</i> סוסות	
<i>mi yegua</i> סוסתי	1 ^a com.	<i>mis yeguas</i> סוסותי	
<i>tu yegua</i> סוסתך	2 ^a mas.	<i>tus yeguas</i> סוסותיך	
<i>tu yegua</i> סוסתך	2 ^a fem.	<i>tus yeguas</i> סוסותיך	
<i>su yegua (de él)</i> סוסתו	3 ^a mas.	<i>sus yeguas (de él)</i> סוסותיו	
<i>su yegua (de ella)</i> סוסתה	3 ^a fem.	<i>sus yeguas (de ella)</i> סוסותיה	
	pers. pl.		
<i>nuestra yegua</i> סוסתנו	1 ^a com.	<i>nuestras yeguas</i> סוסותינו	
<i>vuestra yegua</i> סוסתכם	2 ^a mas.	<i>vuestras yeguas</i> סוסותיכם	
<i>vuestra yegua</i> סוסתכן	2 ^a fem.	<i>vuestras yeguas</i> סוסותיכן	
<i>su yegua (de ellos)</i> סוסתם	3 ^a mas.	<i>sus yeguas (de ellos)</i> סוסותיהם	
<i>su yegua (de ellas)</i> סוסתן	3 ^a fem.	<i>sus yeguas (de ellas)</i> סוסותיהן	

SUBSTANTIVO (§§ 17. 18)

variable

masculino	<i>escrito</i>	<i>juez</i>	<i>palabra</i>	<i>anciano</i>	<i>vidente</i>
sg. est. ab.	כתוב	שופט	דבר	זקן	חזה
est. c.	כתוב	שופט	דבר	זקן	חזה
suf. leve	כתובי	שופטי	דברי	זקני	חזי
suf. gr.	כתובכם	שופטכם	דברכם	זקנכם	חזכם
pl. est. ab.	כתובים	שופטים	דברים	זקנים	חזים
est. c.	כתובי	שופטי	דברי	זקני	חזי
suf. leve	כתובי	שופטי	דברי	זקני	חזי
suf. gr.	כתוביכם	שופטיכם	דבריכם	זקניכם	חזיכם
masc. seg.	<i>rey</i>	<i>libro</i>	<i>santidad</i>	<i>muchacho</i>	<i>obra</i>
sg. est. ab.	מלך	ספר	קדש	נער	פעל
est. c.	מלך	ספר	קדש	נער	פעל
suf. leve	מלכי	ספרי	קדשי	נערי	פעלי
suf. gr.	מלככם	ספרכם	קדשכם	נערכם	פעלכם
pl. est. ab.	מלכים	ספרים	קדשים	נערים	פעלים
est. c.	מלכי	ספרי	קדשי	נערי	פעלי
suf. leve	מלכי	ספרי	קדשי	נערי	פעלי
suf. gr.	מלכיכם	ספריכם	קדשיכם	נעריכם	פעליכם
femenino	<i>alma</i>	<i>año</i>	<i>reina</i>	<i>justicia</i>	<i>tempestad</i>
sg. est. ab.	נפש	שנה	מלכה	צדקה	סערה
est. c.	נפש	שנת	מלכת	צדקת	סערת
suf. leve	נפשי	שנתי	מלכתי	צדקתי	סערתי
suf. gr.	נפשכם	שנתכם	מלכתכם	צדקתכם	סערתכם
pl. est. ab.	נפשות	שנות	מלכות	צדקות	סערות
est. c.	נפשות	שנות	מלכות	צדקות	סערות
suf. leve	נפשותי	שנותי	מלכתי	צדקותי	סערותי
suf. gr.	נפשותיכם	שנותיכם	מלכתיכם	צדקותיכם	סערותיכם

	padre	hermano	hermana	hombre	mujer
sg. absoluto	אב	אח	אחות	איש	אשה
constructo	אבי	אחי	אחות	איש	אשת
con sufijo					
persona sg.					
1 ^a c.	אני	אחי	אחתי	איש	אשתי
2 ^a m.	אניך	אחידך	אחותך	אישך	אשתך
f.	אניך	אחידך	אחותך	אישהך	אשתך
3 ^a m.	אביו אביו	אחיו אחיו	אחותו	אישו	אשתו
f.	אמיה	אחיה	אחותה	אישה	אשתה
persona pl.					
1 ^a c.	אנינו	אחינו	אחותנו		
2 ^a m.	אניכם	אחיכם			
f.	אניכן				
3 ^a m.	אניהם	אחיהם	אחותם		
f.	אניהן				
pl. absoluto	אבות	אחים	אחיות*	אנשים	נשים
constructo	אבות	אחי	אחיות*	אנשי	נשי
con sufijo					
persona sg.					
1 ^a c.	אבתי	אחי (אחי)	אחיותי	אנשי	נשי
2 ^a m.	אבתיך	אחידך	אחותיך	אנשיך	נשיך
f.		אחידך	אחותיך		
3 ^a m.	אבתיו	אחיו	אחיותיו	אנשיו	נשיו
f.		אחיה		אנשיה	
persona pl.					
1 ^a c.	אבתינו	אחינו		אנשינו	נשינו
2 ^a m.	אבתיכם	אחיכם	אחותיכם		נשיכם
3 ^a m.	אבתם	אחיהם	אחיותיהם	אנשיהם	נשיהם
f.				אנשיהן	

esclava	casa	hijo	hija	día	objeto
אמה	בית	בן	בת	יום	כלי
אמת	בית	בן	בת	יום	כלי
אמתי	ביתי	בני	בתי		
אמתך	ביתך	בנך	בתך		כליך
	ביתך	בנך			
אמתו	ביתו	בנו	בתו	יומו	
אמתה	ביתה	בנה	בתה		
		בנינו			
	ביתכם		בתכם		
	ביתם			יומם	
אמהות	בתים	בנים	בנות	ימים	כלים
אמהות	בתי	בני	בנות	ימי	כלי
אמהתי		בני	בנתי	ימי	כלי
	בתיך	בנך	בנתיך	ימיך	כליך
	בתיך	בנך	בנתיך	ימיך	
אמהתיו		בניו	בנתיו	ימיו	כליו
אמהתיה		בניה	בנתיה	ימיה	כליה
	בתינו	בנינו	בנתינו	ימינו	כלינו
אמהתיכם	בתיכם	בניכם	בנתיכם	ימיכם	כליכם
	בתיהם	בניהם	בנתיהם	ימיהם	כליהם
אמהתיהן	בתיהן	בניהן			

¹ Más frecuente que אבתיהם. * Formas supuestas.

NOMBRES IRREGULARES (continuación)

	agua	ciudad	boca	cabeza	nombre	cielo
sg. abs.		עיר	פה	ראש	שם	
est. cst.		עיר	פי	ראש	שם, שם-	
con sufijo						
persona sg.						
1 ^a c.		עירי	פי	ראשי	שמי	
2 ^a m.		עירך	פיך	ראשך	שמך	
f.				ראשך	שמך	
3 ^a m.		עירו	פיו, פיהו	ראשו	שמו	
f.		עירה	פיה	ראשה	שמה	
persona pl.						
1 ^a c.			פינו	ראשנו	שמנו	
2 ^a m.			פיכם	ראשכם	שמכם	
3 ^a m.		עירם	פיהם	ראשם	שמם	
f.			פיהן	ראשן		
pl. abs.	מים	ערים	פיות ¹	ראשים	שמות	שמים
est. cst.	מי, מימי	ערי		ראשי	שמות	שמי
con sufijo						
persona sg.						
1 ^a c.	מימי	ערי				
2 ^a m.	מימך	עריך				שמך
f.		עריך				
3 ^a m.	מימיו	עריו		ראשיו		שמיו
f.	מימיה	עריה		ראשיה		
persona pl.						
1 ^a c.	מימינו	ערינו		ראשינו		
2 ^a m.		עריכם		ראשיכם		שמכם
3 ^a m.	מימיהם	עריהם		ראשיהם	שמותם	
f.					שמותן	

¹ También, פים, פיות y פיות.

IV. NUMERALES (§ 21)

con nombres masculinos		con nombres femeninos			
est. abs.	est. cst.	est. abs.	est. cst.		
1	אחד	אחת	אחת		
2	שנים	שתיים	שתי		
3	שלושה	שלוש	שלוש		
4	ארבעה	ארבע	ארבע		
5	חמשה	חמש	חמש		
6	ששה	שש	שש		
7	שבעה	שבע	שבע (שבע)		
8	שמונה	שמונה	שמונה		
9	תשעה	תשע	תשע (תשע)		
10	עשרה	עשר	עשר		
con masculino		con femenino		ambos géneros	
11	אחד עשר	אחת עשרה	20	עשרים	
	עשרתי	עשרה	30	שלשים	
12	שנים עשר	שתיים עשרה	40	ארבעים	
	שני עשר	שתי עשרה	50	חמשים	
13	שלושה עשר	שלוש עשרה	60	ששים	
14	ארבעה עשר	ארבע עשרה	70	שבעים	
15	חמשה עשר	חמש עשרה	80	שמונים	
16	ששה עשר	שש עשרה	90	תשעים	
17	שבעה עשר	שבע עשרה			
18	שמונה עשר	שמונה עשרה			
19	תשעה עשר	תשע עשרה			
ambos géneros		ambos géneros		ambos géneros	
100	מאה (מאת. cst.)	אלף	1000	עשרת אלפים	
200	מאתיים	אלפים	2000	רבבה, רבוא, רבו	
300	שלוש מאות	שלושת אלפים	3000	עשרים אלף	
400	ארבע מאות	ארבעת אלפים	4000	שתי רבות	
etc.		etc.		שלושים אלף	
				etc.	
				100000 מאה (מאת) אלף	

	Qal			Nifal
	activos	estativos		
	<i>mató</i>	<i>es pesado</i>	<i>es pequeño</i>	<i>fué matado, se mató</i>
Pf sg. 3 m	קָטַל	כָּבַד	קָטַן	נִקְטַל
f	קָטְלָה	כָּבְדָה	קָטְנָה	נִקְטְלָה
2 m	קָטַלְתָּ	כָּבַדְתָּ	קָטַנְתָּ	נִקְטַלְתָּ
f	קָטַלְתְּ	כָּבַדְתְּ	קָטַנְתְּ	נִקְטַלְתְּ
1 c	קָטַלְתִּי	כָּבַדְתִּי	קָטַנְתִּי	נִקְטַלְתִּי
pl. 3 c	קָטְלוּ	כָּבְדוּ	קָטְנוּ	נִקְטְלוּ
2 m	קָטַלְתֶּם	כָּבַדְתֶּם	קָטַנְתֶּם	נִקְטַלְתֶּם
f	קָטַלְתֶּן	כָּבַדְתֶּן	קָטַנְתֶּן	נִקְטַלְתֶּן
1 c	קָטַלְנוּ	כָּבַדְנוּ	קָטַנְנוּ	נִקְטַלְנוּ
Inf abs. constr.	קָטוּל קָטַל	כָּבַד	קָטַן	הַקָּטַל הַקָּטַל
Ipv sg. 2 m	קָטַל	כָּבַד	קָטַן	הַקָּטַל
f	קָטְלִי	כָּבְדִי	etc.	הַקָּטְלִי
pl. 2 m	קָטְלוּ	כָּבְדוּ		הַקָּטְלוּ
f	קָטְלֵנָה	כָּבְדֵנָה		הַקָּטְלֵנָה
Ipf sg. 3 m	יִקְטַל	יִכְבֹּד	יִקְטַן	יִקְטַל
f	תִּקְטַל	תִּכְבֹּד	etc.	תִּקְטַל
2 m	תִּקְטַל	תִּכְבֹּד		תִּקְטַל
f	תִּקְטְלִי	תִּכְבְּדִי		תִּקְטְלִי
1 c	אֶקְטַל	אֶכְבֹּד		אֶקְטַל
pl. 3 m	יִקְטְלוּ	יִכְבְּדוּ		יִקְטְלוּ
f	תִּקְטְלֵנָה	תִּכְבְּדֵנָה		תִּקְטְלֵנָה
2 m	תִּקְטְלוּ	תִּכְבְּדוּ		תִּקְטְלוּ
f	תִּקְטְלֵנָה	תִּכְבְּדֵנָה		תִּקְטְלֵנָה
1 c	נִקְטַל	נִכְבֹּד		נִקְטַל
Yus				
Ptc act. pas.	קָטַל קָטוּל	כָּבַד	קָטַן	נִקְטַל

Pi'el	Pu'al	Hitpa'el	Hifil	Hofal
<i>asesinó</i>	<i>fué asesinado</i>	<i>se suicidó atrozmente</i>	<i>hizo matar</i>	<i>fué movido a matar</i>
קָטַל	קָטַל	הִתְקַטַּל	הִקְטִיל	הִקְטַל
קָטְלָה	קָטְלָה	הִתְקַטְּלָה	הִקְטִילָה	הִקְטַלָה
קָטַלְתָּ	קָטַלְתָּ	הִתְקַטַּלְתָּ	הִקְטִילְתָּ	הִקְטַלְתָּ
קָטַלְתְּ	קָטַלְתְּ	הִתְקַטַּלְתְּ	הִקְטִילְתְּ	הִקְטַלְתְּ
קָטַלְתִּי	קָטַלְתִּי	הִתְקַטַּלְתִּי	הִקְטִילְתִּי	הִקְטַלְתִּי
קָטְלוּ	קָטְלוּ	הִתְקַטַּלוּ	הִקְטִילוּ	הִקְטְלוּ
קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	הִתְקַטַּלְתֶּם	הִקְטִילְתֶּם	הִקְטַלְתֶּם
קָטַלְתֶּן	קָטַלְתֶּן	הִתְקַטַּלְתֶּן	הִקְטִילְתֶּן	הִקְטַלְתֶּן
קָטַלְנוּ	קָטַלְנוּ	הִתְקַטַּלְנוּ	הִקְטִילְנוּ	הִקְטַלְנוּ
קָטַל, קָטַל קָטַל	קָטַל	הִתְקַטַּל הִתְקַטַּל	הִקְטִיל	הִקְטַל
קָטַל קָטְלִי קָטְלוּ קָטְלֵנָה		הִתְקַטַּל הִתְקַטַּלִּי הִתְקַטַּלוּ הִתְקַטַּלֵּנָה	הִקְטִיל הִקְטִילִי הִקְטִילוּ הִקְטִילֵנָה	
יִקְטַל תִּקְטַל תִּקְטַל תִּקְטְלִי אֶקְטַל יִקְטְלוּ תִּקְטְלֵנָה תִּקְטְלוּ תִּקְטְלֵנָה נִקְטַל	יִקְטַל תִּקְטַל תִּקְטַל תִּקְטַלִּי אֶקְטַל יִקְטְלוּ תִּקְטְלֵנָה תִּקְטְלוּ תִּקְטְלֵנָה נִקְטַל	יִתְקַטַּל תִּתְקַטַּל תִּתְקַטַּל תִּתְקַטַּלִּי אֶתְקַטַּל יִתְקַטְלוּ תִתְקַטַּלֵּנָה תִתְקַטְלוּ תִתְקַטַּלֵּנָה נִתְקַטַּל	יִקְטִיל תִּקְטִיל תִּקְטִיל תִּקְטִילִי אֶקְטִיל יִקְטִילוּ תִּקְטִילֵנָה תִּקְטִילוּ תִּקְטִילֵנָה נִקְטִיל	יִקְטַל תִּקְטַל תִּקְטַל תִּקְטַלִּי אֶקְטַל יִקְטְלוּ תִּקְטְלֵנָה תִּקְטְלוּ תִּקְטְלֵנָה נִקְטַל
			יִקְטַל	
מִקְטַל	מִקְטַל	מִתְקַטַּל	מִקְטִיל	מִקְטַל

עמד «estar de pie»

חזק «estar firme»

שחט «degollar»

ברך «benedicir»

	<i>Qal</i> activo	<i>Qal</i> estativo	<i>Nifal</i>	<i>Hifil</i>	<i>Hofal</i>
Pf sg. 3 m	עמד	חזק	נעמד	העמיד	העמד
f	עמדה	חזקה	נעמדה	העמידה	העמדה
2 m	עמדת	etc.	נעמדת	העמדת	העמדת
f	עמדת		נעמדת	העמדת	העמדת
1 c	עמדתי		נעמדתי	העמדתי	העמדתי
pl. 3 c	עמדו		נעמדו	העמידו	העמדו
2 m	עמדתם		נעמדתם	העמדתם	העמדתם
f	עמדתן		נעמדתן	העמדתן	העמדתן
1 c	עמדנו		נעמדנו	העמדנו	העמדנו
Inf abs. cons.	עמוד עמד		נעמוד העמד	העמד העמיד	העמד
Ipv sg. 2 m	עמד	חזק	העמד	העמד	
f	עמדי (ע)	חזקי	העמדי	העמדי	
pl. 2 m	עמדו	חזקו	העמדו	העמדו	
f	עמדנה	חזקנה	העמדנה	העמדנה	
Ipf sg. 3 m	יעמד	יחזק	יעמד	יעמיד	יעמד
f	תעמד	תחזק	תעמד	תעמיד	תעמד
2 m	תעמד	תחזק	תעמד	תעמיד	תעמד
f	תעמדי	תחזקי	תעמדי	תעמדי	תעמדי
1 c	אעמד	אחזק	אעמד	אעמיד	אעמד
pl. 3 m	יעמדו	יחזקו	יעמדו	יעמידו	יעמדו
f	תעמדנה	תחזקנה	תעמדנה	תעמדנה	תעמדנה
2 m	תעמדו	תחזקו	תעמדו	תעמדו	תעמדו
f	תעמדנה	תחזקנה	תעמדנה	תעמדנה	תעמדנה
1 c	נעמד	נחזק	נעמד	נעמיד	נעמד
Yus				יעמד	
Ptc act. pas.	עמד עמוד	חזק (adj. verb.)	נעמד «	מעמיד	מעמד

<i>Qal</i>	<i>Nifal</i>	<i>Pi'el</i>	<i>Pu'al</i>	<i>Hitpa'el</i>
שחט	נשחט	ברך (ברך)	ברך	התברך
שחטה	נשחטה	ברכה (ברכה)	ברכה	התברכה
שחטת	נשחטת	ברכת	ברכת	התברכת
שחטת	נשחטת	ברכת	ברכת	התברכת
שחטתי	נשחטתי	ברכתי	ברכתי	התברכתי
שחטו	נשחטו	ברכו	ברכו	התברכו
שחטתם	נשחטתם	ברכתם	ברכתם	התברכתם
שחטתן	נשחטתן	ברכתן	ברכתן	התברכתן
שחטנו	נשחטנו	ברכנו	ברכנו	התברכנו
שחוט	נשחוט	ברך (ברוך)	ברך	התברך
שחט	השחט	ברך	ברך	התברך
שחטי	השחטי	ברכי (ברכי)	ברכי	התברכי
שחטו	השחטו	ברכו	ברכו	התברכו
שחטנה	השחטנה	ברכנה	ברכנה	התברכנה
ישחט	ישחט	יברך	יברך	יתברך
תשחט	תשחט	תברך	תברך	תתברך
תשחט	תשחט	תברך	תברך	תתברך
תשחטי	תשחטי	תברכי	תברכי	תתברכי
אשחט	אשחט	אברך	אברך	אתברך
ישחטו	ישחטו	יברכו (יברכו)	יברכו	יתברכו
תשחטנה	תשחטנה	תברכנה	תברכנה	תתברכנה
תשחטו	תשחטו	תברכו	תברכו	תתברכו
תשחטנה	תשחטנה	תברכנה	תברכנה	תתברכנה
נשחט	נשחט	נברך	נברך	נתברך
שחט (שחטת f)	נשחט	מברך	מברך	מתברך
שחוט	«	«	«	«

	—	ני	ך	ך	ו (ו) הו	ו
Pf Sg.	3 m	קטלני	קטלך	קטלך	קטלהו	קטלו
	f	קטלתי	קטלתך	קטלתך	קטלתהו	קטלתו
	2 m	קטלתי	—	—	קטלתהו	קטלתו
	f	קטלתי	—	—	קטלתיהו	קטלתיו
1 c	קטלתי	—	קטלתיך	קטלתיך	«	«
Pl.	3 c	קטלו	קטלוך	קטלוך	קטלוהו	קטלו
	2 m	קטלתם	—	—	קטלתוהו	קטלתו
	f	קטלתן	—	—	«	«
	1 c	קטלנו	—	קטלנוך	קטלנוהו	קטלנו
Inf	קטל	קטלי קטלני	קטלך קטלך	קטלך	קטלו קטלהו	
Ipv	קטל	קטלני	—	—	—	
Ipf Sg.	3 m	יקטלני	יקטלך	יקטלך	יקטלהו	יקטלו
	f	תקטלני	תקטלך	תקטלך	תקטלהו	תקטלו
	2 m	«	—	—	«	«
	f	תקטלני	—	—	תקטל־הו	תקטלו
1 c	אקטל	—	אקטלך	אקטלך	אקטלהו	
Pl.	3 m	יקטלו	יקטלוך	יקטלוך	יקטלוהו	יקטלו
	f	תקטלנה	תקטלוך	תקטלוך	תקטלוהו	תקטלו
	2 m	תקטלו	—	—	«	«
	f	תקטלנה	—	—	«	«
1 c	נקטל	—	נקטלך	נקטלך	נקטלהו	

ה	ו	ה	ו	ה	ו
קטלה	קטלנו	קטלכם	קטלכן	קטלם	קטלן
קטלתה	קטלתנו	קטלתכם	קטלתכן	קטלתם	קטלתן
קטלתיה ¹	קטלתינו	—	—	קטלתים	קטלתין
«	—	קטלתיכם	קטלתיכן	«	«
קטלוה	קטלונו	קטלוכם	קטלוכן	קטלום	קטלון
קטלתוה	קטלתונו	—	—	קטלתום	קטלתון
«	«	—	—	«	«
קטלנוה	—	קטלנוכם	קטלנוכן	קטלנום	קטלנון
קטלה	קטלנו	קטלכם	קטלכן	קטלם	קטלן
קטלה	קטלנו	קטלכם	קטלכן	קטלם	קטלן
קטלה	קטלנו	—	—	קטלם	קטלן
יקטלה ²	יקטלנו	יקטלכם	יקטלכן	יקטלם	יקטלן
תקטלה	תקטלנו	תקטלכם	תקטלכן	תקטלם	תקטלן
«	«	—	—	«	«
תקטליה	תקטל־ינו	—	—	תקטלים	תקטל־ין
אקטלה	אקטלנו	אקטלכם	אקטלכן	אקטלם	אקטלן
יקטלוה	יקטלונו	יקטלוכם	יקטלוכן	יקטלום	יקטלון
תקטלוה	תקטלונו	תקטלוכם	תקטלוכן	תקטלום	תקטלון
«	«	—	—	«	«
«	«	—	—	«	«
נקטלה	נקטלנו	נקטלכם	נקטלכן	נקטלם	נקטלן

Pi'el Pf: קטלני, קטלך, etc.

Ipf: יקטלני, יקטלך, etc.

Hif'il Pf: הקטילתהו, הקטילתך, etc.

Ipf: יקטילהו, יקטילך, etc.

Qal (con ו enér.) Pf: קטלני, etc.

Ipf: יקטלני, etc.

¹ También קטלתה

² También יקטלה

Solamente las conjugaciones *activas* de los verbos *activos* pueden llevar sufijo (= objeto directo).

IX. VERBOS פ"א (§ 39)

אכל «comer»

	Qal	
Pf sg. 3 m f 2 m f 1 c pl. 3 c 2 m f 1 c	אָכַל אָכְלָה etc.	(= 1ª gut.)
Inf abs. cons.	אָכֹל אָכַל (לְאָכַל)	(= 1ª gut.) pero לאָמַר
Ipv sg. 2 m f pl. 2 m f	אָכַל אָכְלִי אָכְלוּ אָכְלֵנָה	(= 1ª gut.)
Ipf sg. 3 m f 2 m f 1 c pl. 3 m f 2 m f 1 c	יֹאכַל תֹּאכַל תֹּאכַל תֹּאכְלִי אָכַל יֹאכְלוּ תֹאכְלֵנָה תֹּאכְלוּ תֹאכְלֵנָה נֹאכַל	coh אָכְלָה נֹאכְלָה
Yus	יֹאכַל	(+1) יֹאכַל pero יֹאמַר
Ptc act. pas.	אָכַל אָכֹל	(= 1ª gut.)

X. VERBOS פ"ן (§ 40)

נפל «caer»

נגש «acercarse»

	Qal		Nifal	Hifil	Hofal
Pf sg. 3 m f 2 m f 1 c pl. 3 c 2 m f 1 c	נָפַל נָפְלָה נָפְלֹתָ נָפְלֹתָ נָפְלֹתִי נָפְלוּ נָפְלְתֶם נָפְלְתֶן נָפְלוּ	נָגַשׁ נָגַשְׁהָ נָגַשְׁתָּ נָגַשְׁתָּ נָגַשְׁתִּי נָגַשׁוּ נָגַשְׁתֶּם נָגַשְׁתֶּן נָגַשׁוּ	נָגַשׁ נָגַשְׁהָ נָגַשְׁתָּ נָגַשְׁתָּ נָגַשְׁתִּי נָגַשׁוּ נָגַשְׁתֶּם נָגַשְׁתֶּן נָגַשְׁנוּ	הִנְגִישׁ הִנְגִישָׁה הִנְגִישְׁתָּ הִנְגִישְׁתָּ הִנְגִישְׁתִּי הִנְגִישׁוּ הִנְגִישְׁתֶּם הִנְגִישְׁתֶּן הִנְגִישְׁנוּ	הִנְגִישׁ הִנְגִישָׁה הִנְגִישְׁתָּ הִנְגִישְׁתָּ הִנְגִישְׁתִּי הִנְגִישׁוּ הִנְגִישְׁתֶּם הִנְגִישְׁתֶּן הִנְגִישְׁנוּ
Inf abs. cons.	נָפַל	נָגַשׁ נָגַשְׁתָּ	הִנְגִישׁ הִנְגִישְׁתָּ	הִנְגִישׁ הִנְגִישְׁתָּ	הִנְגִישׁ הִנְגִישְׁתָּ
Ipv sg. 2 m f pl. 2 m f	נָפַל נָפְלִי נָפְלוּ נָפְלֵנָה	נָגַשׁ נָגַשִׁי נָגַשׁוּ נָגַשְׁנָה	הִנְגִישׁ הִנְגִישִׁי הִנְגִישׁוּ הִנְגִישְׁנָה	הִנְגִישׁ הִנְגִישִׁי הִנְגִישׁוּ הִנְגִישְׁנָה	
Ipf sg. 3 m f 2 m f 1 c pl. 3 m f 2 m f 1 c	יִפֹּל תִּפֹּל תִּפֹּל תִּפֹּלִי אָפַל יִפְּלוּ תִּפְּלֵנָה תִּפְּלוּ תִּפְּלֵנָה נִפֹּל	יִנְגֹּשׁ הִנְגֹּשׁ הִנְגֹּשׁ הִנְגֹּשִׁי אָנַשׁ יִנְשׁוּ הִנְשֹׁנָה הִנְשׁוּ הִנְשֹׁנָה נִנְגֹּשׁ	יִנְגֹּשׁ הִנְגֹּשׁ הִנְגֹּשׁ הִנְגֹּשִׁי אָנַשׁ יִנְשׁוּ הִנְשֹׁנָה הִנְשׁוּ הִנְשֹׁנָה נִנְגֹּשׁ	יִנְגִישׁ הִנְגִישׁ הִנְגִישׁ הִנְגִישִׁי אָנִישׁ יִנְיִשׁוּ הִנְשֹׁנָה הִנְיִשׁוּ הִנְשֹׁנָה נִנְיִשׁ	יִנְשׁ הִנְשׁ הִנְשׁ הִנְשִׁי אָנִשׁ יִנְשׁוּ הִנְשֹׁנָה הִנְשׁוּ הִנְשֹׁנָה נִנְשׁ
Yus				יִנְשׁ	
Ptc act. pas.	נָפַל נָפֹל	נָגַשׁ נָגַשׁוּ	נָגַשׁ נָגַשׁוּ	מִנְגִישׁ	מִנְגֹּשׁ

יטב «ser bueno»

	Qal	Hifil
Pf sg. 3 m	יטב	היטיב
f	יטבה	היטיבה
2 m	יטבת	היטיבת
f	etc.	היטיבת
1 c		היטיבתי
pl. 3 c		היטיבו
2 m		היטיבתם
f		היטיבתן
1 c		היטיבנו
Inf abs.	יטוב	היטב
cons.	יטב	היטיב
Ipv sg. 2 m		היטב
f		היטיבי
pl. 2 m		היטיבו
f		היטיבנה
Ipf sg. 3 m	ייטב	ייטיב
f	תיטב	תיטיב
2 m	תיטב	תיטיב
f	תיטבי	תיטיבי
1 c	איטב	איטיב
pl. 3 m	ייטבו	ייטיבו
f	תיטבנה	תיטיבנה
2 m	תיטבו	תיטיבו
f	תיטבנה	תיטיבנה
1 c	ניטב	ניטיב
Yus		ייטב
Ptc act.	יטב	מיטיב
pas.	יטוב	

ירש «poseer»

ישב «habitar»

	Qal		Nifal	Hifil	Hofal
	activos	estativos			
Pf sg. 3 m	ירש	ירש	נושב	הושיב	הושב
f	ירשה	ירשה	נושבה	הושיבה	הושבה
2 m	ירשת	ירשת	נושבת	הושבת	הושבת
f	ירשת	ירשת	נושבת	הושבת	הושבת
1 c	ירשתי	ירשתי	נושבתי	הושבתי	הושבתי
pl. 3 c	ירשו	ירשו	נושבו	הושיבו	הושבו
2 m	ירשבתם	ירשבתם	נושבתם	הושבתם	הושבתם
f	ירשבתן	ירשבתן	נושבתן	הושבתן	הושבתן
1 c	ירשבנו	ירשבנו	נושבנו	הושבנו	הושבנו
Inf abs.	ירש	ירש	הושב	הושיב	הושב
cons.	ירשת	ירשת	הושב	הושיב	הושב
Ipv sg. 2 m	ירש	ירש (רש)	הושב	הושב	
f	ירשי		הושבי	הושיבי	
pl. 2 m	ירשו		הושבו	הושיבו	
f	ירשבנה		הושבנה	הושבנה	
Ipf sg. 3 m	ירש	ירש	יושב	יושיב	יושב
f	תירש	תירש	תושב	תושיב	תושב
2 m	תירש	תירש	תושב	תושיב	תושב
f	תירשי	תירשי	תושבי	תושיבי	תושבי
1 c	אירש	אירש	אושב	אושיב	אושב
pl. 3 m	ירשו	ירשו	יושבו	יושיבו	יושבו
f	תירשנה	תירשנה	תושבנה	תושיבנה	תושבנה
2 m	תירשו	תירשו	תושבו	תושיבו	תושבו
f	תירשנה	תירשנה	תושבנה	תושיבנה	תושבנה
1 c	נירש	נירש	נושב	נושיב	נושב
Yus				יושב	
Ptc act.	ירש	ירש	נושב	מושיב	
pas.	ירש		נושב		מושב

קום «levantarse» מות «morir» בוש «avergonzarse»

		Qal		Nifal	Hifil
		activos	estativos		
Pf	sg. 3 m	קום	מת בוש	נקום	הקים
	f	קָמָה	מָתָה	נְקֻמָּה	הִקְיֵמָה
	2 m	קָמַתָּ	מָתָה	נְקֻמֹתָ	הִקְיֵמֹתָ
	f	קָמַתְּ	מָתְּ	נְקֻמוֹתְ	הִקְיֵמֹתְ
	1 c	קָמַתִּי	מָתִי	נְקֻמוֹתִי	הִקְיֵמֹתִי
	pl. 3 c	קָמוּ	מָתוּ	נְקֻמוּ	הִקְיֵמוּ
	2 m	קָמַתֶּם	מָתֶם	נְקֻמוֹתֶם	הִקְיֵמוֹתֶם
f	קָמַתְּן	מָתְּן	נְקֻמוֹתְן	הִקְיֵמוֹתְן	
1 c	קָמַנּוּ	מָתְנוּ	נְקֻמוֹנוּ	הִקְיֵמוֹנוּ	
Inf	abs.	קום	מות בוש	הקום	הקים
	cons.	קום	מות בִּשְׁת	הקום	הקים
Ipv	sg. 2 m	קום	מות בוש	הקום	הקים
	f	קוּמִי	מוּתִי	הִקְוּמִי	הִקְיֵמִי
	pl. 2 m	קוּמוּ	etc.	הִקְוּמוּ	הִקְיֵמוּ
	f	קוּמְנָה		הִקְמְנָה	הִקְמְנָה
Ipf	sg. 3 m	יְקוּם	יָמוּת יְבוֹשׁ	יְקוּם	יְקִימוּם
	f	תְּקוּם	תָּמוּת תְּבוֹשׁ	תְּקוּם	תְּקִימוּם
	2 m	תְּקוּם	etc.	תְּקוּם	תְּקִימוּם
	f	תְּקוּמִי		תְּקוּמִי	תְּקִימִי
	1 c	אֶקוּם		אֶקוּם	אֶקִּימוּ
	pl. 3 m	יְקֻמוּ		יְקֻמוּ	יְקִימוּ
	f	תְּקוּמְיָנָה		תְּקֻמְנָה	תְּקִימְנָה
	2 m	תְּקוּמוּ		תְּקוּמוּ	תְּקִימוּ
	f	תְּקוּמְיָנָה		תְּקֻמְנָה	תְּקִימְנָה
1 c	נְקוּם		נְקוּם	נְקִימוּם	
Yus	יְקוּם (וְיָקוּם)	יָמוּת (וְיָמָת)	יְבוֹשׁ	יְקוּם (וְיָקוּם)	
Ptc	act.	קום	מת בוש	נקום	מקים
	pas.	קום		נקום	

קום «levantarse» בין «entender»¹

Hofal	Pôlél	Pôlal	Qal	Hitpôlél
הוּקָם	קוּמָם	קוּמָם	בין (בין)	התבונן
הוּקָמָה	קוּמְמָה	קוּמְמָה	בָּנָה (בִּינָה)	התבוננה
הוּקָמְתָּ	קוּמְמֹתָ	קוּמְמֹתָ		התבוננת
הוּקָמְתְּ	קוּמְמֹתְ	קוּמְמֹתְ	etc. (como קום)	התבוננתי
הוּקָמְתִּי	קוּמְמֹתִי	קוּמְמֹתִי		התבוננתי
הוּקָמוּ	קוּמְמוּ	קוּמְמוּ		התבוננו
הוּקָמְתֶם	קוּמְמֹתֶם	קוּמְמֹתֶם		התבוננתם
הוּקָמְתְּן	קוּמְמֹתְן	קוּמְמֹתְן		התבוננתן
הוּקָמְנוּ	קוּמְמוֹנוּ	קוּמְמוֹנוּ		התבוננו
			בין	
הוּקָם	קוּמָם		בין	
	קוּמָם		בין	
	קוּמְמִי		בִּינִי	
	קוּמְמוּ		בִּינּוּ	
	קוּמְמָנָה			
יְוָקָם	יְקוּמָם	יְקוּמָם	יְבִין	יְתַבּוּן
תְּוָקָם	תְּקוּמָם	תְּקוּמָם	תְּבִין	תְּתַבּוּן
תְּוָקָם	תְּקוּמָם	תְּקוּמָם	תְּבִין	תְּתַבּוּן
תְּוָקְמִי	תְּקוּמְמִי	תְּקוּמְמִי	תְּבִינִי	תְּתַבּוּנִי
אֻוָקָם	אֻקוּמָם	אֻקוּמָם	אֻבִין	אֻתַבּוּן
יְוָקָמוּ	יְקוּמְמוּ	יְקוּמְמוּ	יְבִינוּ	יְתַבּוּנוּ
תְּוָקְמְנָה	תְּקוּמְמְנָה	תְּקוּמְמְנָה	תְּבִינְיָנָה	תְּתַבּוּנְנָה
תְּוָקָמוּ	תְּקוּמְמוּ	תְּקוּמְמוּ	תְּבִינּוּ	תְּתַבּוּנוּ
תְּוָקְמְנָה	תְּקוּמְמְנָה	תְּקוּמְמְנָה	תְּבִינְיָנָה	תְּתַבּוּנְנָה
נְוָקָם	נְקוּמָם	נְקוּמָם	נְבִין	נְתַבּוּן
			יְבִין (וְיָבִין)	
	מְקוּמָם		בין	
מוּקָם	מְקוּמָם	מְקוּמָם		

¹ Nifal (נבון) e Hifil (הבין) de בין se conjugan como Nifal e Hifil de קום.

XIV. VERBOS

ע"ע (§ 45)

קלל «ser leve» סבב «volverse»

סבב «volverse»

	Qal:			
	activos	estativos		Nifal
Pf sg. 3 m f 2 m f 1 c pl. 3 c 2 m f 1 c	סָבַב	סָבַב	קָלַל	נָסַב
	סָבְבָה	סָבְבָה	קָלְיָה	נָסְבָה
		סָבֹות	קָלוֹת	נָסְבוֹת
		סָבוֹת	קָלוֹת	נָסְבוֹת
		סָבוֹתֵי	קָלוֹתֵי	נָסְבוֹתֵי
	סָבְבוּ	סָבְבוּ	קָלוּ	נָסְבוּ
		סָבוּתָם	קָלוּתָם	נָסְבוּתָם
	סָבוּתָן	קָלוּתָן	נָסְבוּתָן	
	סָבוּנוּ	קָלוּנוּ	נָסְבוּנוּ	
Inf abs. cons.		סָבוֹב		הִסָּב (הִסָּב)
	סָבַב	סָב		הִסָּב
Ipv sg. 2 m f pl. 2 m f		סָב		הִסָּב
		סָבִי		הִסָּבִי
		סָבוּ		הִסָּבוּ
		סָבִינָה		הִסָּבִינָה
Ipf sg. 3 m f 2 m f 1 c pl. 3 m f 2 m f 1 c	יָסַב (יָמַר)	יָסַב	יָקַל	יָסַב
	תָּסַב	תָּסַב	תָּקַל	תָּסַב
	תָּסַב	תָּסַב	תָּקַל	תָּסַב
	תָּסַבִי	תָּסַבִי	תָּקַלִי	תָּסַבִי
	אָסַב	אָסַב	אָקַל	אָסַב
	יָסְבוּ	יָסְבוּ	יָקְלוּ	יָסְבוּ
	תָּסַבִינָה	תָּסַבִינָה	תָּקַלִינָה	תָּסַבִינָה
	תָּסְבוּ	תָּסְבוּ	תָּקְלוּ	תָּסְבוּ
	תָּסַבִינָה	תָּסַבִינָה	תָּקַלִינָה	תָּסַבִינָה
	נָסַב	נָסַב	נָקַל	נָסַב
Ipf con ו con suf.	וַיָּסַב	וַיָּסַב	וַיָּקַל	
	וַיָּסְבִי			
Ptc act. pas.		סָבוֹב (סָבוֹב)	קָל	נָסַב
		סָבוֹב		נָסַב

Pô'el	Pô'al	Hitpô'el	Hif'il	Hof'al
סָוַב	סָוַב	הִסָּתוּב	הִסָּב (הִמַּר)	הוֹסַב
סָוַבְה	סָוַבְה	הִסָּתוּבְה	הִסָּבְה	הוֹסָבְה
סָוַבְתֶּךָ	סָוַבְתֶּךָ	הִסָּתוּבְתֶּךָ	הִסָּבוֹתְךָ	הוֹסָבוֹתְךָ
סָוַבְתֶּנּוּ	סָוַבְתֶּנּוּ	הִסָּתוּבְתֶּנּוּ	הִסָּבוֹתְנִי	הוֹסָבוֹתְנִי
סָוַבְתֵּי	סָוַבְתֵּי	הִסָּתוּבְתֵּי	הִסָּבוֹתֵי	הוֹסָבוֹתֵי
סָוַבְתֵּי	סָוַבְתֵּי	הִסָּתוּבְתֵּי	הִסָּבוּ (הִסָּבוּ)	הוֹסָבוּ
סָוַבְתֵּי	סָוַבְתֵּי	הִסָּתוּבְתֵּי	הִסָּבוּתָם	הוֹסָבוּתָם
סָוַבְתֵּי	סָוַבְתֵּי	הִסָּתוּבְתֵּי	הִסָּבוּתָן	הוֹסָבוּתָן
סָוַבְתֵּי	סָוַבְתֵּי	הִסָּתוּבְתֵּי	הִסָּבוּנוּ	הוֹסָבוּנוּ
סָוַבְתֵּי	סָוַבְתֵּי	הִסָּתוּבְתֵּי	הִסָּב	
סָוַבְתֵּי	סָוַבְתֵּי	הִסָּתוּבְתֵּי	הִסָּב	
סָוַבְתֵּי	סָוַבְתֵּי	הִסָּתוּבְתֵּי	הִסָּב	
סָוַבְתֵּי	סָוַבְתֵּי	הִסָּתוּבְתֵּי	הִסָּבִי	
סָוַבְתֵּי	סָוַבְתֵּי	הִסָּתוּבְתֵּי	הִסָּבוּ	
סָוַבְתֵּי	סָוַבְתֵּי	הִסָּתוּבְתֵּי	הִסָּבִינָה	
סָוַבְתֵּי	סָוַבְתֵּי	הִסָּתוּבְתֵּי	הִסָּב (יָסַב)	יָוַסַב (יָסַב)
סָוַבְתֵּי	סָוַבְתֵּי	הִסָּתוּבְתֵּי	תָּסַב	תָּוַסַב
סָוַבְתֵּי	סָוַבְתֵּי	הִסָּתוּבְתֵּי	תָּסַב	תָּוַסַב
סָוַבְתֵּי	סָוַבְתֵּי	הִסָּתוּבְתֵּי	תָּסַבִי	תָּוַסַבִי
סָוַבְתֵּי	סָוַבְתֵּי	הִסָּתוּבְתֵּי	אָסַב	אוֹסַב
סָוַבְתֵּי	סָוַבְתֵּי	הִסָּתוּבְתֵּי	יָסְבוּ	יוֹסְבוּ
סָוַבְתֵּי	סָוַבְתֵּי	הִסָּתוּבְתֵּי	תָּסַבִינָה	תָּוַסַבִינָה
סָוַבְתֵּי	סָוַבְתֵּי	הִסָּתוּבְתֵּי	תָּסְבוּ	תָּוַסְבוּ
סָוַבְתֵּי	סָוַבְתֵּי	הִסָּתוּבְתֵּי	תָּסַבִינָה	תָּוַסַבִינָה
סָוַבְתֵּי	סָוַבְתֵּי	הִסָּתוּבְתֵּי	נָסַב	נוֹסַב
			וַיָּסַב	
			וַיָּסְבִי	
			מָסַב	
	מָסוּב	מָסוּב		מוּסַב

מלא «estar lleno»

מצא «encontrar»

	<i>Qal</i> : estativos	activos	<i>Nifal</i>	<i>Pi"el</i>
Pf sg. 3 m f 2 m f 1 c pl. 3 c 2 m f 1 c	מלא	מצא	נמצא	מצא
	מלאה	מצאה	נמצאה	מצאה
	מלאה	מצאת	נמצאת	מצאת
	מלאה	מצאת	נמצאת	מצאת
	מלאתי	מצאתי	נמצאתי	מצאתי
	מלאו	מצאו	נמצאו	מצאו
	מלאתם	מצאתם	נמצאתם	מצאתם
	מלאתן	מצאתן	נמצאתן	מצאתן
	מלאנו	מצאנו	נמצאנו	מצאנו
Inf abs. <i>cons.</i>		מצוא	נמצא	מצא
	מלאה	מצא	הקצא	מצא
Ipv sg. 2 m f pl. 2 m f		מצא	הקצא	מצא
		מצאי	הקצאי	מצאי
		מצאו	הקצאו	מצאו
		מצאנה	הקצאנה	מצאנה
Ipf sg. 3 m f 2 m f 1 c pl. 3 m f 2 m f 1 c		ימצא	ימצא	ימצא
		תמצא	תמצא	תמצא
		תמצא	תמצא	תמצא
		תמצאי	תמצאי	תמצאי
		אמצא	אמצא	אמצא
		ימצאו	ימצאו	ימצאו
		תמצאנה	תמצאנה	תמצאנה
		תמצאו	תמצאו	תמצאו
		תמצאנה	תמצאנה	תמצאנה
		נמצא	נמצא	נמצא
Yus Ipf con suf.		ימצאני	ימצאני	ימצאני
Ptc act. <i>pas.</i>		מצא (מצאח f) מצוא	נמצא נמצא	מצא מצא

מצא «encontrar»

	<i>Pu"al</i>	<i>Hitpa"el</i>	<i>Hifil</i>	<i>Hofal</i>
	מצא	התמצא	המצא	המצא
	מצאה	התמצאה	המצאה	המצאה
	מצאת	התמצאת	המצאת	המצאת
	מצאת	התמצאת	המצאת	המצאת
	מצאתי	התמצאתי	המצאתי	המצאתי
	מצאו	התמצאו	המצאו	המצאו
	מצאתם	התמצאתם	המצאתם	המצאתם
	מצאתן	התמצאתן	המצאתן	המצאתן
	מצאנו	התמצאנו	המצאנו	המצאנו
		התמצא	המצא	
		התמצאי	המצאי	
		התמצאו	המצאו	
		התמצאנה	המצאנה	
	ימצא	יתמצא	ימצא	ימצא
	תמצא	תתמצא	תמצא	תמצא
	תמצא	תתמצא	תמצא	תמצא
	תמצאי	תתמצאי	תמצאי	תמצאי
	אמצא	אתמצא	אמצא	אמצא
	ימצאו	יתמצאו	ימצאו	ימצאו
	תמצאנה	תתמצאנה	תמצאנה	תמצאנה
	תמצאו	תתמצאו	תמצאו	תמצאו
	תמצאנה	תתמצאנה	תמצאנה	תמצאנה
	נמצא	נתמצא	נמצא	נמצא
			ימצא ימצאני	
		מתמצא	המצא	המצא
	המצא			המצא

גלה

	<i>Qal</i>	<i>Nifal</i>	<i>Pi'el</i>
Pf sg. 3 m	גָּלָה	נִגְלָה	גָּלָה
f	גָּלְתָה	נִגְלְתָה	גָּלְתָה
2 m	גָּלִיתָ	נִגְלִיתָ	גָּלִיתָ
f	גָּלִיתְּ	נִגְלִיתְּ	גָּלִיתְּ
1 c	גָּלִיתִי	נִגְלִיתִי	גָּלִיתִי (גָּלִיתִי)
pl. 3 c	גָּלוּ	נִגְלוּ	גָּלוּ
2 m	גָּלִיתֶם	נִגְלִיתֶם	גָּלִיתֶם
f	גָּלִיתְּם	נִגְלִיתְּם	גָּלִיתְּם
1 c	גָּלִינוּ	נִגְלִינוּ	גָּלִינוּ
Inf abs.	גָּלָה (גָּלוֹת)	נִגְלָה (הַגָּלָה)	גָּלָה (גָּלוֹת)
cons.	גָּלוֹת (גָּלָה)	הַגָּלוֹת	גָּלוֹת
Ipv sg. 2 m	גָּלָה	הִגְלָה (הִגַּל)	גָּלָה (גַּל)
f	גָּלִי	הִגְלִי	גָּלִי
pl. 2 m	גָּלוּ	הִגְלוּ	גָּלוּ
f	גָּלִינָה	הִגְלִינָה	גָּלִינָה
Ipf sg. 3 m	יִגְלָה	יִגְלָה	יִגְלָה
f	תִּגְלָה	תִּגְלָה	תִּגְלָה
2 m	תִּגְלָה	תִּגְלָה	תִּגְלָה
f	תִּגְלִי	תִּגְלִי	תִּגְלִי
1 c	אֶגְלָה	אֶגְלָה	אֶגְלָה
pl. 3 m	יִגְלוּ	יִגְלוּ	יִגְלוּ
f	תִּגְלִינָה	תִּגְלִינָה	תִּגְלִינָה
2 m	תִּגְלוּ	תִּגְלוּ	תִּגְלוּ
f	תִּגְלִינָה	תִּגְלִינָה	תִּגְלִינָה
1 c	נִגְלָה	נִגְלָה	נִגְלָה
Yus	יִגַּל	יִגַּל	יִגַּל
Ipf con suf.	יִגְלֵנִי		יִגְלֵנִי
Ptc act. pas.	גָּלָה (גָּלוּי)	נִגְלָה	מְגָלָה
	גָּלוּי	נִגְלָה	

«revelar»

<i>Pu'al</i>	<i>Hitpa'el</i>	<i>Hif'il</i>	<i>Hof'al</i>
גָּלָה	הִתְגַּלָּה	הִגְלָה (הַגָּלָה)	הִגְלָה
גָּלְתָה	הִתְגַּלְתָּה	הִגְלְתָה	הִגְלְתָה
גָּלִיתָ	הִתְגַּלִּיתָ	הִגְלִיתָ	הִגְלִיתָ
גָּלִיתְּ	הִתְגַּלִּיתְּ	הִגְלִיתְּ	הִגְלִיתְּ
גָּלִיתִי	הִתְגַּלִּיתִי	הִגְלִיתִי	הִגְלִיתִי
גָּלוּ	הִתְגַּלוּ	הִגְלוּ	הִגְלוּ
גָּלִיתֶם	הִתְגַּלִּיתֶם	הִגְלִיתֶם	הִגְלִיתֶם
גָּלִיתְּם	הִתְגַּלִּיתְּם	הִגְלִיתְּם	הִגְלִיתְּם
גָּלִינוּ	הִתְגַּלִּינוּ	הִגְלִינוּ	הִגְלִינוּ
		הִגְלָה	הִגְלָה
גָּלוֹת	הִתְגַּלוֹת	הִגְלוֹת	הִגְלוֹת
	(הִתְגַּל)	הִגְלָה (הִגַּל)	הִגְלָה
	הִתְגַּלִּי	הִגְלִי	הִגְלִי
	הִתְגַּלוּ	הִגְלוּ	הִגְלוּ
	הִתְגַּלִּינָה	הִגְלִינָה	הִגְלִינָה
יִגְלָה	יִתְגַּלָּה	יִגְלָה	יִגְלָה
תִּגְלָה	תִּתְגַּלָּה	תִּגְלָה	תִּגְלָה
תִּגְלָה	תִּתְגַּלָּה	תִּגְלָה	תִּגְלָה
תִּגְלִי	תִּתְגַּלִּי	תִּגְלִי	תִּגְלִי
אֶגְלָה	אֶתְגַּלָּה	אֶגְלָה	אֶגְלָה
יִגְלוּ	יִתְגַּלוּ	יִגְלוּ	יִגְלוּ
תִּגְלִינָה	תִּתְגַּלִּינָה	תִּגְלִינָה	תִּגְלִינָה
תִּגְלוּ	תִּתְגַּלוּ	תִּגְלוּ	תִּגְלוּ
תִּגְלִינָה	תִּתְגַּלִּינָה	תִּגְלִינָה	תִּגְלִינָה
נִגְלָה	נִתְגַּלָּה	נִגְלָה	נִגְלָה
	יִתְגַּל	יִגַּל	
		יִגְלֵנִי	
	מִתְגַּלָּה	מִגְלָה	
מְגָלָה		מִגְלָה	מְגָלָה

A) Acentos ordinarios (en 21 Libros)

Disyuntivos		conjuntivos	
1 :	<i>sillûq + sôf pāsûq</i> : דָּבָר	19	<i>mûnah</i> דָּבָר
2 ^	<i>'atnāh</i> דָּבָר	20 <	<i>m'huppāk o mahpāk</i> דָּבָר
3 ^	<i>s'gôltā'</i> ¹ דָּבָר	21 ,	<i>mêr'kā'</i> דָּבָר
4 ⁴	<i>šalšelet g'dôlāh</i> ² דָּבָר	22 "	<i>mêr'kā' k'fûlā'</i> (doble) דָּבָר
5 :	<i>zāqēf qātôn</i> דָּבָר	23 s	<i>dargā'</i> דָּבָר
6 "	<i>zāqēf gādôl</i> דָּבָר	24 \	<i>'alzā'</i> ⁷ דָּבָר
7 ^	<i>r'bia'</i> דָּבָר	25 °	<i>t'lisā q'tannāh</i> ¹ דָּבָר
8 \	<i>tifhā' o tarhā'</i> דָּבָר	26 v	<i>galgal o yérah</i> דָּבָר
9 ^	<i>zarqā'</i> ¹ דָּבָר	27 \	<i>māy'lā'</i> וַיֵּצֵא נָח
10 \	<i>paštā'</i> ³ דָּבָר		
11 <	<i>y'tib</i> ⁴ מְלִדָּה		
12 ^	<i>t'bir</i> דָּבָר		
13 ^	<i>gereš o teres</i> דָּבָר		
14 "	<i>garšáyim</i> דָּבָר		
15 ^	<i>pāzēr</i> דָּבָר		
16 ∞	<i>pāzēr gādôl</i> ⁵ דָּבָר		
17 °	<i>t'lisā g'dôlāh</i> ⁴ דָּבָר		
18	<i>l'garmēh</i> ⁶ דָּבָר		

B) Acentos poéticos (en Sal, Job y Prov)

Disyuntivos		conjuntivos	
1 :	<i>sillûq + sôf pāsûq</i> : דָּבָר	13	<i>mûnah</i> דָּבָר
2 ^	<i>'ôleh w'yôred</i> דָּבָר	14 ,	<i>mêr'kā'</i> דָּבָר
3 ^	<i>'atnāh</i> דָּבָר	15 ^	<i>'illûy</i> דָּבָר
4 ^	<i>r'bia' gādôl</i> דָּבָר	16 \	<i>tarhā'</i> דָּבָר
5 ^	<i>r'bia' mugrās</i> ⁸ דָּבָר	17 v	<i>galgal o yérah</i> דָּבָר
6 ⁴	<i>šalšelet g'dôlāh</i> דָּבָר	18 <	<i>m'huppāk o mahpāk</i> דָּבָר
7 ^	<i>šinnôr o zarqā'</i> ¹ דָּבָר	19 \	<i>'azlā'</i> דָּבָר
8 ^	<i>r'bia' qātôn</i> דָּבָר	20 ^	<i>šalšelet q'tannāh</i> דָּבָר
9 \	<i>d'hi o tifhā'</i> ⁴ דָּבָר	21 ^	<i>šinnôrît</i> ¹¹ דָּבָר (דָּבָר)
10 ^	<i>pāzēr</i> דָּבָר		
11	<i>m'huppāk l'garmēh</i> ⁹ דָּבָר		
12	<i>'azlā' l'garmēh</i> ¹⁰ דָּבָר		

⁵ Se llama también *qarnê fārāh* «cuernos de vaca».

⁶ Es decir, *mûnah* (A 19) seguido de *pāsēq* que anula el valor conjuntivo de aquel.

⁷ Se llama *qadmā'* si va con *gereš* (A 13).

⁸ Es decir, *r'bia'* (A 8) + *gereš* (A 13).

⁹ Es decir, *m'huppāk* (B 19) + *pāsēq*, que anula el valor conjuntivo del *m'huppāk*.

¹⁰ Es decir, *'azlā'* (B 18) + *pāsēq* «separador».

¹¹ Sólo en sílaba abierta, ante *mêr'kā'* (B 14) y *m'huppāk* (B 19).

¹ Acento **postpositivo**: se coloca *al final* de la palabra y *no marca* la sílaba tónica.

² La línea vertical (*pāsēq* «separador») lo distingue del *šalšelet* conjuntivo (B 20).

³ Acento postpositivo, que se repite sobre la penúltima si es tónica, como en מְלִדָּה.

⁴ Acento **prepositivo**: se coloca *al principio* de la palabra y *no marca* la sílaba tónica.

CRESTOMATÍA

(Biblia Hebraica Stuttgartensia)

1.— De la historia del Edén

(Gn 2 4b - 3 24)

ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים: 5 וכל שית השדה
טרם יהנה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה
אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה: 6 ואד יעלה מן
הארץ והשקה את כל פני האדמה: 7 ויִצְרַח יהוה אלהים את
האדם עפר מן האדמה ויִפַח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש
חיה: 8 וישע יהוה אלהים בן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר
יצר: 9 ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב
למאכל ועץ החיים בתוך הן ועץ הדעת טוב ורע: 10 ונהר יצא
מעדן להשקות את הגן ומשם יפֹרד והנה לארבעה ראשים: 11 שם
האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזקב:
12 ונתב הארץ שהוא טוב שם הבדלח ואבן השהם: 13 ושם הנהר
השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש: 14 ושם הנהר השלישי
תִדְקֵל הוא החלף קדמת אשור ונהר הרביעי הוא פרתי:
15 ויִקַח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה:
16 ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל:
17 ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלה ממנו מות
תמות: 18 ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה
לו עזר כנגדו: 19 ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל תנית השדה
ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל
אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו: 20 ויקרא האדם שמות

לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל תנית השדה ואלהם לא מצא
עזר כנגדו: 21 ויִפֹל יהוה אלהים ותרדמה על האדם וישן ויקח
אחת מצלעותיו ויסגר בשר תחתונה: 22 ויבן יהוה אלהים את הצלע
אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם: 23 ויאמר האדם
זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי
לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת:
24 על-כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר
אחד: 25 ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו:
3 ויהנחש הנה ערום מכל תנית השדה אשר עשה יהוה אלהים
ויאמר אל האשה אף כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן:
2 ותאמר האשה אל הנחש מפריי עץ הגן נאכל: 3 ומפרי העץ
אשר בתוך הן אמר אלהים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן
תמתו: 4 ויאמר הנחש אל האשה לא מות תמתו: 5 כי ידע
אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים ידעי
טוב ורע: 6 ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא
לעיניו ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה
עמה ויאכלו: 7 ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירום הם ויתפרו
עלה תאוה ויעשו להם חגורת: 8 וישמעו את קול יהוה אלהים
מתחלף בגן לרוח היום ויתחבא האדם ואשתו מפני יהוה אלהים
בתוך עץ הגן: 9 ויקרא יהוה אלהים אל האדם ויאמר לו איפה:
10 ויאמר את קלף שמעתי בגן ואיבא כי עירם אנכי ואחבא:
11 ויאמר מי הניד לך כי עירם אתה המן העץ אשר צויתך לבלתי
אכל ממנו אכלת: 12 ויאמר האדם האשה אשר נתת עמדי הוא
נתנה לי מן העץ ואכל: 13 ויאמר יהוה אלהים לאשה מה זאת

Cp 2,2 a מִשְׁשֵׁי || 4 a αὐτὴ ἢ βίβλος cf 5,1 || b frt 1 אלהים || c-c מִשְׁשֵׁי || בְּבִרְאֵם אֱלֹהִים || 11 a מִשְׁשֵׁי || שְׁמִים וְאָרֶץ || 12 a Ms מ + מאד || 18 a sic L, mlt Mss Edd תָּה || c-c frt add.

20 a l c nonn Mss שֶׁשֶׁ עוֹף וְלִכְל-עוֹף || וְלִכְל-עוֹף || וְלִכְל-עוֹף || 23 a מִשְׁשֵׁי || 24 a שֶׁ(ט) + oi dvo = שְׁנֵיהֶם cf מ || 25 a L 1 min || Cp 3,1 a 1 הָאָרֶץ || 2 a שֶׁ(ט) ἀπὸ παντός || b S 'jhi' ... klhwn = כְּלֵעַץ || 3 a מ + הוזה || 6 a > שֶׁ || b מִשְׁשֵׁי || 7 a nonn Mss מִשְׁשֵׁי || 10 a S whzjt = וְאָרֶץ.

2.— De la historia de José
(Génesis 37 5-36)

עשית ותאמר האשה הנחש השיאני ואכל: 14 ויאמר יהוה אלהים
אל-הנחש

כי עשית זאת ארור אתה מכל-הבהמה ומכל-חית השדה
על-נחנתך חלד ועפר תאכל כל-ימי חייך:

15 ואיבה ואשית בינה ובין האשה ובין זרעה ובין זרעה
הוא ישופת ראש ואתה תשופנו עקב: 16

אל-האשה אמר

16 הרבה ארבה עצבונך והרנך בעצב תלכי בגים

ואל-אישך תשוקתך והוא ימשל-בך: 17

17 ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מן-העץ אשר
צויתך לאמר לא תאכל ממנו

ארורה האדמה בעבורך

בעצבון תאכלנה כל ימי חייך:

18 וקוץ ודרדר תצמיח לך ואכלת את-עשב השדה:

19 בזעת אפך תאכל לחם

עד שובך אל-האדמה כי ממנה לקחת

כי-עפר אתה ואל-עפר תשוב:

20 ויקרא האדם שם אשתו תנה כי הוא היתה אם כל-חי: 21 ויעש
יהוה אלהים לאדם ולאשתו פתנות עור וילבשם: 22 ויאמר

יהוה אלהים הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה ופן-
ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעלם: 23 וישלחנהו יהוה

אלהים מן-עדרן לעבד את-האדמה אשר לקח משם: 24 ויגרש את-
האדם וישכן מקדם לגן-עדן את-הפריים ואת להט החרב

המתהפכת לשמר את-דרך עץ החיים: 16

5 ויחלם

יוסף חלום ויגדר לאחיו ויוספו עוד שנה אחו: 6 ויאמר אליהם
שמעו-נא החלום הזה אשר חלמתי: 7 והנה אנחנו מאלמים אלמים

בתוך השדה והנה קמה אלמתי וגם-נצבה והנה חסבינה אלמתיכם
ותשתחווין לאלמתי: 8 ויאמרו לו אחיו המלך תמלך עלינו אם-

משול תמשל בנו ויוספו עוד שנה אחו על-חלמתי ועל-דבריו:
9 ויחלם עוד חלום אחר ויספר אחו לאחיו ויאמר הנה חלמתי

חלום עוד והנה השמש והירח ועשר כוכבים משתחווים לי:
10 ויספר אל-אביו ואל-אחיו ויגער-בו אביו ויאמר לו מה החלום

הזה אשר חלמת הבוא נבוא אני ואמך ואחיק להשתחות לך ארצה:
11 ויקנאו-בו אחיו ואביו שמר את-הדבר: 12 וילכו אחיו

לרעות את-צאן אביהם בשכם: 13 ויאמר ישראל אל-יוסף הלא
אחיק רעים בשכם לכה ואשלחך אליהם ויאמר לו הנני: 14 ויאמר

לו לך-נא ראה את-שלום אחיק ואת-שלום הצאן והשבני דבר
וישלחנהו מעמק חברון ויבא שכמה: 15 וימצאהו איש והנה תעה

בשדה וישאלנהו האיש לאמר מה-תבקש: 16 ויאמר את-אחי אנכי
מבקש הנידה-נא לי איפה הם רעים: 17 ויאמר האיש נסעו מזה כי

שמעתי אמרים לכה דמינה וילך יוסף אחר אחיו וימצאם בדתן:
18 ויראו אתו מרחק ובטרום יקרב אליהם ויתנפלו אתו לחמיתו:

19 ויאמרו איש אל-אחיו הנה בעל החלמות הלז בא: 20 ועתה
לכו ונהרגנהו ונשלכנהו באתר הברות ואמרנו תיה רעה אכלתהו

ונראה מה-יהיו חלמתי: 21 וישמע ראובן ויצלהו מידם ויאמר
לא נכנו נפש: 22 ויאמר אלהם ראו-בן אל-השפכודם השליכו

אתו אל-הבור הזה אשר במדבר ויד אל-תשלחו-בו למען הציל

14 a-a || 16 a l c m s s || b frt l c m || c kai tòn ste-
vaγmión sou = והניגף || d-d cf 4,7b-b || 17 a l || b ואל-אישך || c בעצבון || d ויגדל-
21 a cf 17 a || 24 a s + autón = אתו || b s + kai étaxen = וישם.

Cp 37,3 a m u r, l frt ויעש || 4 a l c s pc Mss m s || b λαλεῖν αὐτῷ, l לו? || 5 a-a > s*, prb dl || 9 a s + τῷ πατρὶ αὐτοῦ καί, frt ins ו לאביו || 10 a-a > s*, dl? || 12 a dl? cf punct extr || 17 a l c m s s || 21 a prp יהודה cf 26.

אֶת־יֹסֵף אֶת־יֹסֵף וַיִּשְׁלַח אֶת־כַּתְּנֻתֹו²³ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־בָּא יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו
 וַיִּפְשְׁטוּ אֶת־יֹסֵף אֶת־כַּתְּנֻתֹו²⁴ אֶת־כַּתְּנֻת הַפָּסִים אֲשֶׁר עָלָיו:
 וַיִּקְחֵהוּ וַיִּשְׁלַח אֹתוֹ הַבְּרָה וְהַבּוֹר רֶק אֵין בּוֹ מַיִם:²⁵ וַיִּשְׁבּוּ
 לֶאֱכֹל־לֶחֶם וַיִּשְׂאוּ עֵינֵיהֶם וַיֵּרְאוּ וְהִנֵּה אֶרְצָת יִשְׁמַעֲאֵלִים בְּאֵה
 מִגִּלְעָד וּנְמַלִּיהֶם נְשָׂאִים נִכְאֹת וצָרִי וְלֹט הוֹלְכִים לְהוֹרִיד מִצְרַיִמָּה:
 וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל־אֶחָיו מַה־בְּצַע כִּי נִהְרַג אֶת־אֶחָינוּ וְכָסִינוּ אֶת־
 דָּמּוֹ:²⁶ לָכוּ וּנְמַכְרֵנוּ לַיִּשְׁמַעֲאֵלִים וַיִּדְּנוּ אֶל־תְּהִי־כֹ כִּי־אֶחָינוּ
 בְּשָׂרֵנוּ הוּא וַיִּשְׁמְעוּ אֶחָיו:²⁷ וַיַּעֲבְרוּ אַנְשִׁים מִדְּרִיִּים סְחָרִים וַיִּמְשְׁכוּ
 וַיַּעֲלוּ אֶת־יֹסֵף מִן־הַבּוֹר וַיִּמְכְּרוּ אֶת־יֹסֵף לַיִּשְׁמַעֲאֵלִים בְּעֶשְׂרִים
 כֶּסֶף וַיָּבִיאוּ אֶת־יֹסֵף מִצְרַיִמָּה:²⁸ וַיֵּשֶׁב רָאוּבֵן אֶל־הַבּוֹר וְהִנֵּה
 אֵין־יֹסֵף בַּבּוֹר וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו:²⁹ וַיֵּשֶׁב אֶל־אֶחָיו וַיֹּאמֶר הֲיִלַּד
 אֵינְנוּ וְאֲנִי אָנֹכִי אֲנִי־בָא:³⁰ וַיִּקְחוּ אֶת־כַּתְּנֻת יוֹסֵף וַיִּשְׁחֲטוּ שְׂעִיר עִזִּים
 וַיִּטְבְּלוּ אֶת־הַכַּתְּנֻת בַּדָּם:³¹ וַיִּשְׁלְחוּ אֶת־כַּתְּנֻת הַפָּסִים וַיָּבִיאוּ אֶל־
 אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ זֹאת מִצְאָנוּ הַכְּרִיָּה הַכַּתְּנֻת בְּנֶהָ הוּא אִם־לֹא:
 וַיִּכְרְהָ וַיֹּאמֶר כַּתְּנֻת בְּנִי חַיָּה רָעָה אֶכְלָתָהּוּ טָרַף טָרַף יוֹסֵף:³²
 וַיִּקְרַע יַעֲקֹב שַׁמְלֵתוֹ וַיִּשֶׂם שָׁק בְּמַתְנָיו וַיִּתְאַבֵּל עַל־בְּנוֹ יָמִים
 רַבִּים:³³ וַיִּקְמוּ כָל־בָּנָיו וְכָל־בָּנֹתָיו לְנַחֲמוֹ וַיִּמָּאן לְהַתְנַחֵם וַיֹּאמֶר
 כִּי־אֶרְדּ אֶל־בְּנֵי אָבִי שְׂאֵלָה וַיִּבֶךְ אֹתוֹ אָבִיו:³⁴ וְהַמְדַּנִּים מְכָרוּ
 אֹתוֹ אֶל־מִצְרַיִם לְפֹשִׁיפֹר סְרִיס פְּרַעָה שֶׁר הַטְּבָחִים:

3.— De la historia de José
(Génesis 44 18 - 45 3)

¹⁸ וַיֵּשֶׁב אֶלָּיו יְהוּדָה וַיֹּאמֶר
 כִּי אֲדֹנָי יְדִבֶּר־נָא עִבְדְּךָ דָּבָר בְּאָזְנֵי אֲדֹנָי וְאֶל־יָחִיר אַפְּךָ בְּעִבְדְּךָ
 כִּי כַמוֹךָ כִּפְרָעָה:¹⁹ אֲדֹנָי שְׂאֵל אֶת־עִבְדְּךָ לֵאמֹר הֲיִשְׁלַח אָבִי
 אֶת־אֶחָד: ²⁰ וַיֹּאמֶר אֶל־אֲדֹנָי יֵשׁ־לָנוּ אָב זָקֵן וַיִּלְד זָקִימִים קָטָן וְאֶחָיו
 מֵת וַיִּזְחַר הוּא לְבָדּוֹ לְאָמוֹ וְאָבִיו אֶהְבּוֹ:²¹ וְהֹאמֶר אֶל־עִבְדְּךָ
 הוֹרְדֵהוּ אֵלָי וְאֲשִׁימָה עֵינֵי עָלָיו:²² וַיֹּאמֶר אֶל־אֲדֹנָי לֹא־יוּכַל הַנְּעַר
 לַעֲזֹב אֶת־אָבִיו וְעֹזֵב אֶת־אָבִיו וְמָת:²³ וְהֹאמֶר אֶל־עִבְדְּךָ אִם־לֹא
 יִרְדּ אֶחֱיָכֶם הַקָּטָן אֶתְכֶם לֹא תִסְפּוּן לְרַאוֹת פָּנָי:²⁴ וַיְהִי כִּי עָלִינוּ
 אֶל־עִבְדְּךָ אָבִי וַנְּגַד־לוֹ אֶת דְּבַרִּי אֲדֹנָי:²⁵ וַיֹּאמֶר אָבִינוּ שָׁבוּ שְׂבָרוּ־
 לָנוּ מַעַט־אֶכֶל:²⁶ וַיֹּאמֶר לֹא נוּכַל לְרַדֵּת אִם־יֵשׁ אֶחָינוּ הַקָּטָן אֶתְנוּ
 וַיִּרְדְּנוּ כִּי־לֹא נוּכַל לְרַאוֹת פָּנָי הָאִישׁ וְאֶחָינוּ הַקָּטָן אֵינְנוּ אֶתְנוּ:
²⁷ וַיֹּאמֶר עִבְדְּךָ אָבִי אֲלֵינוּ אַתֶּם יִדְעֵתֶם כִּי שְׁנַיִם יִלְדָה־לִּי אִשְׁתִּי:
²⁸ וַיֵּצֵא הָאֶחָד מֵאֶתִּי וְאֹמֵר אֶךְ טָרַף טָרַף וְלֹא רָאִיתִיו עַד־הַנְּהָה:
²⁹ וְלִקְחֵתֶם נִם־אֶת־זֶה מֵעַם פָּנָי וְקָרְהוּ אֶסּוֹן וְהוֹרְדֵתֶם אֶת־שִׁבְתִּי
 בְּרַעָה שְׂאֵלָה:³⁰ וְעַתָּה כִּבְּאִי אֶל־עִבְדְּךָ אָבִי וְהַנְּעַר אֵינְנוּ אֶתְנוּ
 וְנִפְשׁוּ קִשׁוּרָה בְּנַפְשׁוֹ:³¹ וְהִנֵּה כִּרְאוֹתָיו כִּי־אֵין הַנְּעַר וְמָת וְהוֹרִידוּ
 עִבְדְּךָ אֶת־שִׁבְתִּי עִבְדְּךָ אָבִינוּ בְּיָגוֹן שְׂאֵלָה:³² כִּי עִבְדְּךָ עָרַב אֶת־
 הַנְּעַר מֵעַם אָבִי לֵאמֹר אִם־לֹא אָבִיאֲנוּ אֵלָיךָ וְחִטָּאתִי לְאָבִי כָל־
 הַיָּמִים:³³ וְעַתָּה יִשְׁב־נָא עִבְדְּךָ תַּחַת הַנְּעַר עִבְדִּי לְאֲדֹנָי וְהַנְּעַר יַעַל
 עִם־אֶחָיו:³⁴ כִּי־אֵיךְ אֵעֲלֶה אֶל־אָבִי וְהַנְּעַר אֵינְנוּ אִתִּי פָן אֶרְאֶה
 בְּרַע אֲשֶׁר יִמָּצֵא אֶת־אָבִי: ⁴⁵ וְלֹא־יִכַּל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק
 לְכָל הַנּוֹצְבִים עָלָיו וַיִּקְרָא הוֹצִיאוּ כָל־אִישׁ מִעָלָי וְלֹא־עָמַד אִישׁ
 אֹתוֹ בְּהַתְּרֹדַע יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו:² וַיִּתֵּן אֶת־קִלּוֹ בְּבִכְי וַיִּשְׁמְעוּ מִצְרַיִם

אביו מ 32 || אֶתְנוּ c מ 31 || אביו 2 Mss 24

²³ a-a > 65 || ²⁷ a 6 + τούτοις || ^b 1 c μ 65 D 'וב' || ³² a prp || ³³ a μ 65 ||
 28 cf 28 || ³⁶ a 1 frt וְהַמְדַּנִּים || יוסף היא = ^p + jwsp hj' d' היא + וני

12 ¹ וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֶת־נָתָן אֶל־דָּוִד וַיֵּבֵא אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ
שָׁנָי אֲנָשִׁים הָיוּ בְעִיר אַחַת אֶחָד עָשִׂיר וְאֶחָד רֹאשׁ׃
2 לְעָשִׂיר הָיָה צֹאן וּבִקְרָה הַרְבֵּה מְאֹד׃
3 וּלְרֹשׁ אֵין־כֹּל כִּי אִם־כַּבִּישָׁה אַחַת קִטְנָה אֲשֶׁר קָנָה
וַיַּחְיֶיהָ וַתַּגְדֵּל עִמּוֹ וְעַם־בָּנָיו יַחְדָּו מִפֶּתוֹ תֹאכַל וּמִכֶּסֶׁ׃ תִּשְׁתַּחֲוֶה
וּבְחִיקוֹ תִשְׁכָּב וַתַּחֲיֵ־לוֹ כַּבָּת׃
4 וַיֵּבֵא הַלֵּךְ לְאִישׁ הָעָשִׂיר וַיַּחְמַל לְקַחַת מִצֹּאֲנוֹ וּמִבְּקָרָו
לְעִשׂוֹת לְאֶרְחָח הַבָּא־לוֹ וַיִּקַּח אֶת־כַּבִּישַׁת הָאִישׁ הַרֹאשׁ
וַיַּעֲשֶׂה לְאִישׁ הַבָּא אֵלָיו׃

5 וַיַּחֲרֹ־אֶף דָּוִד בְּאִישׁ מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל־נָתָן חַי־יְהוָה כִּי בֶן־
מִוֶּת הָאִישׁ הָעֹשֶׂה זֹאת׃ 6 וְאֶת־הַכַּבִּישָׁה יִשְׁלַם אַרְבַּעַתַּיִם׃ עֶקֶב
אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה וְעַל אֲשֶׁר לֹא־חָמַל׃ 7 וַיֹּאמֶר נָתָן
אֶל־דָּוִד אַתָּה הָאִישׁ כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲנֹכִי מִשְׁחַתֵּיךָ
לְמַלְכֶיךָ עַל־יִשְׂרָאֵל וְאֲנֹכִי הַצַּלְתִּיךָ מִיַּד שָׂאוּל׃ 8 וְאַתָּנָה לָךְ אֶת־
בַּיִת אֲדֹנֶיךָ וְאֶת־נָשֵׁי אֲדֹנֶיךָ בְּחִיקֶךָ וְאַתָּנָה לָךְ אֶת־בַּיִת יִשְׂרָאֵל
וַיַּהֲרֹדָה וְאִם־מִעַט וְאִסְפָּה לָךְ כְּהִנֵּה וְכִהְנֵה׃ 9 מִדָּוָע בְּזִינָה אֶת־
דְּבָרֶיךָ יְהוָה לַעֲשׂוֹת הַרְעָ בְּעֵינַיִךְ אֶת אֹרְיָה הַחַתָּן הַכִּיָּה בְּחָרֵב
וְאֶת־אִשְׁתּוֹ לְקַחַת לָךְ לְאִשָּׁה וְאִתּוֹ הִרְגַת בְּחָרֵב בְּנֵי עַמּוֹן׃ 10 וְעַתָּה
לֹא־תִסּוּר חָרֵב מִבֵּיתֶךָ עַד־עוֹלָם עֶקֶב כִּי בְזַתְנִי וַתִּקַּח אֶת־אִשְׁתִּי
אֹרְיָה הַחַתָּן לְהִזוֹת לָךְ לְאִשָּׁה׃ 11 כֹּה וְאָמַר יְהוָה הַנְּבִי
מִקִּים עָלֶיךָ רָעָה מִבֵּיתֶךָ וּלְקַחַתִּי אֶת־נָשֶׁיךָ לְעֵינֶיךָ וְנָתַתִּי לְרַעֲיֹדָה
וְשָׁכַב עִם־נָשֶׁיךָ לְעֵינֵי הַשָּׁמַשׁ הַזֹּאת׃ 12 כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ בְּסִתְרִי
וְאֲנִי אַעֲשֶׂה אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה נֶגְדְךָ כָּל־יִשְׂרָאֵל וְנֶגְדְךָ הַשָּׁמַשׁ׃

13 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־נָתָן חַטָּאתִי לַיהוָה ׀ וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל־דָּוִד
גַּם־יְהוָה הָעֹבֵר חַטָּאתֶךָ לְאִי תַמּוֹת׃

Cp 12,1^a pc Mss + הוֹבִיא cf 5S ||

^b 5L^{Mss} + ἀναγγέλιον δή μοι (τήν) κρίσιν ταύτην || 3^a pc Mss citt לבת.
6^a 5L^a ἐπταπλάσιον(a), 5M^{ss} 'rb'jn || 7^a Mss interv || ^b 5 dtmlk, 5 lnhwj mlk' cf
2,4^a.7^b || 9^a > 5L^a || ^b nonn Mss ut Q cf 5V; 2 Mss בעיני אדני cf 5C^{Mss} || 11^a
"MSS" (de David) לרעה cf 5V || ^b pc Mss cit 5V || 12^a pc Mss cit 5V ||

37 ¹ הִיְתָה עָלַי יַד־יְהוָה וַיּוֹצֵאֲנִי בְרוּחַ יְהוָה וַיְנִיחֵנִי בְּתוֹךְ
הַבְּקָעָה וְהָיָא מְלֹאָה עֲצָמוֹת׃ 2 וְהֵעֵבִירֵנִי עֲלֵיהֶם סָבִיב וּסָבִיב
וְהָיָה רַבּוֹת מְאֹד עַל־פְּנֵי הַבְּקָעָה וְהָנְהָ יְבִשׁוֹת מְאֹד׃ 3 וַיֹּאמֶר אֵלָי
בֶּן־אָדָם הַתְּחַיֵּינָה הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וְאָמַר אֲדֹנָי יְהוָה אַתָּה יַדְעָתָ׃
4 וַיֹּאמֶר אֵלָי הִנְבֵּא עַל־הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם הָעֲצָמוֹת
הַיְבִשׁוֹת שְׁמַעוּ דְבַר־יְהוָה׃ 5 כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה לְעֲצָמוֹת
הָאֵלֶּה הִנֵּה אֲנִי מְבִיא בְכֶם רוּחַ וְחַיִּיתֶם׃ 6 וְנָתַתִּי עֲלֵיכֶם גְּדִים
וְהַעֲלֵתִי עֲלֵיכֶם בָּשָׂר וְקָרַמְתִּי עֲלֵיכֶם עוֹר וְנָתַתִּי בְכֶם רוּחַ וְחַיִּיתֶם
וַיַּדְעֻתֶם כִּי־אֲנִי יְהוָה׃ 7 וַנִּבְּאתִי כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי וַיְהִי־קוֹלִי כֹה־נִבְּאִי
וְהָנְהָ־לְעַשׂ וַתִּקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֶצֶם אֶל־עֶצְמוֹ׃ 8 וְרֹאִיתִי וְהִנֵּה־
עֲלֵיהֶם גְּדִים וּבָשָׂר עָלָה וַיִּקְרְמוּ עֲלֵיהֶם עוֹר מִלְמַעְלָה וְרוּחַ אֵין
בָּהֶם׃ 9 וַיֹּאמֶר אֵלָי הִנְבֵּא אֶל־הַרוּחַ הַנְּבֵא בֶּן־אָדָם וְאָמַרְתָּ אֶל־
הַרוּחַ כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי הַרוּחֹתִי וּפְתִי
בְּהַרוּגִים הָאֵלֶּה וַיְחִיּוּ׃ 10 וְהִנְבְּאתִי כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי וַתָּבוֹא בָהֶם הַרוּחַ
וַיְחִיּוּ וַיַּעֲמְדוּ עַל־רַגְלֵיהֶם חֵיל גְּדוֹל מְאֹד־מְאֹד׃ 11 וַיֹּאמֶר
אֵלָי בֶּן־אָדָם הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה כָּל־בַּיִת יִשְׂרָאֵל הִנֵּה אֲמַרְיִם
יְבָשׁוּ עֲצָמוֹתֵינוּ וְאֶבְרָהִי תִקְוָתֵנוּ וְנִגְזַרְנוּ לָנוּ׃ 12 לָכֵן הִנְבֵּא וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה הִנֵּה אֲנִי פֹתַח אֶת־קַבְרוֹתֵיכֶם וְהַעֲלִיתִי
אֶתְכֶם מִקַּבְרוֹתֵיכֶם עַמְּי וְהִבְּאתִי אֶתְכֶם אֶל־אַדְמַת יִשְׂרָאֵל׃
13 וַיַּדְעֻתֶם כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּפִתְחִי אֶת־קַבְרוֹתֵיכֶם וּבְהַעֲלוֹתִי אֶתְכֶם
מִקַּבְרוֹתֵיכֶם עַמְּי׃ 14 וְנָתַתִּי רוּחַ בְּכֶם וְחַיִּיתֶם וְהִנְחַתִּי אֶתְכֶם עַל־
אַדְמַתְכֶם וַיַּדְעֻתֶם כִּי־אֲנִי יְהוָה דְּבַרְתִּי וְעָשִׂיתִי נְאֻם־יְהוָה׃

36^a 2 Mss 5SV || 37^a > Ms 5*, add || Cp 37,1^a 5(S) kai ēphēveto || ^b 5-967
(C) + ἀνθρωπίνων || 3^a > 5*, add || 4^a pc Mss 5OL^a + בְּדָאָדָם cf 17,12^a || 5^a >
Ms 5*, add || ^b 5 ζωής, 1 M || 6^a 5 + μου, 1 M || 7^a pc Mss 5SV צַוִּיתִי cf 10 ||
^b > Ms 5*, frt dl || ^c frt l c mlt Mss 5C^fM^s בְּהָ || ^d 5 kai προσήγαγε, frt l c Seb
וַיִּקְרְבוּ || ^e > 2 Mss, frt l c 2 Mss 5 הָעַ׃ || 8^a prb l וַיִּקְרְמוּ cf 5SV || 9^a > 5*,
add || ^b > 5* || ^c mlt Mss וַיְחִיּוּ || 10^a pc Mss וְהִנְחַתִּי prp וְנָבִ׃ || 11^a pc Mss
'וְהָ 5* kai avroί, 5 k' nwn, 5 ipsi; prb l וְהָנְחָה || ^b l c mlt Mss 5C אֶבְרָהִי || ^c prp
גַּמְר וְנָלַנְּ. 12^a > Ms 5* || ^b > 5*, add || ^c > 5*5, add || 13^a > 5 ||

6.— Bendición y maldición
(Salmo 1)

1 אֲשֶׁר־יֵאָמֵר אֲשֶׁר לֹא הִלְךְ בְּעֲצַת רְשָׁעִים
 וּבְדַרְךַּ חַטָּאִים לֹא עָמַד וּבְמִוֶשֶׁב לְצִדִּים לֹא יָשָׁב:
 2 כִּי אִם בְּתוֹרַת יְהוָה חִפְּצוֹ וּבְתוֹרַתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם וּלְיַלְהָא:
 3 וְהָיָה כַּעֲצֵן שְׂתוּל עַל־פְּלִי מַיִם
 אֲשֶׁר פָּרְיוֹ יִיָּתֵן בְּעָתוֹ וְעֵלְהוּ לֹא־יִבּוֹל
 וְכָל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ:
 4 לֹא־כֵן הֲרַשְׁעִים
 כִּי אִם־כְּפֹמֶץ אֲשֶׁר־תִּדְפְּנוּ רַחֲמֵי:
 5 עַל־כֵּן לֹא־יִקְמוּ רְשָׁעִים בַּמִּשְׁפָּט וְחַטָּאִים בַּעֲרֹת צְדִיקִים:
 6 כִּי־יִזְרַע יִהְיֶה בְרֶךְ צְדִיקִים וּבְרֶךְ רְשָׁעִים תֵּאָבֵד:

Ps 1^a numerus > L || 1,1^{a-b} S invers || 3^a > C || b-b gl, cf Jos 1,8 || 4^a ins כן לא כן || 5^a C + από προσώπου τῆς γῆς || 5^a C εν βουλή cf 1 ||

7.— ¿Qué es el hombre?
(Salmo 8)

1 8 לְמַנְצַח עַל־הַגּוֹיִתִּים מִזְמוֹר לְדָוִד:
 2 יְהוָה אֲדֹנָיִנוּ מַה־אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל־הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר תִּגְדָּה אֶל־הַשָּׁמַיִם:
 3 מִפִּי עוֹלָלִים וּנְיָקִים יִסְרֹתָ עוֹז
 לְמַעַן צוֹרְרֶיךָ לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמְתַנְקֶם:

pc Mss בצ', S suff 1 sg || b pc Mss C אלהים || Ps 8,1^a C σ' Hier pl, it 81,1^a 84,1^a
 2^{a-a} crp; C ὅτι ἐπίρρη, S (C) djhbt qui dedisti, σ' (Hier) ὅς ἐταčas; l נתתה א', prp נתן א' vel נתנה א' || 3^a S ἰσβῶηtk gloriam tuam || b Hier suff 1 sg.

4 כִּי־אֲרֹאֶה שְׁמִיךָ מַעֲשֵׂי אֲצַבְעֹתֶיךָ יַרְחֹ וְכוֹכָבִים אֲשֶׁר
 5 מַה־אֲנוֹשׁ כִּי־תוֹפְרוּנוּ וּבִן־אָדָם כִּי תַפְקְדֵנוּ: [כּוֹנְנָתָה:
 6 וְתַחֲסֹרְהוּ מַעַט מֵאֱלֹהִים וְכָבוֹד וְהָדָר תַּעֲטֹרְהוּ:
 7 תִּמְשִׁלְהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ כֹּל־שִׁתָּה תַחַת־רַגְלָיו:
 8 צַנְדָּה וְאֵלֶפִים כֻּלָּם וְגַם בַּהֲמוֹת שָׂדֵי:
 9 צַפּוֹר שָׁמַיִם וְדָגַי הַיָּם עֹבֵר אַרְחוֹת יַמִּים:
 10 יְהוָה אֲדֹנָיִנוּ מַה־אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל־הָאָרֶץ:

4^a S 3 pl || b C om suff || c C mlt Mss S מעשה || 6^a C S Hier om cop || 7^a 1' ת' cf C S || b C mlt Mss S ש- || c cf 2,2^b || 8^a nonn Mss צאנה ||

8.— El buen Pastor
(Salmos 23)

1 23 מִזְמוֹר לְדָוִד
 יְהוָה רֹעִי לֹא אֶחְסָר: 2 בְּנֵאוֹת דֶּשֶׁא יֵרֵב־צִנִּי
 עַל־מֵי מְנַחֹת יִנְהַלְנִי: 3 נַפְשִׁי יִשׁוּבֵב
 וְנַחְנִי בְּמַעֲגַל־צֹדֵק לְמַעַן שְׂמוֹ:
 4 גַּם כִּי־אֵלֶךְ בְּגֵיא צַלְמוֹת לֹא־אִירָא רָע
 כִּי־אֲתָה עִמָּדִי שְׁבֹטְךָ וּמִשְׁעֲנֵתְךָ תִּמְדָּה נַחְמֵנִי:
 5 תַּעֲרֹךְ לְפָנַי וְשִׁלְחֹן נִגְד צַרְרֵי
 דִּשְׁנָתְךָ בְּשֶׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסֵי רַחֲמֶיךָ:
 6 אֵדָךְ וְטוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל־יְמֵי חַיִּי
 וְשִׁבְתִּי בְּבֵית יְהוָה לְאָרְךָ יָמִים:

Ps 23,2^a huc tr :
 4^a prp יגדני || 5^a prp שלח (1 dtg) || b C* και το ποτήριόν σου = וקוסך || 6^{a-a}
 C cj c 5 || b C S + suff 2 sg || c C (σ') και το κατοικεῖν με = ושי cf 27,4, S d'mr =
 וישש ||

9.— **Levanto mis ojos**
(Salmo 121)

121 שִׁיר לְמַעְלוֹת¹

- אֲשָׁא עֵינַי אֶל־הַהָרִים מֵאֵין יבֹא עֲזָרָי:²
 עֲזָרִי מֵעַם יְהוָה עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:³
 אֶל־יָתֵן לְמוֹטֵי רַגְלֵי אֶל־יָנוּם שְׁמֵרָה:⁴
 הַנֶּהָלֵא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:⁵
 יְהוָה שְׁמֵרָה יְהוָה צִלְּךָ עַל־יַד יְמִינֶךָ:⁶
 יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא־יִכָּפֶה וְיָרַח בַּלַּיְלָה:⁷
 יְהוָה יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל־רָע יִשְׁמֹר אֶת־נַפְשֶׁךָ:⁸
 יְהוָה יִשְׁמְרֵב־צִאתֶךָ וּבּוֹאֶךָ מִעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

Ps 121, 1^a Q nonn Mss 'המ' ut 122, 1 etc || ^b S m'dm = 'ע' || 3^a 1 למוס cf 66, 9 ||
^b mlt Mss רגליך || ^c Q mlt Mss וס Hier ואל || 5^a Q pr בלילה || ^b וס Hier
 ut 7 ישמרך || ^c > Q || 8^a > Q, prb dl || ^b עך— ut 7 ||

10.— **Junto a los ríos de Babel**
(Salmo 137)

- 137 עַל־נְהַרֹת בָּבֶל שָׁם יִשְׁבְּנוּ גַם־בְּכִינוּ בְּזָכְרֵנוּ אֶת־צִיּוֹן:²
 עַל־עַרְבִים בְּתוֹכָהּ תִּלְיֵנוּ כַּנְּרוֹתֵינוּ:³
 כִּי שָׁם שְׁאֲלוּנוּ שׁוֹבֵי־נוּ דְבַר־יְשִׁיר וְתוֹלְדֵינוּ שְׁמַחָה
 שִׁירוֹ לָנוּ מִשִּׁירֵי צִיּוֹן:⁴
 אֵיךְ נִשְׁרֵר אֶת־שִׁיר־יְהוָה עַל אֲדָמַת נָכָר:⁵
 אִם־אֲשַׁכְּחֶךָ יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמֵי:⁶
 תִּדְבַק־לְשׁוֹנִי לְחִפִּי אִם־לֹא אֲזַכְּרֶכִי
 אִם־לֹא אֲעֲלֶה אֶת־יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֹחָתִי:⁷
 זָכַר יְהוָה לְבָנֵי אֲדוּם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלַם
 הַנְּאֻמִּים עָרוּ עָרוּ עַד הַיּוֹד בָּהּ: [שְׁנַמְלֹת לָנוּ:⁸
 בַּת־בָּבֶל הַשְׂרוֹדָה אֲשֶׁר־יִשְׁלַח־לְךָ אֶת־גְּמוּלָהּ:⁹
 אֲשֶׁר־יִשְׁאֲחֶז וְנִפֶּץ אֶת־עֲלֵלֶיךָ אֶל־הַסַּלַע:

VOCABULARIOS

א		אָוֹן	falta, maldad
אב	padre, antepasado (6*)	אוֹצֵר	erario, tesoro
אבר	erró, pereció; <i>ipf</i> תִּאֲבֹד; <i>Pi</i> אֲבָר e <i>Hi</i> תִּאֲבִיר	אוֹר	lucir, brillar; <i>Hi</i> תִּאֲרִיר
אבה	consintió, quiso	אוֹר	luz, astro, claridad
אבוס	pesebre	אוֹר	horno, Ur
אביון	pobre, necesitado	אוֹרֵיהָ	Urías
אבל	arideció, entristecióse; <i>Hit narr</i> וַיִּתְאַבֵּל e hizo luto, lloró	אוֹת	signo; <i>pl</i> אוֹתוֹת
אבל	triste	אָז	entonces
אבל	prado	אָזֶן	oreja; <i>du</i> אָזְנִים
אבן	piedra; <i>c</i> אֶבֶן; <i>pl</i> אֲבָנִים	אָזֶן	<i>Pi</i> אָזֶן oyó, hizo oír (= relató), <i>Hi</i> תִּשְׁמָעוּן escuchó, obedeció
אברהם	Abrahán	אָח	hermano, familiar (6*)
אבשלום	Absalón	אֲחָאֵב	Ajab
אדון	señor; <i>suf</i> אֲדֹנָי; <i>pl</i> אֲדֹנָיִם, <i>suf</i> אֲדֹנָיִךְ pueden tener valor sing.	אָחֵד	uno; <i>c</i> אֲחֵד; <i>f</i> אַחַת (9*)
אדני	Señor	אָחוֹת	hermana (6*)
אדיר	grande, noble	אָחוֹז	cogió, se apoderó, retuvo; <i>ipf</i> יֵאָחוֹז
אד	fuente (?)	אָחוֹז	Acaz
אדום	Edón, idumeos	אָחוֹזָה	posesión, propiedad
אדם	hombre, Adán	אָחֵר	tras, detrás, después; <i>pl</i> אַחֵרִי (49)
אדמה	<i>c</i> אֲדָמָה tierra, campo	אָחֵר	posterior, otro, extraño
אהב	amó; <i>suf</i> אֶהְבֹּ	אָחֵרוֹן	posterior, último
אהל	tienda; <i>suf</i> אֶהְלִי, <i>pl.</i> אֶהְלִים <i>c</i> אֶהְלִי	אָחֵרִית	fin, resultado, posteridad, futuro
אהרן	Aarón	אָחַת	cf. אָחֵד
או	o, o bien	אֵי	¿dónde? <i>suf</i> אֵיכָּה ¿dónde (estás) tú?
אוי	¡ah!, ¡ay!	אֵיב	atacó
אוי	quisó	אֵיבֵיב	enemigo
		אֵיבֵיבָה	enemistad

איך	¿cómo?
איל	carnero; <i>pl</i> אֵילִים príncipes, caudillos
אין	nada; <i>c</i> אֵין; no hay, no había, ¿dónde?; <i>suf</i> אֵינְנוּ no está él
איפה	¿dónde?
איש	hombre, varón, marido (6*)
אך	solamente
אכל	comió, degustó (18*); <i>f</i> אֲכַלְתָּהּ; <i>ipf</i> יֵאָכַל, <i>suf</i> תִּאֲכַלְנָה comerás (de) ella <i>narr</i> וַתֹּאכַל; <i>inf</i> אֲכַלְךָ
אכל	comida, alimento(s); <i>suf</i> אֲכָלוּ
אל	no (en oración deprecativa —58)
אל	a, hacia (49)
אל	Dios, dios; estos/as
אלהים	Dios, dioses, ángeles
אלוה	Dios, dios, ser divino
אליהו	Elías
אלם	<i>Ni</i> נִאֲלַם enmudeció (tuvo atada la lengua); <i>Pi</i> מֵאֲלַם el que la atavilla; <i>pl</i> אֲלָמִים
אלמה	viuda
אלמנה	buey, tribu, mil; <i>pl.</i> אֲלָפִים; <i>du.</i> אֲלָפַיִם dos mil
אלך	madre; <i>suf</i> אֲמָךְ, אִמּוֹ

אם	si, אִם-לֹא si no, o no
אמה	esclava (7*)
אמה	codo
אמונה	estabilidad, certeza, fidelidad, ver(aci)dad
אמוץ	Amós
אמן	<i>Ni</i> נִאֲמָן fue sostenido firmemente, permanece firme; <i>Hi</i> תִּאֲמִין creyó dijo; <i>narr</i> וַיֹּאמֶר; <i>inf</i> c אֲמַר <i>ptc</i> אֲמַרְתָּ, <i>pl</i> אֲמַרְתֶּם
אמר	palabra, dicho, cosa; <i>suf</i> אֲמַרְוּ; <i>pl</i> אֲמַרְתֶּם
אמת	estabilidad, certeza, fidelidad, ver(aci)dad
אנה	(a)dónde, cuándo
אנוש	el hombre, los hombres
אנחנו	nosotros, ~as (2*)
אני	yo (2*)
אנכי	yo (2*)
אסון	daño, desgracia
אסף	apiló, reunió
אסר	ató, unió; <i>ipf</i> יֵאָסֵר; <i>Ni</i> יֵאָסֵר está cautivo
אך	¡Así (que)..! (Gen 3,1); partícula retórica y poética
אף	nariz, ira, rostro; <i>c</i> אֶף <i>du</i> אֶפְיִם, <i>suf</i> אֶפְיוֹ
אפה	coció (82)
אפוד	efod (vestido)
אפס	límite, fin, nada

אפק *Hit inf* התאפק contenerse, dominarse
אצבע dedo; *pl* אצבעות; *suf* אצבעתיך
אצל junto a, cerca de
ארבע cuatro; *f* ארבעה (9*)
ארבעים cuarenta (9*)
ארבעתים cuádruplo
ארון arca
ארור cf. ארר
ארז cedro
ארח caminó; *ptc* ארח
ארח camino, conducta; *pl* ארחות
ארתה caravana; *c* ארתת
ארי león
ארך longitud
ארץ tierra (24); *hacia* ארצה; *pl* ארצות; *suf* ארצי; *pl* ארצות, *c* ארצות
ארה maldijo; *ptc pas* ארור, *f* ארוכה
אש fuego; *c* אש; *suf* אשו
אשה mujer, esposa; *suf* אשתו
pl נשים, *c* נשי (6*)
אשר felicidad; *pl* אשרים, *c* אשרי
joh felicidad de... (= bienaventurado/a)!
אשר «(lo) que, quien/~es»
(*rel*), pues
אשור Asiria
את *f* tú (2*)
את, את a (*partícula de ac*, 49);

(respecto) a
את con (49)
אתה *m* tú (2*)
אתם vosotros, *f* אתן, אתנה (2*)

ב

ב pref en, con, por (26. 49). Cf. בי
בבל Babel, Babilonia
בגד vestido; *pl* בגדיו
בדלח ámbar
בהל *Ni* נבהלו estaban espantados
בהמה ganado mayor, bestia(s)
בוא entrar, llegar; *pf* בא; *ipf* 1 *pl* נבוא; *inf* (+כ y *suf*) באי; *ipv* באי; *Hi* הביא, hizo (o mandó /dejó) entrar, introdujo, trajo, llevó; *ipf* 1 אביא; *narr* ויבא, *suf* ויבאה; *ptc* מביא (99)
בור pozo, cisterna; *pl* ברות
בוש avergonzarse (22*); *Hit-pô* יתבששו se avergonzaban
בזה despreció; *suf* בזתני
בחר eligió
בטח confió
בטן interior, vientre, seno

בי te ruego (al dirigirse a un superior)
בין entender; *pf* בן entendió, percibió; *Hitpô* התבונן entendió, miró atentamente (23*)
בין entre; *suf* בינה
בית casa (7*)
בית לחם Belén
בכה lloró; *narr* ויבך
בכור primogénito
בכי llanto
בלע devoró
בלתי no (ser); לבלתי que no
במה lugar alto, templo
בן hijo (7*)
בנה edificó, construyó; *narr* בנו; *ipv pl* ויבן
בנין edificio, construcción
בעל señor, marido, Baal
בער ardió, quemó(se)
בצע utilidad, ganancia
בקע cortó, penetró, rompió
בקעה llanura, valle
בקר ganado mayor; *c* בקר
בקר (por la) mañana
בקש *Pi* בקש buscó, pidió
ברא creó; *ipf* יברא
ברד granizo
ברזל hierro
ברח huyó; *ipf* יברח
ברית pacto; *c* ברית
ברך *Ptc* ברוך bendito; *Pi*

יברך bendijo; *ipf* יברך bendición
ברכה bendición
בשר *Pi* בשר anunció ventura, *ptc* מבשר
בשר carne, cuerpo; *c* בשר
בת hija (7*)

ג

גאון gloria, soberbia
גאל redimió, tuteló
גבול límite(s), territorio
גבור fuerte, poderoso, héroe
גבורה fuerza, potencia
גבעה altura, collado
גבעון Gabaón
גבר varón (adulto, fuerte)
גדל fue grande, creció; *narr* ונתגדל; *Pi inf* גדל engrandecer
גדול grande
גדליה Godolías
גוי gente, nación
גוע agonizó
גור peregrinar, morar en país extranjero; *pf* גר; *ipf* יגור
גורל suerte
גזר cortó, dividió; *Ni* נגזרנו estamos perdidos (Ez 37 11 + לנו enfático)
גחון vientre; *suf* גחנה
גיא valle; *c* גיא

גיד	nervio, tendón; <i>pl</i> גידים
גיוחון	Guijón
גלה	reveló, aparecióse (28*)
גלית	Goliat
גלאעד	Galaad
גם	juntamente, también; גם כן aunque
גמול	paga, trato (bueno o malo)
גמל	dió, pagó
גמל	camello; <i>pl. suf</i> גמלי
גן	huerto, jardín, paraíso
גער	increpó; <i>narr</i> גינער (ב+)
גר	peregrino, forastero
גרש	expulsó; <i>Pi ipf</i> יגרש
גת	Gat (ciudad filistea)
גתית	melodía o lira

ד

דבורה	Débora
דבק	está/estuvo unido, pegado, adherido (a, ב), siguió; <i>ipf</i> ידבק
דבר	<i>Pi</i> דיבר habló, ordenó
דבר	palabra, cosa (5*)
דג	pez; <i>pl</i> דגים, <i>c</i> דגי
דוד	David
דור	generación
דין	juzgó, gobernó
דלילה	Dalila
דלת	puerta; <i>suf</i> דלתו

דם	sangre; <i>c</i> דם; <i>suf</i> דמי
דמים	דמים; <i>pl</i> דמים
דעת	(<i>inf Q</i> de ידע) ciencia
דבר	abrojo(s)
דרך	camino; <i>suf</i> דרכי; <i>pl</i> דרכים, <i>c</i> דרכי
דרש	buscó, preguntó
דשא	hierba tierna
דשן	rezuma grasa, vida; <i>Pi</i> דשנתה ungió
דתי	Dotá(i)n; <i>loc</i> דתינה
דתי	Dotá(i)n

ה

() ה, ה, ה, ה, ה	el, la(s), los (24)
ה, ה, ה	¿acaso? (24)
הבל	aura, vanidad; <i>c</i> הבל
הנה	meditó, musitó
הדר	hermosura, grandeza
הוד	majestad, gloria
הוא	él (2*)
היא	ella (2*)
היה	fue, sucedió, convirtióse (en, ל); <i>pf</i> 3ª <i>f</i> היתה; <i>pl</i> יהיו; <i>ipf</i> יהיה; <i>yus</i> ויהי; <i>narr</i> ויהי; <i>inf c</i> יהיה; <i>pl</i> (X) ל (X) tenía;
היכל	palacio, templo; <i>c</i> היכל
הלזה	aquí
הלך	(se) fue, caminó, vino; <i>ipf</i> הלך, הלך; <i>coh</i> הלכה;

הלך	<i>narr</i> הלך; <i>ipf</i> הלך; <i>pl</i> הלכו; <i>Hit ptc</i> מההלך (89)
הלך	viajero
הלל	<i>Pi</i> הלל alabó; <i>infs</i> הללו
הם	ellos; <i>f</i> הנה (2*)
הן	he aquí, ¡mira!
הנה	he aquí, ¡mira! (49)
הנה	ahora, aquí
הנה	ellas (cf. הם)
הנה	he aquí; <i>suf</i> הנני heme aquí (49)
הפך	volvió(se); <i>Hit ptc f</i> מהתפכת que se revolvió
הר	monte (24); <i>c</i> הר, <i>pl</i> הרים
הרבה	(en) gran número, copioso
הרג	mató; <i>coh</i> suf גהרגהו; <i>ptc p</i> הרוג occiso
הרה	concibió
הריון*	cf. הריון
הריון	embarazo; <i>suf</i> הריונה

ו

ו (ו ו ו ו ו ו) *pref* y, pero (26)

ז

זאת	(זה) esta, esto (30)
זבח	degolló, sacrificó; <i>ipf</i> זבח

זבח	sacrificio, víctima
זה	este (30); aquí (22)
זו	este/o(s), esta(s)
זהב	oro
זית	olivo, aceituna (41)
זכר	recordó; <i>ipf</i> זכר; <i>suf</i> 2ª <i>f</i> אזכרתי; <i>inf c</i> זכר; <i>suf</i> זכרנו (81)
זנה	adulteró, fornicó
זעה	sudor; <i>c</i> זעה
זעק	clamó, pidió auxilio
זקן	fue/es anciano, envejeció
זקן	anciano (5*); <i>f</i> זקנה
זקנים	vejez
זרע	sembró
זרע	semilla, prole; <i>suf</i> זרעה

ח

חבא	<i>Ni</i> נחבא se escondió; <i>narr</i> החבא; <i>Hit</i> החבא se escondió
חברון	Hebrón
חג	fiesta; <i>c</i> חג (24s)
חג(ו)רה	cinturón, taparrabos; <i>pl</i> חגרות
חרל	dejó, separóse
חדקל	Tigris
חדש	fue/es nuevo; <i>Pi</i> חדש renovó
חדש	novilunio, mes
חנה	Eva

חַוִּילָה	Javilá
חול	retorcerse, temblar, sufrir
חומָה	muralla
חוץ	calle, plaza; fuera (de)
חָזָה	vió, miró
חֹזֶה	vidente (5*)
חֲזוֹן	visión; <i>c</i> חֲזוֹן
חֲזָק	es/está fuerte, apretó (12*); <i>pf suf</i> חֲזָקְתָּנִי me forzaste
חָטָא	erró, cayó, pecó
חַטָּא	delito, pecado; <i>pl</i> חַטָּאִים
חָטָא	pecador; <i>pl</i> חַטָּאִים
חַטָּאת	pecado; <i>c</i> חַטָּאת
חַי	vivo, viviente; <i>pl</i> חַיִּים; <i>f</i> חַיָּה (cf. infra)
חַיָּה, חַי	(sobre)vivió; <i>y</i> חַי y vivirá (y viva); <i>ipf f pl</i> חַיָּה; <i>Hi narr suf</i> חַיָּה y la había criado
חַיָּה	animal(es), fiera(s); <i>c</i> חַיָּה, <i>pl</i> חַיּוֹת
חַיִּים	vida; <i>c</i> חַיִּי; <i>suf</i> חַיִּי, חַיָּה (cf. חַי)
חַיִל	fuerza, ejército; <i>c</i> חַיִל
חַיִק	seno; <i>suf</i> חַיִקוֹ
חַךְ	paladar; <i>suf</i> חַכְּי
חָכָם	sabio
חֲכָמָה	sabiduría
חֲלָה	está/uvo enfermo, afligido, enfermó, fatigóse
חֲלֵם	soñó; <i>narr</i> חֲלֵם

חֲלוֹם	sueño; <i>pl</i> חֲלֵמוֹת
חֲלִי	enfermedad, desgracia
חֲלָל ¹	<i>Ni</i> נִחַל fue profanado; <i>Pi</i> הִלֵּל profanó
חֲלָל ²	<i>Hi</i> הִחַל comenzó
חֲלַק	dividió
חֲמַד	deseó; <i>Ni ptc</i> נִחְמַד apetecible, hermoso
חֲמָה	ira; <i>c</i> חֲמַת
חֲמֹר	asno
חֲמִישִׁי	quinto; <i>f</i> חֲמִישִׁית (46)
חֲמַל	apiadóse, perdonó
חֲמֵשׁ	cinco; <i>f</i> חֲמֵשָׁה (9*)
חֲמִשִּׁים	cincuenta (9*)
חֲנָה	acampó, habitó, se posó
חֲנַן	se compadeció
חֲסָד	amor, piedad; <i>suf</i> חֲסָדִי; <i>pl</i> חֲסָדִים, <i>c</i> חֲסָדִי
חָסַר	faltó (algo), careció (de algo); <i>ipf</i> אֶחָסַר; <i>Pi ipf</i> חָסַרְתָּהוּ lo haces carecer (= lo ~ inferior)
חֲפִץ	amó, deseó
חֲפִץ	amor, interés; <i>suf</i> חֲפִצּוֹ
חֲצִי	mitad; <i>c</i> חֲצִי
חֲצָר	villa, atrio; <i>c</i> חֲצָר
חֲק	estatuto, mandato; <i>c</i> חֲק, <i>pl</i> חֲקִים
חֲקָה	estatuto, mandato
חֲרָב	espada; <i>suf</i> חֲרָבִי
חֲרָה	hirvió (la ira), irritóse; <i>yus</i> יִחַר; <i>narr</i> נִיחַר
חָרַם	<i>Hi</i> חָרַם dedicó a

חֲרָן	Dios, anatematizó
חֲרָשׁ	Jarán
חֲרָשׁ	gravó, aró; fue sordo, mudo
חֲשַׁב	creyó, imputó, maquinó
חֲשֵׁךְ	oscuridad; <i>suf</i> חֲשֵׁכִי
חֲתִי	hitita
חֲתַת	rompióse, sintió pavor

ט

טָבַח	guardia; <i>pl</i> טָבָחִים
טָבַל	tiñó; <i>narr</i> נִיטְבָלוּ
טָהַר	fue/es limpio, puro; <i>Pi</i> טָהַר purificó, limpió
טוֹב	ser bueno, grato
טוֹב	bueno, grato, benigno; bien (<i>sust y adv</i>)
טָמֵא	fue/es inmundo; <i>Pi</i> טָמֵא contaminó, declaró impuro
טָמֵא	impuro, inmundo
טָרַם	cuando aún no, antes de que; <i>בְּטָרַם</i> antes de que devoró, desgarró; <i>inf ab</i> טָרַף; <i>Q pas</i> טָרַף

י

יָבַשׁ	arideció; <i>Hi</i> הוֹבֵישׁ secó (re)seco; <i>f</i> יָבֵשׁ
יָבַשׁ	tristeza, pena

יָד	mano; <i>c</i> יָד; <i>suf</i> יָדִי; <i>du</i> יָדָי; <i>suf</i> יָדָיִם
יָדָה	<i>Hi pl</i> הִדְרוּ confesaron, reconocieron, alabaron
יָדַע	(re)conoció, amó, yogó; <i>ipf</i> יָדַע; <i>ptc</i> יָדַעְתִּי; <i>inf c</i> יָדַעְתָּ; <i>Hit inf</i> הִתְוַדַּע darse a conocer
יָהוָה	Yavé, Señor
יְהוֹשֻׁעַ	Josué
יְהוּדָה	Judá
יֹאבָב	Joab
יּוֹם	día (7*); כָּל־הַיָּמִים para siempre
יּוֹמָם	de día, diurno
יֹסֵף	José
יֹתָן	Yotán
יָחַד	a una, conjuntamente
יְחֻזְקִיָּהוּ	Ezequías
יָטַב	es bueno (20*)
יָיַן	vino; <i>c</i> יָיַן
יָכַח	<i>Hi</i> הוֹכִיחַ acusó, castigó, reprendió
יָכַל	pudo, venció; <i>ipf</i> יוֹכַל, נוֹכַל
יָלַד	engendró; <i>ipf 2ª f</i> תִּלְדִּי
יָלַד	hijo, niño, criatura
יָלַל	<i>Hi</i> הִילֵל ululó, clamó
יָם	mar, río; <i>c</i> יָם; <i>pl</i> יָמִים
יָמִין	mano derecha, lado derecho; <i>suf</i> יָמִינִי
יָנַק	chupó; <i>ipf</i> יִינַק; <i>ptc</i> יָנַקְתָּ
יָנוּן	lactante

יָסַד	fundó; <i>Pi</i> יָסַד estableció
יָסוּד	fundamento, cimienta
יָסַף	añadió, aumentó, volvió a (+ ל e <i>inf</i> : וַיִּסַּף דָּבָר וַיְשָׁבֵר אֵלַי y volvió a hablarme); <i>Hi ipf</i> (תִּסְפּוּן) volveréis a; <i>coh</i> אִסְפָּה; <i>narr</i> וַיִּסְפּוּ
יַעֲזֵב	aconsejó
יַעֲקֹב	Jacob
יָפָה	es hermoso
יָפֵה	hermoso; <i>f</i> יָפֵה
יָצָא	salió; <i>ipf</i> יָצָא; <i>ptc</i> יָצָא; <i>Hi</i> יָצָא; <i>inf c</i> יָצָא; <i>Hi</i> הוֹצִיא sacó, liberó, desterró; <i>ipv pl</i> הוֹצִיאוּ haced salir; <i>narr suf</i> וַיִּצְאוּ (98)
יָצַק	vertió, derramó; <i>ipf</i> אִצַּק
יָצַר	formó; <i>narr</i> וַיַּצֵּר
יָקַץ	(se) despertó; <i>narr</i> . וַיִּקַּץ
יָרָא	temió; <i>ipf</i> יִירָא, אִירָא (98)
יָרַד	descendió, cayó; <i>ipf</i> אָרַד <i>inf</i> (+ ל) לָרַד; <i>Hi pf</i> הוֹרְדֶתֶם haréis bajar <i>inf</i> (+ ל) לְהוֹרִיד; <i>ipv suf</i> הוֹרְדוּ hacedlo bajar
יָרָה	lanzó, disparó
יָרָה	<i>Hi</i> הוֹרָה enseñó; <i>ipf</i> יוֹרָה
יָרַח	(la) luna

יְרוּשָׁלַיִם	Jerusalén
יֵרֵמְיָהוּ	Jeremías
יָרַשׁ	poseyó, heredó, usurpó (21*)
יִשְׂרָאֵל	Israel
יֵשׁ, יֵשׁ	hay; הֵישֶׁתְּ לָכֶם ¿hay para vosotros (= tenéis)?
יָשַׁב	sentóse, habitó, permaneció (21*); <i>narr</i> וַיֵּשְׁב
יֵשׁוּעַ	Jesé
יִשְׁמַעְאֵל	ismaelita
יָשַׁן	(se) durmió; <i>ipf</i> יֵישָׁן; <i>narr</i> וַיֵּישָׁן; <i>ptc</i> . יָשָׁן
יָשַׁע	<i>Hi pf</i> הוֹשִׁיעַ auxilió, salvó, libró
יֵשַׁע	auxilio, salvación
יִשְׁעִיָּהוּ	Isaías
יָשַׁר	fue (ser, ir) recto
יָשָׁר	recto
יָתַר	<i>Ni</i> נוֹתַר quedó (abandonado), restó, sobrevivió; <i>narr</i> וַיִּתַּר
יָתַר	abundancia, resto, residuo

כ

כָּ (כָּ כָּ כָּ כָּ)	<i>pref</i> como, según (26.49)
כָּבֵד	grave, impedido, insigne
כָּבֵד	es pesado, glorioso (10*); <i>Pi</i> יִכְבֵּד honrará; <i>Hit</i> הִתְכַבֵּר jactóse de

כְּבוֹד	noble/(importante) gloria, riqueza
כָּבַס	<i>Pi</i> כָּבַס, lavó (וְכָבַס)
כֶּבֶשׂ	cerdero; <i>pl</i> כְּבָשִׁים; <i>f</i> כֶּבֶשֶׁה
כֵּה	así, ahí, ahora
כֹּהֵן	sacerdote; <i>pl</i> כֹּהֲנִים
כּוֹכֵב	estrella; <i>pl</i> כּוֹכָבִים
כּוֹן	formar, hacer; <i>Pôlêl</i> כּוֹן formó, estableció, 2 m כּוֹנְנָה
כּוֹס	copa; <i>pl</i> כַּסוֹת; <i>suf</i> כָּסוּ
כּוּשׁ	Cus
כֹּחַ	fuerza
כִּי	que, porque, en verdad, si (condic.), cuando; כִּי אִם sino (que)
כִּיל	medir; <i>pf</i> כָּלַ
כֹּל	totalidad, todo; <i>c</i> כֹּל כָּלָם; <i>suf</i> כָּל־
כָּלֵב	perro; <i>pl</i> כָּלָבִים
כָּלָה	terminóse; <i>Pi</i> כָּלָה terminó, destruyó
כָּלִי	objeto (7*)
כִּלְיוֹן	Kilión
כֶּן, כֵּן	así, esto; לֵכֵן por esto
כִּנּוּר	ala, extremo; <i>c</i> כִּנּוּר
כִּנּוּר	cítara; <i>pl</i> כִּנּוּרוֹת
כִּנְעָן	Canaán
כִּסֵּא	trono, solio
כִּסְהָ	<i>Pi pf</i> כִּסְהָ ocultó
כֶּסֶף	plata, dinero, moneda
כָּעַס	disgustóse

כַּף	mano, palma
כָּפַל	doble, doblado
כָּפַר	<i>Pi pf</i> כָּפַר limpió, expió
כְּרוּב	querubín; <i>pl</i> כְּרוּבִים
כָּרַם	viña; <i>suf</i> כְּרָמִי
כָּרַת	cortó, (כָּרִיתָ ~) pactó
כָּשַׁל	vaciló, debilitóse
כָּתַב	escribió, inscribió
כָּתוּב	escrito (5*)
כְּתוּנָה	túnica; <i>pl</i> כְּתוּנוֹת, <i>suf</i> כְּתוּנָהוּ

ל

ל (לָ לְ לִ לֵּ לֶּ לִּ לֵּ)	<i>pref</i> a, de, para, por, ante (26.49); (X) לָּ הָיָה X tenía; (X) לָּ עָשָׂה/שָׁם transformó en X
לֹא, לֹא	no
לִיאָה	Lía
לֵב	corazón; <i>suf</i> לְבִי; <i>pl</i> לְבוֹתָם; <i>suf</i> לְבוֹתָם
לֵבָב	corazón; <i>c</i> לֵבָב
לָבַד	separado, solo; <i>suf</i> לְבַדִּי yo solo, לְבַדוּ él solo
לָבָן	blanco; Labán
לָבַשׁ	vistióse; <i>ipf</i> וַיִּלְבַּשׁ; <i>Hi narr y suf</i> וַיִּלְבַּשׁוּ y los vistió
לָהֵט	llama
לֹא	cf. לֹא
לֹחַת	tabla; <i>pl</i> לֹחוֹת, <i>c</i> לַחַת
לוֹט	Lot

לוי	Leví	וַיִּמְאֵן	<i>inf</i>); <i>narr</i>
לין-לון	pernoctar, morar	מָאָס	rechazó, desprecio
לָזָה, לָזָה	cf. הָלַז	מֵאָתַיִם	doscientos (9*)
לְחִי	mejilla, quijada	מִגְרָשׁ	pastos, prados
לָחַם	<i>Ni</i> נִלְחַם luchó	מִדְבָּר	desierto
לֶחֶם	pan, alimento	מִדָּר	midió
לֵט	láudano, resina	מִדְּוֵעַ	¿por qué?
לַיְלָה	(de) noche; <i>c</i> לַיְלַיִל; <i>pl</i>	מִדְּיָן	Madián
לַיְלֹת		מִדְּיָנִי	madianita
לִין	cf. לֹון	מָה (מָה) מָה	¿Qué?, ¿Qué cosas?
לָכַד	tomó, conquistó	מָהָר	<i>Pi</i> מָהָר apresuróse
לָכַן	cf. כֵּן	מוֹט	vacilación
לָמַד	avezóse, aprendió; <i>Pi</i>	מוֹסָר	atadura, cadena
לָמַד	enseñó	מוֹעֵד	algo (lugar, tiempo) con-
לְמַעַן	por causa de; para		venido, reunión
לְפָנַי	ante, en presencia de	מוֹשֵׁב	(lugar de) reunión; <i>c</i> שֵׁב
לֵץ	impío, despectivo; <i>pl</i>	מוֹת	morir (22*); <i>Hi</i> הַמֵּית
לְצַיִם			mató; <i>inf suf</i> הַמֵּיתוֹ
לָקַח	(84) tomó, asió, recibió,	מָוֶת	muerte; <i>c</i> מוֹת
	arrebató; <i>Q pas pf</i> לָקַחְתָּ,	מִזְבֵּחַ	altar
	<i>f</i> לָקַחְתָּ, 2ª <i>m s</i> לָקַחְתָּ;	מִזְמוֹר	salmo, cántico
	<i>narr</i> וַיִּקַּחְתָּ, <i>suf</i> וַיִּקַּחְתָּ	מַחְלוֹן	Majlón
לָקַק	lamió	מַחֲנֶה	campamento, ejército; <i>c</i>
לָקַרְאָת	al encuentro de	מַחֲנֶה	
לָשׁוֹן	lengua	מָחָר	(el día de) mañana
		מִטָּה	rama, vara, bastón
		מִטֵּר	<i>Hi</i> הִמְטִיר hizo llover
		מִי	¿quién?, cualquiera
מָאֵד	fuerzas; <i>adv</i> muy,	מַיִם	agua (8*); <i>c</i> מֵי
	mucho	מִישְׁרִים	recto, rectitud, recta-
מָאָה	cien; <i>pl</i> מֵאוֹת (9*)		mente
מָאֵכֶל	comida, alimento	מָכַר	vendió; <i>ipf suf</i> וַיִּמְכַּרְנוּ
מָאֵן	<i>Pi</i> מָאֵן rehusó (+ ל e	מָלֵא	está lleno, cumplido

מ

	(26*)	מָרָה	amargura; <i>c</i> מָרָה
מָלֵא	lleno; <i>f</i> מָלְאָה	מָרַר	es/fue amargo; <i>pf</i> 3 <i>f</i>
מָלְאָךְ	enviado, ángel		הַמָּרָה; <i>Hi</i> הַמָּרָה
מְלָאכָה	trabajo, oficio	מֹשֶׁה	Moisés
מֶלַח	sal	מֹשַׁח	ungió; <i>suf</i> וַיִּמְשַׁחְתָּךְ
מְלַחְמָה	lucha; <i>c</i> מְלַחֶמֶת	מֹשֶׁךְ	jaló, ex/(a)trajo; <i>narr</i>
מַלְטָה	<i>Ni</i> נִמְלַט escapó (se sal-	מֹשְׁכָן	y jalaron
	vó), <i>Pi</i> מַלְטָה salvó		
מֶלֶךְ	reinó	מֹשֶׁל	tienda, habitación
מֶלֶךְ	rey, <i>f</i> מְלָכָה (5*)		dominó (a, sobre: ב); <i>Hi</i>
מַמְלָכָה	potestad regia; reino		<i>ipf suf</i> וַיִּמְשִׁילְהוּ lo ha-
	(territorio); <i>c</i> מַמְלָכֹת		ces dominar
מִן	de, desde; <i>suf</i> מִמֵּנוּ, etc.	מִשְׁעֵנָה	cayado; <i>suf</i> וַיִּשְׁעֵנְתָּךְ
	(26.48s); más que (42,3)	מִשְׁפָּחָה	familia; <i>c</i> מִשְׁפָּחָתְךָ, <i>suf</i>
מְנוּחָה	reposo; <i>pl</i> מְנוּחוֹת(ו)		מִשְׁפָּחָתִי
מִנְחָה	don, tributo, ofrenda	מִשְׁפָּט	juicio, castigo, derecho,
מִסְפָּר	número; <i>c</i> מִסְפָּר		justicia, norma
מַעְגָּל	rodada, camino; <i>pl c</i>	מֵת	muerto
	מַעְגָּלִי	מַתּוֹשֵׁלָח	Matusalén
מַעֲט	poco, escaso; <i>c</i> מַעֲט	מַתְנִים	<i>du</i> lomos, cintura; <i>c</i>
מַעַל	arriba, sobre; (ל) מַעְלָה		מַתְנִיו, <i>suf</i> וַיִּתְנֶה
	hacia arriba; מַלְמַעְלָה		
	(de/sde) arriba (abajo)		
מַעֲשֵׂה	obra; <i>c</i> מַעֲשֵׂי, מַעֲשֵׂה	נָא	te/os ruego, por favor
מִץ	tamo, pajueta	נְאוּהָה	cosa hermosa, conve-
מָצָא	encontró (26*s); <i>narr</i>		niente; <i>pl</i> נְאוּוֹ
	<i>suf</i> וַיִּמְצָאֵם	נְאוּהָה	hermoso, conveniente; <i>f</i>
מִצְוָה	mandato; <i>pl</i> מִצְוֹת		
מִצְרַיִם	egipcio	נְאוּת	cf. נְאוּהָה
מִצְרַיִם	Egipto; מִצְרַיִמָה hacia ~	נְאוּם	dicho, oráculo
מִקוֹם	lugar; <i>pl</i> מִקוֹמוֹת	נְבֵאָה	<i>Ni</i> נְבֵאָה profetizó; <i>ipv</i>
מָרָא	= מָרָה (<i>pf f</i> מָרַר)		הִנְבְּאִי; <i>inf suf</i> וַיִּנְבְּאִי
מָרְאָה	vista, visión, apariencia		הִנְבְּאִתִּי, הִתְנַבְּאִתִּי

נ

profeticé
נבט *Pi* נבט miró; *Hi* הביט miró, esperó
נבות Nabot
נביא profeta; *pl* נב(י)אים
נבל marchitóse; *ipf* יב(ו)ל
נְנֵב sur, Negueb
נגד *Hi* הגיד mostró, anunció, contó; *narr* ויגד, הגידה *ipv* ונגד
נגד (del)ante; *con prep y suf* equivale al pron. pers.: כנגדו como (conveniente a) él; *מנגדי* de mí
נגע tocó, hirió (a, ב)
נגר hirió; *Ni* נגר fue derrotado; *ipf* יגרה
נגש acercóse (19*); *narr* גשו *ipv pl* ויגשו
נרף *ipf suf* תרפנו arrebató, dispersa/rá a él
נהל *Pi* ינהל dejó reposar
נהר río; *pl* נהרות, נהרים
נהו pasto, morada; *pl c* נות, נאות
נוח descansar, permanecer; *Hi* הניח colocó, dejó; *pf inv* ונהנחתי y establecí; *narr suf* וינחהו
נום adormecerse; *ipf* ינום
נוס huir; *pf* נס; *ipf* ינוס
נוח Noé
נחה *Hi ipf suf* ינחני me

guía(rá)
נחל heredó, alcanzó, poseyó
נַחַל arroyo, torrente, valle
נחלה heredad, posesión
נחם *Pi* נחם consoló; *ipf suf* ינחמני me sosiegan; *inf suf* לנחמו para consolarlo; *Hit inf (+ prep)* להנחם ser consolado
נח(ו)מים consuelo
נחנו nosotros, nosotras (2*)
נחש serpiente; *pl* נחשים
נטה extendió, inclinó (99)
נטע plantó; *ipf* יטע; *narr* ויטע es errata
נכאת goma
נכה *Hi* הכה golpeó, hirió; *2 m* הכית; *ipf* יכה, *suf* יכפו, hirámosle (99)
נכל *Hit narr* ויתנכלו y tramaron
נכר *Hi* הכיר (mirando re)conoció, supo; *ipv* הכר; *narr suf* ויכירה
נכר extranjería; *precedido de nombre c*, extraño/a
נסע arrancó, partió, fuese
נעמי Noemí
נער muchacho (5*)
נפח insufló, sopló; *narr* נפחתי; *ipv f* ינפח
נפל cayó (19*); *Hi ipf* יפיל

narr ויפל
נפץ rompió, quebró; *Pi* נפץ estrelló, destrozó
נפש aliento, alma (5*)
נצב *Ni pf* נצב se mantuvo firme, erecto; *Hi* הציב estableció, erigió
נצב prefecto, jefe; *pl* נצבים
נצח *Pi ptc* מנצח director
נצל *Ni pf* נצל se salvó; *Hi* הצלתך salvó; *suf* הצלתך te libré; *ipf* יציל; *inf* הציל
נצר observó, preservó
נקם vengó; *Hit ptc* מתנקם enemigo, adversario
נרד nardo
נשא levantó, perdonó; *ipf* אשא; *narr* וישאו; *ptc pl* נשאים (98)
נשא *Hi* השיא engañó; *suf* השיאני me engañó
נשאים cf. אשה
נשמה aliento, alma; *c* נשמת
נתן dió, encomendó (algo, אל); *ipf* יתן; *narr* ונתן, ונתנה; *inf c* תת (84)
נתן Natán
ס
סבב volverse, rodear (24*s)
סביב alrededor

סגר (en)cerró, relleno; *narr* ויסגר
סוס caballo; *f* סוסה (4*)
סור apartóse, fue, vino; *ipf f* תסור
סחר recorrió, comerció; *ptc* סחר mercader
סלע (ס) piedra
סערה tempestad (5*)
ספר (e)numeró; *Pi pf* ספרתי conté, narré; *ipf* יספר
ספר libro (5*)
סריס eunuco; *c* סריס
סתר *Ni* נסתר esconderse
סתר clandestino, secreto

ע

עבר sirvió, trabajó, labró; *ipf* יעבר; *inf c* לעבר, *inf suf* עברו
עֶבֶר siervo; *suf* עבדתי; *pl* עבדתי, *c* עבדתי, *suf* עבדתי tus siervos
עב(ו)רה servicio, servidumbre
עבדות servidumbre
עבור atención, causa; *con prep* בעבור por, a causa de, con el fin de; *suf* בעבורך
עבר pasó, atravesó, transgredió; *ptc* עבר; *Hi* העביר

עברי	hebreo; <i>pl</i> עִבְרִים, עִבְרִיִּים (32); <i>f</i> עִבְרִיּוֹת
עד	a, hasta (49)
עדה	asamblea; <i>c</i> עֵדָה
עֵדֶן	Edén
עוד	más (aún), todavía
עולל	niño; <i>pl</i> עוֹלָלִים
עולל	(como el anterior)
עולם	(tiempo) prístino; siempre, perpetuidad
עון	pecado, delito; <i>c</i> עוֹן; <i>pl</i> עוֹנוֹת
עוף	ave(s)
עור	(se) despertó; <i>Hi pf</i> עוֹרָה עֵרָה
עור	piel, cuero
עז	cabra (especie caprina, no hembra); <i>pl</i> עֲזִים
עז(ו)	fuerza, potencia, alcázar
עזה	Gaza
עזב	abandonó; <i>ipf</i> יָעִזֵּב; <i>inf c pref</i> לְעִזֹּב
עזיהו	Ozías
עזר	ayudó, defendió
עזר	ayuda, ayudante; <i>suf</i> עֲזָרָה
עטר	rodeó; <i>Pi ipf suf</i> הָעֲטָרָהּ lo rodea(rá), lo corona(rá);
עי	Ay (ciudad cananea)
עין	ojo; <i>suf</i> עֵינִי; <i>du</i> עֵינַיִם
עין	fuentes; <i>pl</i> עֵינֹת
עיר	ciudad (8*)

על	sobre, contra, según, junto a, por (48s); על אשר porque; על-כן por eso
עלה	subió; <i>pf pl</i> עָלִינוּ; <i>ipf</i> יַעֲלֶה; <i>yus</i> יַעֲלֶה; <i>Hi pf inv</i> וְהָעֵלִיתִי y haré subir/sacaré; <i>ipf</i> יַעֲלֶה; <i>inf suf + prep</i> בְּהֵעֲלוֹתִי cuando haga salir
עלה	hoja(s), fronda; <i>c</i> עֲלָה; <i>suf</i> עָלָהּ
עלה	holocausto; <i>pl</i> עֲלוֹת
עלי	Eli
עלל	cf. עולל
עם, עם	pueblo; <i>pl</i> עַמִּים; <i>suf</i> עַמִּי
עם	junto, con; <i>suf</i> עִמָּה (49)
עמד	está/estuvo de pie, permaneció, sirvió (12*)
עמרי	cf. עם (48s)
עמון	Amón
עמל	trabajo, penalidad
עמל	trabajó
עמק	valle; <i>pl</i> עַמְקִים
ענב	uva; <i>pl</i> עֲנָבִים
ענה	atendió, respondió; <i>inf c</i> עֲנֹת; <i>Pi</i> עָנָה oprimió
עני	oprimido, pobre; <i>f</i> עֲנִיָּה; <i>pl</i> עֲנִיִּים
עני	opresión, pobreza
ענן	nube
עפר	polvo, humus
עץ	árbol, madera; <i>pl</i> עֲצִים,

עצי	<i>c</i> עֲצֵי
עצב	trabajo, dolor; <i>pl</i> עֲצָבִים
עצבון	trabajo, dolor; <i>c</i> עֲצָבוֹן
עצה	consejo; <i>c</i> עֲצָה
עצם	hueso; <i>pl</i> עֲצָמִים y עֲצָמוֹת; <i>suf</i> עֲצָמִי
עקב	talón; <i>c</i> עֵקֶב
עקב	(אֲשֶׁר/כִּי) עֵקֶב porque
ערב	prometió, se hizo cargo (recibiendo algo de otro מָעַם para guardarlo)
ערב	(la) tarde
ערבה	Arabá, estepa, desierto
ערבה	sauce; <i>pl</i> עֲרָבִים
ערה	<i>Pi</i> עָרָה desnudó; <i>ipv</i> עָרוּ
ערו	desnudo; <i>pl</i> עֲרוּמִים
ערום	astuto, prudente; <i>pl</i> עֲרוּמִים
ערו(ו)	desnudo; <i>pl</i> עֲרוּמִים
ערמה	astucia, prudencia
ערפה	Orfá
ערך	preparó; <i>ipf</i> הָעֵרַךְ
עשב	hierba
עשה	hizo; <i>narr</i> וַיַּעַשׂוּ; <i>coh</i> אָעֲשֶׂה; <i>inf c</i> עֲשׂוֹת; <i>ptc</i> עֹשֶׂה
עשירי	décimo; <i>f</i> עֲשִׁירִית (46)
עשר	diez (9*)
עשר	diez; <i>f</i> עֲשָׂרָה (9*)
עשרים	veinte (9*)
עשיר	rico; <i>pl</i> עֲשִׁירִים
עשר	once (9*)

עת	tiempo; <i>suf</i> עֵתִי, עֵתוֹ; <i>pl</i> עֵתוֹת y עֵתִים
עתה	ahora
ב	
בדה	redimió, adquiriendo liberó
בפה	boca, mandato; <i>c</i> פִּי (8*)
בוטפאר	Putifar
בוץ	huyó, se dispersó
פישון	Pisón
פלא	<i>Ni</i> נִפְלָא es/fue admirable
פלג	arroyo; <i>pl</i> פְּלָגִים, <i>c</i> פְּלָגִי
פלל	<i>Pi</i> פָּלַל juzgó, medió; <i>Hit</i> הִתְפַּלֵּל oró
פלשתתי	filisteo
פן	no, no sea que
פנה	volvió(se), dirigióse
פנים	rostro, faz; <i>c</i> פָּנִי; <i>suf</i> פָּנִיכֶם, פָּנִי
פס	<i>pl</i> פְּסִים con mangas
פעל	obrar
פעל	obra (5*)
פעם	vez; <i>pl</i> פַּעַמַּיִם dos veces
פקד	atendió, visitó (favoreciendo o castigando); <i>ipf</i> הִפְקִדְתִּיךָ; <i>Hi</i> הִפְקִדְתִּיךָ te constituyo (sobre על)
פקח	abrió (los ojos); <i>Ni pf</i>

תַּפְקָהוּ	ternero; <i>c</i> פָּר
פָּרַשׁ	extendió
פָּרַד	separar, dividir; <i>Ni ipf</i> יִפְרָד
פְּרִי	fruto (41); <i>suf</i> פְּרִי
פָּרַעַה	Faraón
פָּרַת	Éufrates
פָּשַׁט	desnudó(se); <i>Hi narr</i> וַיִּפְשְׁטוּ y desnudaron
פָּשַׁע	pecó, rebelóse
פַּת	trozo de pan; <i>suf</i> פַּת
פַּחַח	ser ingenuo; <i>Ni ipf inv</i> וַיִּפְתַּח y me dejé engañar; <i>Pi suf</i> פַּתִּינִי me sedujiste
פָּתַח	abrió; <i>ptc</i> פָּתַח el que abre, voy a abrir (62); <i>inf suf + prep</i> בְּפָתַחִי cuando abra yo
פְּתָח	abertura, entrada

צ

צֹאן	ganado menor, ovejas
צָבָא	ejército, penalidad; <i>c</i> צָבָא; <i>pl</i> צְבָאוֹת
צָדֵק	es/fue justo, inocente
צָדִיק	justicia, salvación; <i>suf</i> צָדִיקִי
צָדִיקָה	justicia, salvación (5*)
צָדִיק	justo, inocente, probó
צוּה	<i>Pi</i> צוּה ordenó (a, אָח,

צִוִּיתִי	te ordené; <i>suf</i> צִוִּיתִיךָ (עַל); <i>narr</i> וַיִּצַּו; <i>Pu</i> צִוִּיתִי
צִוִּין	Sión
צֶלֶל	sombra; <i>suf</i> צֶלֶלךָ
צָלַח	tuvo éxito; <i>Hi ipf</i> וַיִּצְלַח tiene/tendrá éxito
צִלְמוֹת	oscuridad, tristeza
צִלְעָה	costilla, lado; <i>pl c</i> צִלְעוֹת
צָמָא	sediento
צָמַח	brotó, germinó; <i>Hi ipf</i> וַיִּצְמַח; <i>narr</i> וַיִּצְמַח produjo, hizo brotar o crecer
צָנָה	otra forma de צָאן
צָעַק	clamó
צָפָה	observó; <i>Pi</i> צָפָה cubrió
צָפוֹן	norte, viento del ~
צִפּוֹר	ave(s)
צָר	angosto, angustia, enemigo; <i>pl.</i> צָרִים, <i>c</i> צָרִי
צָרִי	goma resinosa, bálsamo
צָרַר	es/fue hostil; <i>ptc</i> וַיִּצְרַר es/fue hostil; <i>ptc</i> וַיִּצְרַר mis enemigos

ק

קָבַץ	reunió(se)
קָבַר	enterró
קָבַר	sepulcro; <i>pl</i> קְבָרִים y קְבָרוֹת, <i>c</i> קְבָרוֹת
קָדַם	ante(rior), oriente, antes; <i>con prep:</i> מִקְדָּם al oriente

קָדַמָה	<i>c</i> קָדַמָה al oriente de
קָדַקַד	(parte superior de la) cabeza
קָדַשׁ(ו)	santo; <i>c</i> קָדַשׁ(ו)
קָדַשׁ	es santo, consagrado
קָדַשׁ	santidad, santo (5*)
קוֹל	voz, sonido; <i>c</i> קוֹל(ו); <i>suf</i> קוֹלְךָ
קוּם	levantarse, mantenerse, rebelarse (22*); <i>narr pl</i> וַיִּקְמוּ; <i>Hi ptc</i> מְקִימִים
קוֹץ	espinas
קָטַל	mató (10*s)
קָטַן	es pequeño, escaso, indigno (10*)
קָטַן	pequeño, joven, exiguo; <i>f</i> קָטָנָה
קָטַן	pequeño, joven, exiguo
קָטַר	<i>Pi</i> קָטַר sacrificó, quemó
קָל	leve, veloz
קָלֵל	es ligero, escaso, veloz (24*)
קָנָא	<i>Pi</i> קָנָא ardió de amor, o de celos, o de envidia
קָנָאָה	amor, celo; <i>c</i> קָנָאָה
קָנָה	compró, poseyó
קָפַץ	cerró
קָרָא	(pro)clamó, llamó, puso nombre; <i>ipf</i> וַיִּקְרָא; <i>Ni ipf</i> וַיִּקְרָא
קָרַב	está/estuvo cerca, acercó(se); <i>narr</i> וַתִּקְרְבוּ
קָרַב	(lo) interior; <i>suf</i> קָרַבִּי

קָרַב	dentro, en medio
קָרַהוּ	ocurrió; <i>suf</i> קָרַהוּ
קָרַם	extendió(se)
קָרַע	rasgó
קָשַׁר	ató; <i>ptc pas</i> קָשַׁרָה
רָ	
רָאָה	vió, es vidente; <i>inf c</i> וַיִּרְאוּ; <i>suf</i> בְּרָאוֹתוֹ; <i>ipv</i> וַיִּרְאוּ; <i>ipf</i> וַיִּרְאוּ; <i>narr</i> וַיִּרְאוּ; <i>Ni</i> וַיִּרְאוּ fue visto, apareció(se)
רְאוּבֵן	Rubén
רָאָה(שׁ)	(<i>ptc</i> de רָאָה) pobre
רָאָה	cabeza, cima, persona, parte (de un todo, 8*)
רֵאשׁוֹן	primero; <i>f</i> רֵאשׁוֹנָה (46)
רֵאשִׁית	principio, primero
רַב	numeroso, grande; <i>pl</i> רַבּוֹת, רַבָּה; <i>f</i> רַבָּה
רַב	multitud
רַבָּה	diez mil, miríada (9*)
רַבָּה	fué (resultó) numeroso, grande; <i>Hi ipf</i> וַתִּרְבֶּה; <i>inf ab</i> וַתִּרְבֶּה
רַבּוֹ(א)	diez mil, miríada (9*)
רַבִּיעִי	cuarto; <i>f</i> רַבִּיעִית (46)
רַבִּץ	tumbóse; <i>Hi ipf suf</i> וַיִּרְבֵּץ me deja pastar
רָגַל	pie; <i>du</i> וַיִּרְגַּל, <i>suf</i> וַיִּרְגַּל
רָנַע	instante, de pronto
רָרַח	(per)siguió; <i>ipf pl suf</i>

רָחוֹק	me seguirán viento, aliento, espíritu; <i>pl</i> רוחות	רָעָה	fue/es malo; <i>Hi</i> הרע hizo, obró mal
רָחִיב	bebida que sacia	רָעַשׁ	terremoto, tumulto
רָחֵם	ser alto, excelso; <i>Pólél</i> רָחַמְתִּי elevé, glorifiqué	רָפָא	curó
רָחַץ	estar somnoliento, ven- cido; <i>Hitpô ptc.</i> מִתְרַחֵץ	רָצָה	amó; <i>Ni</i> fue aceptado, quedó pagado
רָחַץ	correr; <i>pf</i> רָחַץ; <i>narr</i> וְרָחַץ	רָצַח	mató
רָחֵב	amplióse, dilatóse	רָק	cf. רִיק
רָחֵב	anchura	רָשַׁע	pecó, delinquiró
רָחוֹק	lejos, lejano	רָשָׁע	malvado; <i>pl</i> רָשָׁעִים
רָחֵל	Raquel	ש	
רָחַם	<i>Pi</i> רָחַם trató compasi- vamente; <i>Pu pf</i> רָחַמְתִּי es/fue compadecida	שָׂבַע	sacióse
רָחֵם	útero	שָׂרָה	campo; <i>c</i> שָׂרָה; <i>pl</i> שָׂרָיִם y שָׂרוֹת (33)
רָחֲמִים	misericordia, amor	שָׂם-שׂוּם	poner, establecer, con- vertir (en, לְ); <i>pf</i> שָׂם; <i>narr</i> אָשִׂימָה, <i>coh</i> וַיָּשֶׂם
רָחַץ	lavó	שִׂיבָה	cana(s), vejez
רָחַק	está/estuvo lejos	שִׂיחַ	hierba
רָחַק	cf. רָחוֹק	שִׂים	cf. שׂוּם
רִיב	pleitear	שָׂכַל	acertó, se logró, tuvo éxito; <i>Hi inf c</i> הַשָּׂכִיל
רִיק, רָק	vacío, vano; estar ~ רִיק	שָׂמַח	alegróse
רָכַב	cabalgó, viajó	שָׂמְחָה	alegría
רָכַב	carro(s)	שָׂמְלָה	vestido; <i>pl</i> שָׂמְלוֹת, <i>suf</i> שָׂמְלֹתָיו
רָנַן	clamó	שָׂנֵא	odió; <i>inf c</i> שָׂנֵא
רָע	mal; malo, <i>f</i> רָעָה	שָׂעִיר	cabrito; <i>c</i> שָׂעִיר [frec. + עִזִּים de cabras, cf. עִז]
רָע	amigo, compañero, otro	שָׂפָה	labio; <i>du</i> שָׂפָתַיִם
רָעַב	hambre, hambruna	שָׂק	saco
רָעָה	apacentó; <i>inf c</i> רָעָה; <i>ptc</i> רָעָה pastor; <i>suf</i> רָעִי; <i>pl</i> רָעִים		
רָעָה	mal, daño, malicia		

שָׂר	jefe, príncipe; <i>c</i> שָׂר	שָׁבַת	sábado; <i>c</i> שָׁבַת
שָׂרָה	Sara	שָׂרַד	devastó, destruyó
שָׂרַף	incendió, quemó	שָׂרוּרָה	devastadora
		שָׂרִי	(Dios) Omnipotente
		שָׂהָם	ónice
		שׁוּב	volver(se); <i>pf</i> שָׁבְתִי, וְשָׁבְתִי y volveré (a habitar); <i>ipf</i> יָשׁוּב, <i>yus</i> יָשׁוּב, <i>narr</i> יָשָׁב; <i>ipv</i> יָשׁוּבוּ; <i>Pólél ipf</i> יָשׁוּבְךָ repara; <i>Hi ipv</i> <i>suf</i> הַשָּׁבְנִי hazme vol- ver; <i>inf suf</i> הַשָּׁבִיבוּ
	ש	שׁוּף	aplantar, acechar; <i>ipf</i> <i>suf</i> הַשׁוּפֵךְ, יְשׁוּפֵךְ
שָׂ (שָׁ שָׁ שָׁ) <i>pref</i> que (<i>pron</i> y <i>conj</i>)		שׁוֹפֵט (וּ) שָׁפֵט	juez, gobernador (5*)
שָׂאוֹל	seol, infierno; שָׂאוֹל al infierno	שׁוֹת	cf. שִׁית
שָׂאוֹל	Saúl	שָׂחָה	se postró; <i>Hit narr f pl</i> וַתִּשְׁתַּחֲוֶינָה y adoraban; <i>ptc pl</i> מִשְׁתַּחֲוִים (73)
שָׂאל	preguntó, pidió; <i>pf suf</i> שָׂאלוּנוּ nos pedían; <i>narr suf</i> וַיִּשְׂאֲלֵהוּ y le preguntó	שָׂחַט	degolló, inmoló (13*)
שָׂאַר	quedó, sobrevivió; <i>Ni</i> נִשְׂאָר quedó, sobrevivió; <i>narr</i> וַיִּשְׂאָר	שַׁחַת	<i>Ni</i> נִשְׁחַת está perdido, corrompido; <i>Pi</i> שַׁחַת (e <i>Hi</i> הַשַּׁחִית) perdió, ma- tó, destruyó
שָׂבָה	tomó cautivo; <i>ptc suf</i> שׁוֹבֵינִי	שִׁיר	cantar; <i>ipf</i> נָשִׁיר; <i>ipv pl</i> שִׁירוּ
שָׂבַט	vara, tribu; <i>suf</i> שְׂבָטְךָ	שִׁיר	canto; <i>pl</i> שִׁירִים
שָׂבַטְעִי	séptimo; <i>f</i> שְׂבַטְעִית (46)	שִׁית	(im)poner, colocar; <i>pf</i> אָשִׂית, שָׂתָה; <i>ipf</i> אָשִׂיתָ
שָׂבַע	<i>Ni</i> נִשְׂבַּע juró, prometió con juramento	שָׂכַב	acostóse, aposentóse; <i>ipf</i> הַשָּׁכַב <i>f</i>
שָׂבַע	siete; <i>f</i> שְׂבַעָה (9*)	שָׂכַח	olvidó; <i>ipf</i> יָשְׁכַח, הַשְּׁכַח se olvide (de obrar -Sal
שָׂבַעִים	setenta (9*)		
שָׂבַר	rompió; <i>Pi</i> שָׁבַר destro- zó, trituró		
שָׂבַר	compró víveres		
שָׂבַר	fractura, ruina; <i>suf</i> שָׁבְרִי		
שָׂבַת	cesó; <i>Hi</i> הַשְּׁבִית supri- mió; <i>inf + prep</i> לְהַשְּׁבִית		

	137,5); <i>suf</i> אֲשַׁכַּחַךְ
שָׁכַם	<i>Hi</i> השָׁכִים madrugó
שָׁכַם	Siquén
שָׁכַן	habitó; <i>Hi yus</i> יִשְׁכַּן
שָׁכַן	habitante, vecino
שָׁלוֹם	paz, seguridad, ventura
שָׁלַח	envió, extendió (14*s); <i>narr suf</i> וַיִּשְׁלַחְהוּ; <i>Pi</i> envió, expulsó; <i>narr suf</i> וַיִּשְׁלַחְהוּ
שָׁלַחַן	mesa
שָׁלַ(ו)שׁ	tres; <i>f</i> שְׁלֹשָׁה (9*)
שָׁלִישִׁי	tercero; <i>f</i> שְׁלִישִׁית (46)
שָׁלַךְ	<i>Hi</i> השָׁלִיךְ arrojó; <i>narr</i> וַיִּשְׁלַכוּ; <i>coh suf</i> eché- moslo וַנְּשַׁלְכֵהוּ
שָׁלַל	extrajo, despojó
שָׁלַל	despojo(s), botín
שָׁלַם	fue salvo, ileso; pagó lo debido; <i>Pi</i> יִשְׁלַם pagará; <i>Hi</i> terminó, procuró la paz
שָׁלַם	íntegro, incólume
שָׁלֹמָה	Salomón
שָׁלְשִׁים	treinta (9*)
שָׁם	allí; מָשָׁם de(sde) allí
שָׁם	nombre (8*)
שָׁמוּאֵל	Samuel
שָׁמַיִם	cielo (8*)
שָׁמִינִי	octavo; <i>f</i> שְׁמִינִית (46)
שָׁמֶן	aceite, perfume
שָׁמוֹנָה	ocho; <i>f</i> שְׁמוֹנָה (9*)
שָׁמוֹנִים	ochenta (9*)

שָׁמַע	oyó, atendió, obedeció (a: לְ, בְ); <i>narr</i> וַיִּשְׁמָעוּ; <i>Hi</i> השְׁמִיעַ anunció
שָׁמַר	vigiló, guardó, observó; <i>ptc</i> שָׁמַר, <i>suf</i> שָׁמַרְךָ; <i>Hit</i> <i>pf</i> השָׁמַרְךָ (73)
שָׁמַרְוֶן	Samaría
שָׁמֶשׁ	(el) sol; <i>suf</i> שָׁמֶשׁךָ
שָׁמְשׁוֹן	Sansón
שָׁנָה	año (5*); <i>pl</i> שָׁנִים, שְׁנוֹת
שָׁנִי	segundo; <i>f</i> שְׁנִית (46)
שָׁנַיִם	dos; <i>c</i> שְׁנַיִם; <i>f</i> שְׁתַּיִם (9*); <i>suf</i> שְׁנַיִהֶם ellos dos
שָׁעַר	portón; <i>meton</i> plaza, ciudad
שָׁפַט	juzgó, salvó, gobernó
שָׁפַךְ	derramó
שָׁקָה	<i>Hi</i> השָׁקָה dió de beber, regó; <i>inf</i> השָׁקוּת
שָׁקָר	falsedad, perfidia
שָׁרֵשׁ	raíz, origen (6)
שָׁרַת	<i>Pi</i> שָׁרַת sirvió, ofició
שָׁשׁ	seis; <i>f</i> שֵׁשָׁה (9*)
שָׁשִׁי	sexto; <i>f</i> שֵׁשִׁית (46)
שָׁשִׁים	sesenta (9*)
שָׁתָה	bebió; <i>ipf f</i> השָׁתָה
שָׁתָה	cf. שִׁית
שָׁתַח ?	cf. שָׁחַח <i>Hit</i>
שָׁתַיִם	cf. שְׁנַיִם
שָׁתַל	plantó; <i>ptc pas</i> שָׁתוּל

ת

תָּאָוָה	deseo
תָּאָנָה	higuera, higo; <i>pl</i> תָּאָנִים
תָּוָךְ	medio, centro, interior; <i>c</i> תָּוָךְ; בתָּוָךְ en medio; <i>suf</i> בתָּוָכָה
תּוֹלָל (?)	<i>pl suf</i> תּוֹלְלֵינוּ nuestros opresores (?)
תּוֹעֵבָה	abominación
תּוֹרָה	ley, norma, instrucción
תַּחַת	debajo, en lugar de; <i>suf</i> תַּחַתָּנָה
תָּלָה	colgó; <i>pl</i> תָּלִינוּ (28*)
תָּמִיד	siempre
תָּמִים	íntegro, perfecto
תָּעָה	erró, vagó; <i>ptc</i> תָּעָה
תָּפַר	unió, entrelazó; <i>narr</i> וַיִּתְּפְרוּ
תָּקַנָה	esperanza; <i>suf</i> תָּקַנְתִּינוּ
תָּרַדְמָה	sopor
תָּשׁוּקָה	ansia
תָּשִׁיעִי	noveno; <i>f</i> תָּשִׁיעִית (46)
תָּשַׁע	nueve; <i>f</i> תָּשַׁעָה (9*)
תָּשַׁעִים	noventa (9*)

- Nota:**
- ▶ La equivalencia hebrea de los verbos *estativos* («ser pequeño», «estar lleno», etc.) se encontrará en el adjetivo correspondiente («pequeño», «lleno», etc.).
 - ▶ Los *adjetivos numerales y ordinales* están en las pgs. 44-47 de la Gramática.

A

a ל, אל, את (את-) pref
 Aarón אהרן
 abandonar עזב
 abertura פתח
 abominación תועבה
 Abrahán אברהם
 abrir פתח, פקח
 Absalón אבשלום
 abundante רב
 acampar שכן, חנה
 ¿acaso? ה pref
 Acaz אחז
 acceder אבה
 aceite שמן
 acercarse נגש, קרב
 acertar שכל
 aconsejar יעץ
 acostarse שכב, רבץ
 acumular קבץ, יסף, אסף
 Adán אדם
 adherirse דבק
 adorar שחח
 admirable ser ~ פלא Ni
 adormecerse נום
 afligir ענה Pi
 agradecer ידה
 agua מים

ah! , jay! אוי
 ahora עתה כה
 ala כנף
 alabar הלל, ידה
 alegrarse שמח
 alegría שמחה
 alianza cf. pacto
 aliento נשמה, רוח, נפש
 alimento לחם, מאכל, אכל
 alma נפש
 alrededor מסביב, סביב
 altar מזבח
 alto מרום; ser ~ רום; cf. elevado
 altura גובה, במה
 allí/í שם
 amar רצה, ידע, חפץ, אהב
 amigo רע
 amo בעל, ארון
 amontonar cf. acumular
 amor רחמים, חפץ, חסד
 Amós אמוץ
 anatematizar חרם
 anciano זקן; ser ~ זקן
 anchura רחב
 andar cf. caminar
 ángel מלאך, מלאך
 angustia צר
 animal חיה

ante קדם, לפני, נגד
 antepasado cf. padre
 antes קדם, טרם
 anunciar נגד, שמע Hi
 añadir יסף
 año שנה
 apacentar רעה
 aparecer(se) ראה Ni
 apartarse סור
 apiadarse רחם, חנן, חמל
 aplacar כפר
 apoderarse cf. conquistar
 aposentarse שכב
 aprender למד
 apresarse שבה
 apresurarse מהר
 aquel הוא
 aquella/o היא
 aquí פה, זה, הלואה
 arar חדש
 árbol עץ
 arca ארון
 arder קנא, חרה, בער
 aridecer יבש
 arrancar נסע
 arriba מעל
 arrojar שלך
 arroyo פלג
 arruinar שחח, אבר Hi
 asamblea עדה, מועד
 asesinar רצח, הרג
 así כן, כה
 asir אחז; cf. coger

Asiria אשור
 asno חמור
 aspecto מראה
 astro cf. estrella
 astuto ערום
 asunto דבר
 atar קשר, אסר
 atadura מוסר
 atención עביר; עביר en ~ a/de
 atender ענה, פקד
 atravesar עבר
 atrio חצר
 aún עוד
 ave(s) צפר, עוף
 avergonzarse בוש
 ayudar עזר

B

Babel בבל
 bajar cf. descender
 batalla מלחמה
 beber שקה, שתה
 Belén בית לחם
 bendecir ברך
 bendición ברכה
 bestia בהמה
 bien טוב
 bienaventurado אשור
 blanco לבן
 boca פה
 botín שלל

brotar	cf. salir
bueno	טוב; ser ~ יטב
buey	אַלף
buscar	דרש, בקש

C

cabal	תמים
cabalgar	רכב
caballo	סוס
cabeza	ראש
cabra	עז
cabrito	שעיר
caer	ירד, נפל
calle	חויץ
camello	גמל
caminar	הלך, ארח
camino	מעגל, חויץ, דרך, ארח
campamento	מחנה
campo	שדה, אדמה
cana(s)	שיבה
Canaán	כנען
cantar	שיר
canto	מזמור, שיר
capturar	לכד, אחז
cara	cf. rostro
carecer	חסר
carne	בשר
carnero	איל
carro(s)	רכב
casa	בית
caserío	קצר
castigar	יכח

cayado	משענה, מטה
cedro	אַרז
celo	קנאה
cerrar	קפץ, סגר
cesar	שבת, חדל
cielo	שמים
ciudad	עיר
clamar	רנן, ילל, זעק, קרא
cocer	אפה
codo	אמה
coger	לקח; cf. conquistar
colgar	תלה
colocar	cf. poner
comenzar	חלל
comer	לחם, אכל
comerciar	סחר
comida	אכל
como	פּ <i>pref</i>
compadecer	רחם, חנן
compasión	רחמים
completar	כלל, כלה
completo	cf. íntegro
comprar	קנה, שבר; cf. obtener
comprender	בין
con	בּ <i>pref</i> , עם, את
concebir	הרה
conducta	ארח
confesar	ידה
confiar	בטח
congregación	עדה
conjuntamente	יחד
conocer	נכר, ידע
conocimiento	דעת

conquistar	לקח, לכד, ירש, אחז
consejo	עצה
consentir	אבה
consolar	נחם
constituir	נצב; cf. fundar
construir	cf. edificar
contar	ספר
contenerse	אפק
convenido	מועד
copa	כוס
corazón	לב, לבב
cordero	כבש
coronar	עטר
correr	רוץ
cortar	כרת, גזר, בקע
cosa	כלי, דבר
costado	צלע
costilla	צלע
crear	עשה, ברא
creer	חשב, אמן
cruzar	cf. atravesar
cuándo	אנה
culpa	עון; cf. pecado
curar	רפא

CH

choza	סכה
chupar	ינק

D

daño	רעה, אסון
------	-----------

dar	נתן; ~ a luz ילד
David	דוד
de	מן (procedencia); ל (re- lación, propiedad)
debajo	תחת
Débora	דבורה
decir	דבר, אמר
dedicar	חרם
dedo	אצבע
degollar	שחט, זבח
dejar	cf. abandonar
delito	חטא, עון, c עון
dentro	בקרוב
derecha	cf. diestra
derecho	ימין, משפט, ישר
derramar	יצק, שפך
derrota	שבר
descansar	נוח, שבת, נוח
descender	ירד
desde	מן
desear	חפץ, חמד, אהב
deseo	תאנה
desierto	ציה, מדבר
desmayar	חתת
desnudar	פשט, ערה
despertar	עור, יקץ
despojar	שלל
despojo(s)	cf. botín
despreciar	מאס, בזה
destruir	שחח, שרד, <i>Hi</i> אבד
detrás	אחרי, אחר
devorar	שרף, בלע
día	יום

dicho	נאם
diestra	ימין ~ estar a la ~ ימין
Dios	אלוהים, אלהים, אל
dinero	cf. plata
discípulo	תלמיד
distar	cf. lejos
distribuir	חלק
dividir	חלק
dominar	משל
don	מתן; cf. ofrenda
¿dónde?	איפה?
dormir	ישן, שכב

E

echarse	רבץ
Edén	עֵדֶן
edificar	בנה
efod	אפוד
Egipto	מצרים
ejército	מחנה, צבא, חיל
el (art)	ה
él	הוא, הם pl; הוא
elegir	בחר
elevado	גדול, גבוה; cf. alto
elear	Hi עלה, נשא
Elí	עלי
ella	היא, pl; היא
ellos	הם, הם
embriagado	מתרונן; estar ~ רון
emigrar	גלה, גור
en	ב pref
encarar	פנה

encomendar	פקד
encontrar	מצא
enemigo	צד, אויב
enfermar	חלה
enfermedad	חלי
engañar	נשא
engendrar	ילד
enmudecer	אלם
enseñar	למד, ירה
entender	בין
enterrar	קבר
entonces	אז
entrar	בוא
entre	בתוך; בין
entristecerse	אבל
enviado	מלאך
enviar	שלח
errar	חשא, גור, אבד
escapar	מלט
escaso	קטן, מעט
esclavo	שפחה, אמה; f; עבד
esclavitud	עבדות, עבדה
escoger	cf. elegir
esconder	חבא, סתר
escribir	כתב
escuchar	שמע, אזן
ese	היא, f; הוא
espada	חרב
esperanza	תקנה
espíritu	רוח
esposa	אשה
establecer	cf. fundar
estar	היה; ~ de pie עמד

este	זה, f; זאת, pl; אלה
estepa	ערבה; cf. desierto
estrella	כוכב
eterno	ע(ו)לם
eternidad	ע(ו)לם
Éufrates	פרת
Eva	חווה
excelso	cf. elevado
exiguo	ser ~ קלל
existir	היה
expiar	כפר
expulsar	גרש
extender	פרש, רחב, קרם, נטה
exterminar	אבד Pi
extraño	נכר

F

falta	און
familia	משפחה
familiar	cf. hermano
Faraón	פרעה
fastidiado, estar ~	כעס
favor	נא, בי ~ por; רצון, חן (part pospositiva)
favorecer	חנן
fidelidad	אמונה, אמת
fiera	חיה
fiesta	חג
filisteo	פלשתי
fin	אחרית, אפס
forastero	גר
formar	כון, יצר

fornicar	זנה
forzar	חזק
fruto	תנובה, פרי
fuego	אש
fuelle	מקור, מבויע, מעין, עין
fuera	בחוץ, חוץ
fuerte	חזק, גבור; ser ~ חזק
fuerza	גבורה, כח, חיל, עז
fundar	כון, יסד
furia	חמה, אף

G

Gabaón	גבעון
ganado	צאן, בקר, בהמה
Gat	גת
gavilla	אלמה
Gaza	עזה
generación	דור
gente	עם, גוי
germinar	צמח
gloria	כבוד
glorioso	כבוד ~; ser ~ כבוד
gobernador	ש(ו)פט
gobernar	שפט, מלך, דין
Goliath	גליית
golpear	cf. herir
grabar	חרש
grande	גדל ~; ser ~ גדל
gritar	cf. clamar
guardar	cf. observar y ocultar
guerra	מלחמה

H

habitante	שֶׁכֶן
habitar	שָׁכַן, לֹוֹן, יָשַׁב
habitáculo	מִשְׁכָּן
hablar	דָּבַר
hacer	כָּוֵן, פָּעַל, עָשָׂה
hacia	לְ, (38), <, הָ, אֶל
hambre	רָעֵב
hasta	עַד
hay	יֵשׁ
he aquí	הִנֵּה, הֵן
hebreo	עִבְרִי
hender	בָּקַע
heredad	נַחְלָה
heredar	נָחַל, יָרַשׁ
herir	נָגַע, נָכַח
hermana	אָחוֹת
hermano	אָח
hermoso	יָפֵה, נָאוֶה, יָפָה; ser ~ יָפָה
hermosura	הֵרֵר
héroe	גִּבּוֹר
hervir	חָרָה
hierba	שִׁיחַ, עֵשֶׂב
hierro	בַּרְזֶל
higuera	תְּאֵנָה
hija	יָלְדָה, בַּת
hijo	יָלְדָה, בֶּן
holocausto	עֲלָה
hombre	אָדָם, אָנוּשׁ, אִישׁ, אָדָם
honrar	כִּבְדָה Pi
horno	אוּר

huerto	גֵּן
hueso	עֶצֶם
huir	פָּוַץ, נוֹס, בָּרַח

I

ilesos	שָׁלֵם; quedar ~ שָׁלֵם
impío	לֵיץ, רָשָׁע
imponer	שִׁית
importante	כְּבֵדָה; ser ~ כְּבֵדָה
impuro	טָמֵא; ser ~ טָמֵא
incendiar	שָׂרַף
increpar	גָּעַר
indagar	דָּרַשׁ, בָּקַשׁ
infierno	שְׂאוֹל
informar	cf. anunciar
inmolar	שָׂחַט
inocente	צָדִיק
insigne	cf. glorioso
instante	רִגְעָנִי
instrucción	תּוֹרָה
instruir	יָרָה Hi
íntegro	תָּמִים, שָׁלֵם, צָדִיק, כָּל
interior	פְּנִימִי, קָרִב
interrogar	שָׂאל, דָּרַשׁ
ir(se)	סָר, נָסַע, הִלַּךְ
ira	חֶמָה, אָף
Isaías	יִשְׁעִיָּהוּ
Israel	יִשְׂרָאֵל

J

Jacob	יַעֲקֹב
-------	---------

Jarán	חָרָן
jardín	cf. huerto
jefe	נָצִיב, שָׂר
Jeremías	יִרְמְיָהוּ
Jerusalén	יְרוּשָׁלַיִם
Joab	יֹאָב
José	יוֹסֵף
Josué	יְהוֹשֻׁעַ
joven	נַעֲרָה; f. נָעַר
júbilo	cf. alegría
Judá	יְהוּדָה
juez	שֹׁפֵט, דִּין
juicio	מִשְׁפָּט
juntamente	יַחַד, גַּם
jurar	שָׁבַע
justicia	מִשְׁפָּט, צְדָקָה, צְדָקָה
justo	צָדִיק; ser ~ צָדִיק
juzgar	שָׁפֵט, פָּלַל, דִּין

L

la(s)	הָ
labio	שִׁפָּה
laja	לֹוֹחַ
lamentarse	יָלַל
lámpara	נֵר
lanzar	יָרָה
lavar	כָּבַס, רָחַץ
lealtad	cf. veracidad
legación	מִלְאָךְ
legado	מִלְאָךְ
lejano	רְחוֹק
lejos	רָחוֹק ~; estar ~ רָחוֹק

lengua	לְשׁוֹן
león	אֲרִי
levantar	cf. elevar
levantarse	קוּם, עָמַד, עוֹר
leve	קָלִיל ~ ser
Leví	לֵוִי
ley	תּוֹרָה, מִשְׁפָּט, חֹק
lib(e)rar	cf. salvar
libro	סֵפֶר
ligero	קָלִיל ~ ser; קָל
límite	גְּבוּל, אֶפֶס
lograrse	שָׁכַל
los	הָ
Lot	לוֹט
lucir	אוֹר
lucha	cf. guerra
luchar	לָחַם
lugar	מָקוֹם
luna	יָרֵחַ
luz	אוֹר

LL

llama	לְהֵט
llamar	קָרָא
llanto	בְּכִי
llanura	בְּקָעָה
llegar	נָגַשׁ, בּוֹא
lleno	מָלֵא, estar ~ מָלֵא
llevar	נָשָׂא
llorar	בָּכָה, Hi, אָבַל

M

Madián מַדְיָן
 madre אם
 madrugar שכּם
 majestad הוֹד
 mal(dad) רָעָה, רַע
 maldecir ארר
 malo רַע; ser ~ רעע; cf. impío
 Manasés מְנַשֶּׁה
 mandar cf. enviar y ordenar
 mandato פָּה, חֹק, מְשָׁפֵט, מִצְוָה
 חֻקָּה,
 mandíbula לְחֵי
 manifestar גלה, ידע, *Hi*, נגד, *Hi*
 mano כַּף, יָד
 mañana מָחָר, בֹּקֶר
 mar תְּהוֹם, יָם
 marchitarse נבל
 marido בַּעַל, אִישׁ
 más (aún) עוֹד; ~ que מן
 matar רצח, מוֹת *Hi*, קטל, הרג
 Matusalén מְחוֹשֵׁלַח
 medio תֶּוֶךְ, חֲצִי
 medir כִּיל, מֵדַד
 meditar הנה
 mejilla לְחֵי
 mensajero מְלַאָךְ
 mes חֹדֶשׁ
 mesa שֻׁלְחָן
 mirar ראה, נבט, חזה
 misericordia רַחֲמִים, חֶסֶד
 mitad חֲצִי

Moisés מֹשֶׁה
 modelar יצר
 momento רִגְעַת
 monte הַר
 morar cf. habitar
 morir מוֹת
 mostrar נגד
 muchacho נָעַר
 mucho מאד *adv*; רב *adj*
 muerte מָוֶת
 muerto מת
 mujer אִשָּׁה
 multitud רב
 muralla חֹמוֹת
 muy מאד

N

nación גוֹי
 nardo גִּרְדֵי
 narrar ספר *Pi*
 Natán נְתָן
 necesitado cf. pobre
 Negueb נֶגֶב
 niño עוֹלָל, יָלֵד
 no כֵּן, לֹא, אֵל
 noble אֲדִיר
 noche לַיְלָה, לַיִל
 Noé נֹחַ
 nombre שֵׁם
 norma cf. mandato
 norte צָפוֹן
 nosotros נַחְנוּ, אֲנַחְנוּ

novillo פָּר
 nube עָנָן
 nuevo חָדָשׁ; hacer ~ חדש
 numerar ספר
 número מִסְפָּר
 numeroso רבב ~; רב

O

o (bien) או
 obedecer שָׁמַע, אבה
 objeto כְּלִי
 obra פְּעֵל, מַעֲשֵׂה
 obrar cf. hacer
 observar נצד, שמר
 obtener קנה
 ocultar סתר, כסה *Pi*
 ocurrir קרה, היה
 odiar שנא
 ofensa cf. pecado
 ofrenda מִנְחָה
 oído אָזֵן
 oír cf. escuchar
 ojo עֵינַי
 oliva/o זַיִת
 olvidar שכח
 Omnipotente שְׂרֵי
 opresión עָנִי
 oprimido עָנִי
 oprimir ענה *Pi*
 oráculo נָאֵם
 orar פָּלַל *Hit*
 ordenar צוה

oreja אָזֵן
 orgullo גָּאוֹן
 oriente קָרָם, מְזוּרָח
 origen שֹׁרֵשׁ
 oro זָהָב
 oscuridad חֹשֶׁךְ, חֲלָמֹת
 otro אַחֵר

P

pacier רעה
 pacto בְּרִית
 pactar כרת
 padre אב
 pagar שלם, גמל
 pájaro cf. ave
 palabra אָמַר, דְּבָר
 paladar חָךְ
 palma כַּף
 pan cf. alimento
 para לְמַעַן, *pref*, ל
 pasar cf. atravesar y suceder
 pastor רֹעֵה
 paz שְׁלוֹמִים
 pecado חַטָּאת, חָטָא; cf. delito
 pecar רשע, פשע, חטא
 pedir שאל
 pegarse דבק
 pensar חשב
 pequeño קָטָן; ser ~ קטן
 perder, echar a ~, cf. arruinar
 perdonar נשא, חמל
 perecer אבד

peregrinar גור
 peregrino גר
 perfecto תמים
 permanecer נוח, עמר, Ni, אמן
 pernoctar לון
 pero (conj) ו
 perpetuidad cf. eternidad
 perro כָּלָב
 perseguir cf. seguir
 pesado כָּבֵד; ser ~ כבד
 pesebre אבוס
 pez דג
 pie רֶגֶל
 piel עור
 piedra צור, סֶלֶע, אָבֶן
 plantar שתל, נטע
 planta כַּף (~ del pie); נָטַע
 plata כֶּסֶף
 plaza חוץ
 pleitear ריב
 pobre עני, עָנֹו, דל, אָבִיוֹן
 poco קטן, מְעַט
 poder יכל; cf. fuerza
 polvo עָפָר
 poner שית, שום
 por causa de לְמַעַן
 porque עָקֵב, כִּי
 ¿por qué? מָדוּעַ, (לְמָה) לְמָה
 portón שַׁעַר
 poseer קנה, נחל, ירש
 posesión אַחְזָה; cf. heredad
 posterior אַחֲרוֹן, אַחֵר
 postrarse שחה

postrero אַחֲרוֹן
 potencia חֵיל; cf. fuerza
 pozo בור
 prado מְגֵרֶשׁ, אָבֶל
 precepto cf. mandato
 preguntar cf. interrogar
 preparar ערך
 preservar נצר
 prevalecer cf. poder
 primero ראשון
 primogénito בְּכֹר(וֹ)
 príncipe שָׂר; אֵיל pl
 principio ראשית
 proclamar קרא
 profanar חלל, שמא Pi
 profeta נְבִיא, חוזה
 profetizar נבא
 progenie זָרַע
 prójimo רֵעַ
 prole זָרַע
 prometer שבע
 propinar שקה
 prosperidad טוֹב, שְׁלוֹם
 pueblo עם, עיר, גוי
 puerta שַׁעַר, פֶּתַח, דֶּלֶת
 puro טהור; estar ~ טהר

Q

que כִּי (conj), אֲשֶׁר (rel)
 ¿qué? מָה, מַה-
 quebrar cf. romper
 quedar יתר; cf. restar

quemar שָׂרַף, קטר, בער
 querella רִיב
 querellarse ריב
 querer חפץ, אהב, אבה
 querubín כְּרוּב
 ¿quién? מִי
 quienquiera מִי
 quijada לְחִי
 quizá אולי

R

raíz שָׂרֵשׁ
 rama מִטָּה
 Raquel רָחֵל
 rasgar קרע
 raza בֵּית, זָרַע, גוי
 rebaño צֹאן; cf. vacada
 rebelarse פשע
 rebosar מלא
 recoger קבץ, אסף
 reconocer נכר, ירה, ידע
 recordar זכר
 rectamente מִישְׁרִים
 recto ישר ~ ישר, ser ~
 rechazar מאס
 redimir קנה, פדה, גאל
 regar שקה Hi
 regir שפט, משל, דין
 rehusar מאן; cf. rechazar
 reinar מלך
 reino מְמַלְכָה, מְלָכוּת
 renombre שם; tener ~ כבד

renovar cf. nuevo
 reposo מְנוּחָה
 reprender יכח Hi
 rescatar cf. redimir
 residir ישב
 responder ענה
 restar שאר, cf. quedar
 resto יָתֵר
 retener אחז
 retorcerse חול
 reunión מוֹשֵׁב, מוֹעֵד
 reunir קבץ, אסף
 revelar cf. manifestar
 rey מֶלֶךְ
 rico עָשִׁיר
 río ים, נָהָר
 roca cf. piedra
 rodear עטר, סבב
 romper שבר, קרע, נפץ, בקע
 rostro פָּנִים, אף
 ruido קול
 ruina שִׁבְר

S

sábado שַׁבָּת
 saber cf. conocer
 sabiduría חֵכְמָה
 sabio חָכָם
 sacar שילל, מושך, Hi, יצא
 saco שק
 sacerdote כֹּהֵן
 saciarse שבע

sacrificar קטר, זבח
 sacrificio זבח
 sagrado cf. santo
 sal מלח
 salir צמח, יצא
 salmo מזמור
 Salomón שלמה
 salvación ישע
 salvar שפט, נצל, ישע
 salvo שלם
 Samuel שמואל
 sangre דם
 Sansón שמשון
 santidad קדש
 santo קדש ~ ser; קדוש
 Sara שרי
 Saúl שאול
 seco יבש ~ estar; יבש
 sediento צמא
 seducir פחה
 seguir רדף, רבק
 según על, pref, כ
 sembrar זרע
 semilla זרע
 seno חיק, בטן
 sentarse, estar sentado ישב
 señal cf. signo
 señalar ירה Hi
 Señor (el ~) אדני
 señor בעל, ארון
 seol שאול
 separar פרד, חרל
 sepulcro קבר

sepultar cf. enterrar
 ser, llegar a ~ היה
 serpiente נחש
 servidumbre עבדות, עבדה
 servir שרת, עמד, עבד
 si כי, אם
 siempre עולם
 siervo cf. esclavo
 signo אות
 Sión ציון
 Siquén שקם
 soberbia cf. orgullo
 sobre מעל, על
 sobrevivir שאר
 Sodoma סדם
 sol שמש
 solamente אך
 solio cf. trono
 solo לבר
 sombra צל
 someter cf. afligir y dominar
 sonido קול
 soñar חלם
 soplar נפח
 sopor תרדמה
 soportar cf. llevar
 sordo חרש; ser ~ חרש
 subir עלה
 suceder היה, בוא
 sueño (ensueño) הלום
 suerte גורל
 sufrir חול
 sur נגב

T

tabla לוח
 también גם
 tarde (subst) ערב
 temer חתת, ירא, בהל
 tempestad סערה
 templo היכל, בית
 tener יש ל; היה ל
 terminar כלה
 ternero פר
 territorio גבול, ארץ
 tesoro אוצר
 tiempo עת
 tienda משכן, אהל
 tierra ארץ, אדמה
 Tigris חרבל
 tiniebla cf. oscuridad
 tocar נגע
 todavía עוד
 todo כל
 tomar cf. coger, conquistar
 torrente נחל
 trabajo עֶצֶב, עֵמֶל, מְלָאכָה, עֶצְבוֹן
 transformar en שום ל/כ
 tratado cf. pacto
 tribu שבט, אלה
 triste אבל
 tristeza יגון
 triunfar שכל, צלח
 trono כסא
 tú אתה m; את f

túnica כתנה

U

ulular ילל Hi
 ungir משח
 ungüento שמן
 unidad, unión יחד
 unir תפר
 uno אחד; a una יחד
 Urías אוריה
 útero רחם
 uva ענב

V

vaca פרה
 vacada בקר
 vacilar כשל
 vacío ריק ~ estar; ריק, רק
 vagar תעה; cf. errar
 valle עמק, נחל, גיא, בקעה
 vanidad הבל, און
 vara שבט, מטה
 varón גבר, איש
 vaso כוס, כלי
 vender מכר
 vengar נקם
 venir בוא
 ventura cf. paz
 ver ראה, חזה
 ver(aci)dad אמת
 verter cf. derramar

vestido	שמלה, בגד
vestir	לבש
vez	פעם; a la ~ יחדו, יחד; en ~ de תחת
viajar	רכב
vida	חיים
vidente	חזה
viejo	זקן; ser/hacerse ~ זקן
viento	רוח, הבל
vigilar	שמר
vigor	cf. fuerza
villa	קצר
vino	יין
viña	כרם
visión	מראה, חזון
visitar	פקד
viuda	אלמנה
viviente	חיה, חי
vivir	חיה; cf. residir
volver	שוב, סבב, הפך; ~ a יסף + inf
volverse	סבב, הפך, פנה
vosotros	אתם; f אתן
voz	קול

Y

y	י
yacer	cf. acostarse
Yavé	יהוה
yegua	סוסה
yo	אנכי; אני
yogar	ידע

Prólogo	V
Introducción, siglas y abreviaturas	VII

I PARTE : ESCRITURA Y FONÉTICA

ALFABETO HEBREO	2
-----------------	---

CAPÍTULO I: SIGNOS GRÁFICOS

§ 1. — Consonantes	3
§ 2. — Vocales	5
§ 3. — Š ^e wâ	8
§ 4. — Dāgēs y mappîq	10
§ 5. — Acentos	12
§ 6. — Maqqēf, méteg, q ^e rê — k ^e tîb	14

CAPÍTULO II: FENÓMENOS FONÉTICOS

§ 7. — Sílabas	16
§ 8. — Cambios consonánticos	18
§ 9. — Cambios vocálicos	20

II PARTE : PARTES DE LA ORACIÓN

CAPÍTULO III: PREFIJOS Y PRONOMBRES

§ 10. — Artículo y partícula interrogativa	24
§ 11. — ׀ copulativo y otros prefijos	26
§ 12. — Pronombre personal	28
§ 13. — Pronombres demostrativo y relativo	30
§ 14. — Pronombres interrogativo e indefinido	31

CAPÍTULO IV: EL NOMBRE

§ 15. — En general	32
§ 16. — Estado absoluto y constructo	34
§ 17. — Sufijos del nombre	36
§ 18. — Declinación del nombre	38
§ 19. — Nombres segolados	40
§ 20. — Adjetivo	42
§ 21. — Numerales	44
§ 22. — Adverbios, preposiciones, conjunciones	48

CAPÍTULO V: EL VERBO

§ 23. —	División, conjugaciones, voces	50
§ 24. —	«Tiempos» y «modos»	52

EL VERBO FUERTE

§ 25. —	El perfecto <i>Qal</i>	54
§ 26. —	Imperfecto e imperativo <i>Qal</i>	56
§ 27. —	Cohortativo y yusivo	58
§ 28. —	Tiempos inversos (1 conversivo o consecutivo)	60
§ 29. —	Infinitivo y participio <i>Qal</i>	62
§ 30. —	Verbos estativos	64
§ 31. —	La conjugación <i>Nif'al</i>	66
§ 32. —	La conjugación <i>Pi'el</i>	68
§ 33. —	La conjugación <i>Pu'al</i>	70
§ 34. —	La conjugación <i>Hitpa'el</i>	72
§ 35. —	La conjugación <i>Hif'il</i>	74
§ 36. —	La conjugación <i>Hof'al</i>	76
§ 37. —	El verbo fuerte con guturales	78
§ 38. —	El verbo fuerte con sufijos	80

VERBOS DÉBILES

§ 39. —	Verbos פ"א	82
§ 40. —	Verbos פ"ן (y לקח)	84
§ 41. —	Verbos פ"י (*פ"י)	86
§ 42. —	Verbos פ"י (*פ"ו) y הלך	88
§ 43. —	Verbos ע"ו	90
§ 44. —	Verbos ע"י	91
§ 45. —	Verbos ע"ע	92
§ 46. —	Verbos ל"א	94
§ 47. —	Verbos ל"ה	96
§ 48. —	Verbos doblemente irregulares	98

III PARTE : PARADIGMAS, CRESTOMATÍA, VOCABULARIOS

PARADIGMAS

I.	Pronombre personal	2*
II.	Flexión del sustantivo	4*
III.	Nombres irregulares	6*
IV.	Numerales	9*
V.	Verbo fuerte	10*

VI.	Verbos de 1ª y de 2ª gutural	12*
VII.	Verbos de 3ª gutural	14*
VIII.	Verbo fuerte con sufijos	16*
IX.	Verbos פ"א	18*
X.	Verbos פ"ן	19*
XI.	Verbos פ"י (*פ"י)	20*
XII.	Verbos פ"י (*פ"ו)	21*
XIII.	Verbos ע"ו y ע"י	22*
XIV.	Verbos ע"ע	24*
XV.	Verbos ל"א	26*
XVI.	Verbos ל"ה	28*
XVII.	Acentos	30*

CRESTOMATÍA

1. —	De la historia del Edén (Gn 2 4b - 3 24)	34*
2. —	De la historia de José (Gn 37 5-36)	37*
3. —	De la historia de José (Gn 44 18 - 45 3)	39*
4. —	Natán y David (2 Sam 12 1-13)	40*
5. —	Los huesos del valle (Ez 37 1-14)	41*
6. —	Bendición y maldición (Sal 1)	42*
7. —	¿Qué es el hombre? (Sal 8)	42*
8. —	El buen pastor (Sal 23)	43*
9. —	Levanto mis ojos (Sal 121)	44*
10. —	Junto a los ríos de Babel (Sal 137)	44*

VOCABULARIOS

Hebreo — Español	46*
Español — Hebreo	68*

ÍNDICE	83*
--------	-----

ERRATAS

<i>pág. lín.</i>	<i>dice</i>	<i>debe decir</i>
25 14	הַאֲשָׁה:	הַאֲשָׁה:
75 6	עֲלִיּוֹ:	עֲלִיּוֹ:
78 16	b)	c)
79 11	אֱלֵינוּ	אֱלֵינוּ
83 19	סָחַר	נִסְחָר (סחר)
89 penúlt.	אוֹצָר	אוֹצָר
59* penúlt.	עֲבָד	עֲבָד

De la misma colección

Instrumentos para el Estudio de la Biblia

- Zerwick, M., **El griego del Nuevo Testamento**, nº II, 332 págs.

De próxima aparición:

- O'Callaghan, J., **Introducción a la crítica textual del Nuevo Testamento**, nº III
- Cervantes, J., **Sinopsis bilingüe de los evangelios**, nº IV
- Serrano, F-Alonso Schökel, L., **Diccionario terminológico de la ciencia bíblica**, nº V